เนื้อหา (ปรับปรุง/เพิ่มเติม)
สำหรับใช้อ้างอิงในการทดสอบ
หลักสูตรผู้แนะนำการลงทุนตราสารทั่วไป (P1)

หมวดที่ 1 :
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงินและการลงทุน

และ

หมวดที่ 3 :
ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในตลาดทุน : ตราสารทั่วไป
(ส่วนที่ 1 : ตราสารทุน)

ฝ่ายพัฒนาความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพ
ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2567

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

หมวดที่ 1 :
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงินและการลงทุน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บทที่ 1
ปัจจัยแวดล้อมของการลงทุนและตลาดการเงิน

ใช้เนื้อหาต่อไปนี้แทนเนื้อหา
หมวดที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงินและการลงทุน
บทที่ 1 ปัจจัยแวดล้อมของการลงทุนและตลาดการเงิน
ในหัวข้อ 1.2 ตลาดการเงิน แทนเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตลาดรอง
(สำหรับตำราที่มีการจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 – ครั้งที่ 3)

1.2 ตลาดการเงิน

- *ตลาดรอง: ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์และการซื้อขายหลักทรัพย์นอกศูนย์*

ตลาดรอง (secondary market) เป็นตลาดที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ลงทุนสามารถซื้อขายหลักทรัพย์หรือตราสารการเงินที่ออกจำหน่ายหมุนเวียนอยู่แล้ว ได้สะดวกขึ้น โดยการซื้อขายเปลี่ยนมือในตลาดรองอาจเพื่อเป็นการซื้อขายให้สอดคล้องกับความต้องการเงินทุนในช่วงเวลานั้น หรือเป็นการซื้อขายเพื่อมุ่งหวังทำกำไรจากความแตกต่างระหว่างราคาขายกับราคาซื้อหลักทรัพย์ ทั้งนี้การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดรองนั้น มิได้มีการเคลื่อนย้ายของเงินทุนเข้าสู่ธุรกิจผู้ออกตราสารเหมือนในตลาดแรก แต่การดำรงอยู่ของตลาดรอง จะมีส่วนเอื้อให้การระดมเงินทุนในตลาดแรกทำได้ง่ายขึ้น

อาจจำแนกประเภทของตลาดรองตามลักษณะการจัดตั้ง ได้แก่

(1) ในกรณีที่มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ เกิดเป็นศูนย์หรือแหล่งรวมการซื้อขายเปลี่ยนมือหลักทรัพย์ มักเรียกตลาดรองในลักษณะนี้ว่า ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์อย่างเป็นทางการ (organized exchange) ได้แก่

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand)

เป็นตลาดที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการระดมเงินทุนระยะยาวที่มีประสิทธิภาพของบริษัทที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งมีทุนชำระแล้วหลัง IPO ตั้งแต่ 300 ล้านบาทขึ้นไป และเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ต่างๆ เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิฯ เป็นต้น

ตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (mai)

จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งระดมทุนของธุรกิจที่มีศักยภาพขนาดกลางและเล็ก ซึ่งมีทุนชำระแล้วหลัง IPO ตั้งแต่ 20 ล้านขึ้นไป โดยเน้นธุรกิจที่มีการเติบโตสูง และมีแนวโน้มการเติบโตดีในอนาคต โดยเริ่มเปิดการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2544 ทั้งนี้ การดำเนินงานของตลาดเอ็ม เอ ไอ อยู่ภายใต้การบริหารงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตลาดหลักทรัพย์ไลฟ์เอ็กซ์เช้นจ์ (LiVEx)

ตลาดหลักทรัพย์ไลฟ์เอ็กซ์เช้นจ์ (LiVEx) จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหุ้นของวิสาหกิจขนาดกลาง (SME) และวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด และมีความประสงค์จะระดมทุนเพื่อใช้ในการขยายธุรกิจและการดำเนินงาน โดยได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2565 ซึ่งเกณฑ์การระดมทุนเข้าจดทะเบียน และการซื้อขายใน LiVEx มีความแตกต่างจาก SET / mai ทั้งในส่วนของคุณสมบัติของผู้ออกหลักทรัพย์ และหน้าที่ภายหลังการเข้าจดทะเบียน รูปแบบและวิธีการลงทุนสำหรับกลุ่มผู้ลงทุนที่มีความรู้ ประสบการณ์ และฐานะการเงินในระดับที่สามารถรับความเสี่ยงได้ตามที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด โดยแนวคิดในการจัดตั้ง LiVEx แบ่งเป็น 3 เรื่อง ดังนี้

1. Light-Touch Supervision : ผ่อนปรนคุณสมบัติสำหรับบริษัทที่จะเข้าจดทะเบียน พร้อมกำหนดหน้าที่ภายหลังเข้าจดทะเบียนในเหมาะกับ SMEs / Startups
2. Investor Protection : กำหนดประเภทผู้ลงทุนและวิธีการซื้อขายให้เหมาะสมกับการกำกับดูแลและความเสี่ยง
3. Information-Based : เน้นการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญของบริษัท และการติดตามหรือสอบถามข้อมูลโดยผู้ลงทุน

โดยลักษณะและคุณสมบัติบริษัทที่จะมาระดมทุน / เข้าจดทะเบียนในตลาด LiVEx นั้น จะต้องเป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่เข้านิยามวิสาหกิจขนาดกลางหรือมีขนาดใหญ่กว่า (ตามนิยามของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ สสว.) หรือ เป็นบริษัทที่มีนิติบุคคลร่วมลงทุน (venture capital) หรือกิจการเงินร่วมลงทุน (private equity) ตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน เข้ามาลงทุนในบริษัทแล้ว เป็นต้น โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดระยะเวลาห้ามขายหุ้น (silent period): 3 ปี และทยอยขายได้ 20% ของหุ้นที่ถูกห้ามขายเมื่อครบ 1 ปี และหลังจากนั้นทุกๆ 6 เดือน โดยผู้ถือหุ้นที่ถูกห้ามขายคือ ผู้มีส่วนร่วมในการบริหาร (strategic shareholders) และมีสัดส่วนของหุ้นที่ติด Silent Period ในจำนวน 55% ของทุนชำระแล้วหลัง IPO

ทั้งนี้ บริษัทจดทะเบียนในตลาด LiVEx ซึ่งเป็น SMEs และ Startups เป็นบริษัทที่อยู่ในช่วงเริ่มรกของการประกอบธุรกิจและต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์และการค้นคว้านวัตกรรมโดยผู้ประกอบการรุ่นใหม่ หรือเป็นบริษัทที่มีขนาดธุรกิจไม่ใหญ่มากในเชิงของรายได้ ทำให้ผู้ลงทุนอาจได้รับความเสี่ยงทางด้านธุรกิจและการเงินของบริษัท รวมถึงความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่ผู้ลงทุนอาจไม่สามารถขายหลักทรัพย์ของบริษัทที่ถืออยู่ได้ภายในช่วงระยะเวลาที่ผู้ลงทุนต้องการ ตลอดจนความเสี่ยงด้านราคาของหลักทรัพย์ ความเสี่ยงด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และความเสี่ยงทางด้านกฎหมายและภาษี เป็นต้น ดังนั้น หน่วยงานกำกับดูแลจึงกำหนดประเภทของผู้ลงทุนที่สามารถลงทุนในตลาด LiVEx ได้ จะต้องเป็นผู้ลงทุนที่มีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้ลงทุนสถาบัน (institutional investor), นิติบุคคลร่วมลงทุน (VC), กิจการเงินร่วมลงทุน (PE)
2. ผู้ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการลงทุน อาทิ ผู้จัดการกองทุน, นักวิเคราะห์การลงทุน, Angel Investor
3. บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับบริษัท ได้แก่ กรรมการ, ผู้บริหาร, พนักงาน, ผู้ถือหุ้นรายใหญ่, บริษัทย่อยและบริษัทร่วม
4. ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ หรือผู้ลงทุนรายใหญ่ ซึ่งมีคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้หรือประสบการณ์ในการลงทุนและฐานะการเงิน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ความรู้หรือประสบการณ์ (อย่างใดอย่างหนึ่ง)	**ฐานะการเงิน** (อย่างใดอย่างหนึ่ง)
• ประสบการณ์ลงทุนย้อนหลังในสินทรัพย์เสี่ยง • ประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารการเงินและการลงทุน • ความรู้ความเข้าใจในหลักทรัพย์ที่ลงทุนอย่างเพียงพอ • ผู้แนะนำการลงทุน ผู้วางแผนการลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. • ได้รับวุฒิบัตรหลักสูตรที่สำนักงาน ก.ล.ต. ยอมรับ	**บุคคลธรรมดา** (รวมคู่สมรส) • สินทรัพย์สุทธิ ≥ 30 ลบ. • รายได้ต่อปี ≥ 3 ลบ. • เงินลงทุน ≥ 8 ลบ. (หรือ ≥ 15 ลบ.รวมเงินฝาก)

สำหรับการซื้อขายในตลาด LiVEx จะซื้อขายผ่านสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ฯ ด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM) หรือวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report) ซึ่งการซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติจะมีการจับคู่การซื้อขายแบบ Auction วันละ 1 รอบ ระหว่างเวลา 9.30 – 11.00 น. โดยชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์แบบ Gross Settlement ในวันทำการเดียวกันกับวันที่เกิดรายการซื้อขาย (T) ไม่อนุญาตให้มีการขายชอร์ต และไม่ให้มีการซื้อขายผ่านระบบ Direct Market Access หรือ Algorithmic Trading รวมถึงไม่มีการกำหนดราคาสูงสุด-ต่ำสุด (ceiling & floor) และ Circuit Breaker

<u>ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (The Thailand Futures Exchange Plc หรือ TFEX)</u>

เป็นศูนย์กลางการซื้อขายอนุพันธ์เกี่ยวกับตราสารทุน ตราสารหนี้ และสินค้าโภคภัณฑ์ประเภทอื่นๆ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เป็นหน่วยงานกำกับดูแล สินค้าที่สามารถจัดให้มีการซื้อขายได้ใน TFEX ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 คือ ฟิวเจอร์ส (futures) ออปชัน (options) และออปชั่นบนสัญญาฟิวเจอร์ส (options on futures) ของสินทรัพย์อ้างอิงประเภทต่างๆ

<u>ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset exchange)</u>

เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายใดๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล (คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล) โดยการจับคู่หรือหาคู่สัญญาให้ หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถทำความตกลงหรือจับคู่กันได้ โดยกระทำเป็นทางค้าปกติ ทั้งนี้ สามารถดูรายชื่อศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. ได้ที่ www.sec.or.th/digitalasset

(2) ตลาดรองที่มีการซื้อขายแบบตกลงกันเองนอกศูนย์ซื้อขาย มักเรียกตลาดรองลักษณะนี้ว่า Over-the-Counter หรือ OTC ทั้งนี้ ในประเทศที่ตลาดหุ้นมีระดับการพัฒนาก้าวไกล ตลาด OTC จะเป็นเครือข่ายการรวมตัวของผู้ค้าหลักทรัพย์ (dealer) ดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ตลาดรองที่มีลักษณะเป็น OTC ที่เป็นที่รู้จักกันดีได้แก่ ตลาดหุ้น NASDAQ หรือ National Association of Securities Dealers Automated Quotations (ในขณะที่ตลาด NYSE หรือ New York Stock Exchange เป็นศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์อย่างเป็นทางการ แห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บทที่ 2
ปัจจัยแวดล้อมของการลงทุนและตลาดการเงิน

<u>เพิ่มเติมเนื้อหาต่อไปนี้</u>
ในหมวดที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงินและการลงทุน
บทที่ 2 ปัจจัยแวดล้อมของการลงทุนและตลาดการเงิน
หัวข้อ 2.1 ลักษณะและประเภทของตราสารการเงิน
เพิ่มเติมหัวข้อย่อย 2.1.5 สินทรัพย์ดิจิทัล
(สำหรับตำราที่มีการจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 – ครั้งที่ 3)

2.1.5 สินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset)

สินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset) ซึ่งเป็นสินทรัพย์ประเภทหนึ่งที่ได้รับความนิยมและมีผู้ที่สนใจเข้าลงทุนเป็นอย่างมากในช่วงที่ผ่านมา เพราะมีความเชื่อว่าจะสามารถสร้างผลตอบแทนได้สูงในเวลาอันรวดเร็ว แต่เนื่องจากเป็นสินทรัพย์เพื่อการลงทุนใหม่ ผู้ลงทุนควรต้องทำความเข้าใจให้รอบคอบก่อนตัดสินใจลงทุน

<u>ความหมายและลักษณะของสินทรัพย์ดิจิทัล</u>

ที่ผ่านมาผู้ลงทุนเข้าใจว่าสินทรัพย์ดิจิทัล คือ เงินตราดิจิทัล หรือที่รู้จักกันดีว่า Cryptocurrency (คริปโทเคอร์เรนซี) แต่ความจริงแล้วสินทรัพย์ดิจิทัล ไม่ได้จำกัดอยู่แค่เงินตราดิจิทัลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเหรียญดิจิทัล (cryptotoken) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า โทเคนดิจิทัล (digital token) รวมถึงสินทรัพย์ที่เป็นผลิตภัณฑ์และบริการดิจิทัลอื่น อย่างไรก็ตาม ความหมายของสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset) ตามที่ระบุใน พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ของประเทศไทย ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซี และโทเคนดิจิทัล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คริปโทเคอร์เรนซี

เป็นหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้ความหมายรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

ปัจจุบันคริปโทเคอร์เรนซียังไม่ใช่เงินที่ธนาคารกลางใดในโลกรับรองว่าสามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (legal tender) โดยในปัจจุบันมีเพียงประเทศ El Salvador เท่านั้นที่รองรับ Bitcoin เป็น Legal tender อย่างเป็นทางการ โดยคริปโทเคอร์เรนซีที่คนไทยคุ้นเคยกันดี ได้แก่ บิตคอยน์ (Bitcoin) และอีเธอร์เลียม (Ethereum) ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้เงินดิจิทัลทั้งสองได้รับความนิยม เพราะผู้ลงทุนสามารถใช้เงินลงทุนจำนวนน้อย มีระบบ และขั้นตอนการซื้อขายที่เข้าใจง่าย ขณะเดียวกันร้านค้าบางร้านยอมรับให้สามารถนำมาซื้อสินค้าแทนเงินสดได้ และการเคลื่อนไหวราคาของ Cryptocurrency เหล่านี้มีความผันผวนสูงจนดึงดูดผู้ลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนสูงในช่วงระยะเวลาอันสั้นอยากที่จะเข้าลงทุนในสินทรัพย์ดังกล่าว

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

โทเคนดิจิทัล

เป็นหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(1) กำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใดๆ (investment token)

(2) กำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใดที่เฉพาะเจาะจง (utility token) ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างผู้ออกและผู้ถือ และให้หมายความถึงหน่วยแสดงสิทธิอื่นตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

โดยโทเคนดิจิทัลอาจเสนอขายผ่านกระบวนการ Initial Coin Offering (ICO) การระดมทุนแบบ ICO เป็นการระดมทุนรูปแบบหนึ่งที่ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาช่วย โดยบริษัทจะเสนอและกำหนดขายโทเคนที่กำหนดสิทธิหรือผลประโยชน์ต่างๆ ของผู้ลงทุน เช่น ส่วนแบ่งกำไรจากโครงการหรือสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการที่เฉพาะเจาะจงและกำหนดให้ผู้ลงทุนที่ต้องการจะร่วมลงทุนสามารถเข้าร่วมได้ โดยการนำคริปโทเคอร์เรนซีหรือเงินมาแลกโทเคนที่บริษัทออก ซึ่งมักมีการกำหนดและบังคับสิทธิที่จะได้รับด้วย Smart Contract (สัญญาอัจฉริยะ) บนเทคโนโลยีบล็อกเชน ICO อาจไม่ใช่หุ้นและไม่ใช่ตราสารหนี้ ถึงแม้ ICO จะมีชื่อคล้ายกับการออกและเสนอขายหุ้นต่อประชาชนทั่วไป (initial public offering : IPO) แต่อาจมีสาระสำคัญที่แตกต่างกันมาก โดยผู้ถือโทเคนจากการลงทุนใน ICO อาจไม่ได้เป็นเจ้าของบริษัทเหมือนผู้ถือหุ้น IPO และอาจไม่ได้มีฐานะเป็นเจ้าหนี้ของบริษัท และอาจไม่มีสิทธิในทรัพย์สินของบริษัทในกรณีเลิกกิจการหรือล้มละลาย แต่ผู้ถือโทเคนจะมีสิทธิตามที่ระบุในเอกสารประกอบการเสนอขาย (white paper) (ที่มา : สำนักงาน ก.ล.ต.)

การเสนอขายโทเคนดิจิทัลที่ออกใหม่ต่อประชาชน หรือโทเคนดิจิทัลที่ผู้เสนอขายได้ออกไว้แล้วและมีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอขายเป็นการทั่วไปต่อประชาชน จะกระทำได้เฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด และต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. ก่อน รวมทั้งต้องยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายโทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวนซึ่งมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดต่อสำนักงาน ก.ล.ต. การเสนอขายโทเคนดิจิทัลที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้ว จะกระทำได้ต่อเมื่อแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายโทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับแล้ว โดยต้องเสนอขายต่อผู้ลงทุนตามประเภทและภายใต้เงื่อนไขที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด และต้องเสนอขายผ่านผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล (ICO portal) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. เท่านั้น

ทั้งนี้ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุมกิจการของผู้ขออนุญาตเสนอขายโทเคนดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด นอกจากนี้ ผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลมีหน้าที่ภายหลังการเสนอขายด้วย โดยต้องรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัล และข้อมูลอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือโทเคนดิจิทัล หรือต่อการตัดสินใจลงทุน หรือต่อการเปลี่ยนแปลงราคาหรือมูลค่าของโทเคนดิจิทัล ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อการเปิดเผยต่อประชาชนและผู้ลงทุนต่อไป

<u>การซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทย</u>

ช่องทางการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ภายใต้ พ.ร.ก. การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 มี 3 ช่องทาง คือ 1) ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล 2) นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล และ 3) ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล

การซื้อขายผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset exchange)

ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล หมายถึง ศูนย์กลางหรือเครือข่ายใดๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลโดยการจับคู่หรือหาคู่สัญญาให้ หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซื้อที่ประสงค์จะซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อให้สามารถทำความตกลงหรือจับคู่กันได้ โดยกระทำเป็นทางการค้าปกติ แต่ทั้งนี้ไม่รวมศูนย์กลางหรือเครือข่ายในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ผู้ลงทุนที่ต้องการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถสมัครเพื่อขอใช้บริการกับศูนย์ซื้อขายได้โดยตรง ซึ่งต่างจากการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผู้ลงทุนต้องเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์ ดังนั้นในการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลจึงจำเป็นต้องมีระบบงานการรับลูกค้า (customer onboarding and KYC) เพื่อรองรับความต้องการเปิดบัญชีซื้อขายของผู้ลงทุนด้วย หลังจากผู้ลงทุนเปิดบัญชีซื้อขายแล้วสามารถโอนทรัพย์สินทั้งเงินบาท และ/หรือสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องการซื้อขายไปให้ศูนย์ซื้อขายเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ได้ โดยสำนักงาน ก.ล.ต. ได้กำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการจัดการและดูแล เก็บรักษาทรัพย์สินไว้เพื่อการกำกับและควบคุมให้ศูนย์ซื้อขายมีการเก็บรักษาทรัพย์สินอย่างปลอดภัย นอกจากการเก็บรักษาทรัพย์สินแล้วศูนย์ซื้อขายยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบกระทบยอดทรัพย์สิน และจัดทำทะเบียนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าทรัพย์สินของลูกค้ามีจำนวนครบถ้วน ถูกต้อง และต้องแยกทรัพย์สินของลูกค้าทั้งเงินและสินทรัพย์ดิจิทัลออกจากเงิน และสินทรัพย์ดิจิทัลของบริษัทอย่างชัดเจนและตรวจสอบได้

เมื่อผู้ลงทุนต้องการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถเข้าซื้อขายได้ผ่านแอพพลิเคชั่น (application) ของศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละรายและทำการส่งคำสั่งซื้อหรือขายคล้ายกับการส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ เมื่อคำสั่งซื้อหรือขายของผู้ลงทุนสามารถจับคู่ซื้อขายได้ ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลจะทำหน้าที่ในการชำระราคาและส่งมอบสินทรัพย์ดิจิทัลให้กับผู้ลงทุน โดยผู้ลงทุนสามารถตรวจสอบยอดทรัพย์สินได้ผ่านทางแอพพลิเคชั่น หรือช่องทางที่ศูนย์ซื้อขายระบุไว้

การซื้อขายผ่านนายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset broker)

นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล หมายถึง บุคคลซึ่งให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้บริการเป็นนายหน้าหรือตัวแทน เพื่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลให้แก่บุคคลอื่นโดยกระทำเป็นทางการค้าปกติ และได้รับค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนอื่น แต่ไม่รวมถึงการเป็นนายหน้าหรือตัวแทนในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด

ผู้ลงทุนที่ต้องการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลผ่านนายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถสมัครเพื่อขอใช้บริการได้โดยตรงกับนายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลรายนั้น นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลมีหน้าที่ในการหาราคาที่ดีที่สุดในขณะเวลานั้น (duty of best execution) จากศูนย์ซื้อขายหลายแห่งทั้งในและต่างประเทศ นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลต้องมีระบบงานการรับลูกค้า (customer onboarding and KYC) เพื่อรองรับความต้องการเปิดบัญชีซื้อขายของผู้ลงทุน หลังจากผู้ลงทุนเปิดบัญชีซื้อขายแล้วสามารถโอนทรัพย์สินทั้งเงินบาท และ/หรือสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องการซื้อขายไปให้นายหน้าซื้อขายเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ได้ โดยสำนักงาน ก.ล.ต. ได้กำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการจัดการและดูแล เก็บรักษาทรัพย์สินไว้เพื่อการกำกับและควบคุมให้ศูนย์ซื้อขายมีการเก็บรักษาทรัพย์สินอย่างปลอดภัย นอกจากการเก็บรักษา ทรัพย์สินแล้วนายหน้าซื้อขายยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบ กระทบยอดทรัพย์สิน และจัดทำทะเบียนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าทรัพย์สินของลูกค้ามีจำนวนครบถ้วน ถูกต้อง และต้องแยกทรัพย์สินของลูกค้าทั้งเงินและสินทรัพย์ดิจิทัลออกจากเงิน และสินทรัพย์ดิจิทัลของบริษัทอย่างชัดเจน ตรวจสอบได้

เมื่อผู้ลงทุนต้องการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถเข้าซื้อขายได้ผ่านแอพพลิเคชั่น (application) ของนายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล จากนั้นคำสั่งซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลของผู้ลงทุนจะถูกส่งไปจับคู่ซื้อหรือขายกับคำสั่งซื้อหรือขายที่ดีที่สุดของศูนย์ซื้อขายซึ่งอาจเป็นได้ทั้งศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศ หรือศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลต่างประเทศ เมื่อคำสั่งซื้อหรือขายของผู้ลงทุนสามารถจับคู่ซื้อขายได้ นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลจะทำหน้าที่ในการชำระราคาและส่งมอบสินทรัพย์ดิจิทัลให้กับผู้ลงทุน โดยผู้ลงทุนสามารถตรวจสอบยอดทรัพย์สินได้ผ่านทางแอปพลิเคชัน หรือช่องทางที่ศูนย์ซื้อขายระบุไว้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

การซื้อขายผ่านผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset dealer)

ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล หมายถึง บุคคลที่ให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้บริการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลในนามของตนเองเป็นการค้าปกติ โดยกระทำนอกศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล แต่ไม่รวมถึงการให้บริการในลักษณะตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลทำหน้าที่เป็นคู่ซื้อขายฝั่งตรงข้ามให้กับผู้ลงทุนที่ต้องการซื้อขาย โดยมีการกำหนดราคาซื้อขายกันระหว่างผู้ลงทุนกับผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล ผู้ลงทุนที่ต้องการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลผ่านผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถสมัครเพื่อขอใช้บริการได้โดยตรงกับผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลรายนั้น ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลต้องมีระบบงานการรับลูกค้า (customer onboarding and KYC) เพื่อรองรับความต้องการเปิดบัญชีซื้อขายของผู้ลงทุน ทั้งนี้ ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลไม่สามารถเก็บรักษาทรัพย์สินทั้งเงินบาทและสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกค้าได้[1]

เมื่อผู้ลงทุนต้องการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถเข้าซื้อขายได้ผ่านแอพพลิเคชั่น (application) หรือตามช่องทางที่ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลกำหนด เมื่อโดยผู้ค้าจะเข้าทำการซื้อขายกับผู้ลงทุนหากทั้งสองฝ่ายตกลงราคาและปริมาณที่จะซื้อขายได้แล้ว สำหรับผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลเนื่องจากมีหน้าที่ต้องเข้ารับซื้อหรือขายสินทรัพย์ดิจิทัลตามความต้องการของผู้ลงทุน จึงจำเป็นต้องมีการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลไว้เพื่อการซื้อขายกับผู้ลงทุน ซึ่งผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลอาจมีการบริหารจัดการความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินทรัพย์ดิจิทัลได้

ผู้ประกอบธุรกิจที่มีการเก็บรักษาสินทรัพย์ของลูกค้าต้องมีการจัดทำบัญชีทรัพย์สินของลูกค้าแต่ละรายแยกออกจากกัน รวมทั้งต้องแยกทรัพย์สินของลูกค้าออกจากทรัพย์สินของผู้ประกอบธุรกิจ และผู้ประกอบธุรกิจไม่สามารถนำทรัพย์สินของลูกค้าไปใช้เพื่อการอื่นใดนอกเหนือจากประโยชน์ของลูกค้า ทั้งนี้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัล ได้กำหนดให้สินทรัพย์ของลูกค้าที่เก็บรักษาโดยผู้ประกอบธุรกิจยังคงเป็นสินทรัพย์ของลูกค้า และให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของลูกค้าในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือถูกทางการหรือหน่วยงานกำกับดูแลตามกฎหมายอื่นระงับการดำเนินการบางส่วนหรือทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจในทำนองเดียวกันที่กำหนดใน พ.ร.บ.หลักทรัพย์ฯ และ พ.ร.บ. สัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งมีผลให้ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือถูกหน่วยงานทางการสั่งระงับการดำเนินการ ทรัพย์สินของลูกค้าจะได้รับการคุ้มครอง โดยไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้การยึดหรืออายัดในคดีแพ่ง หรือเป็นสินทรัพย์ที่อาจถูกแบ่งแก่เจ้าหนี้ของผู้ประกอบการในคดีล้มละลาย รวมทั้งไม่อยู่ภายใต้การห้ามจำหน่ายจ่ายโอนของหน่วยงานทางการอื่น โดยกำหนดให้ลูกค้ามีสิทธิได้รับจัดสรรทรัพย์สินของตนคืนและมีสิทธิขอรับชำระหนี้ในส่วนที่ยังขาดอยู่ได้อีกด้วย

ประโยชน์ที่ผู้ลงทุนคาดว่าจะได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล

สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นผลิตภัณฑ์การลงทุนใหม่ที่ผู้ลงทุนให้ความสนใจ เนื่องจากมีความเชื่อว่าจะได้รับประโยชน์จากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล ดังนี้

1. **High Risk-High Rewards** สินทรัพย์ดิจิทัลถูกจัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากราคาซื้อขายของสินทรัพย์ดิจิทัลมีความผันผวนค่อนข้างมาก ทำให้ผู้ลงทุนคาดหวังว่าหากสามารถจับจังหวะในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลได้เหมาะสม การลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีความเสี่ยงสูงก็สามารถก่อให้เกิดผลกำไรในปริมาณมากได้เช่นกัน
2. **เทคโนโลยี Blockchain มีความปลอดภัยสูง** ในทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี Blockchain ที่มีเบื้องหลังเป็น Cryptography และ Distributed Ledger Technology (DLT) เป็นที่ยอมรับว่าเป็นเทคโนโลยี

[1] ปรากฏตามข้อ 42 ของประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่ กธ.19/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ลงวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2561

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ที่มีความปลอดภัยสูง สามารถป้องกันการสูญหายและปลอมแปลงข้อมูลได้อย่างดี ดังนั้น ผู้ลงทุนจึงเชื่อมั่นว่าข้อมูลที่ถูกเก็บอยู่บน Blockchain ซึ่งรวมไปถึงรายการการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลและปริมาณสินทรัพย์ดิจิทัลคงเหลือ จะถูกเก็บรักษาอย่างปลอดภัยบน Blockchain

3. **ไม่มีตัวกลางในการทำธุรกรรมและควบคุมสินทรัพย์** สินทรัพย์ดิจิทัลถูกออกแบบมาให้ไม่มีตัวกลางในการทำธุรกรรมและควบคุมสินทรัพย์ ดังนั้น ผู้ลงทุนที่มีสินทรัพย์ดิจิทัลอยู่ในครอบครอง มีความเชื่อว่าจะสามารถซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลได้เสมอ ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจของประเทศที่เกี่ยวข้องจะล่มสลาย หรือแม้ว่าตลาดที่เป็นตัวกลางในการซื้อขายจะปิดกิจการไป ก็ยังสามารถแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลผ่านทางช่องทางอื่นได้
4. **สามารถซื้อขายได้ 24/7** เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการซื้อขายการทั่วโลก ตลาดแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลจึงเปิดทำการ 24 ชั่วโมงต่อวัน 7 วันต่อสัปดาห์ โดยไม่มีเวลาหยุดพักการซื้อขาย ทำให้ผู้ลงทุนเชื่อมั่นว่าสามารถเข้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในราคาที่ต้องการได้ตลอดเวลา เพิ่มความสะดวกให้กับผู้ลงทุนและเพิ่มโอกาสในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลได้ในราคาที่เหมาะสม

ความเสี่ยงการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล

สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงในการลงทุน มีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูง และมีโอกาสขาดทุนสูงเช่นกัน ความผันผวนในราคาของสินทรัพย์ดิจิทัลยังคงมีอยู่สูงเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ดั้งเดิมอื่นๆ เช่น ตราสารทุน ตราสารหนี้ ตราสารอนุพันธ์ ดังนั้น ผู้ลงทุนต้องทำความเข้าใจความเสี่ยงของสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นอย่างดีก่อนการตัดสินใจลงทุน

ความเสี่ยงจากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ 1) ความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในของสินทรัพย์ดิจิทัล และ 2) ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก

ความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในของสินทรัพย์ดิจิทัล สามารถพิจารณาได้ใน 2 มิติ ดังนี้

1. **ความเสี่ยงจากผู้สร้างและผู้ออกเสนอขายสินทรัพย์ดิจิทัล** ผู้สร้างและผู้ออกขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีประสบการณ์ในการดำเนินการ หรือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสร้างสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถส่งผลต่อความสำเร็จของสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ดังนั้น ผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สร้างและผู้ออกเสนอขายสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อให้สามารถประเมินได้ว่าสินทรัพย์ดิจิทัลที่ถูกสร้างขึ้นนั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด หรือหากมีทรัพย์สิน หรือโครงการทางธุรกิจมาค้ำประกัน หรือตรึงผลตอบแทนไว้ในการสร้างสินทรัพย์ดิจิทัล ผู้ลงทุนก็จะสามารถประเมินได้ว่าทรัพย์สินนั้นมีมูลค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากปัจจัยใด หรือโครงการทางธุรกิจนั้นๆ มีโอกาสประสบความสำเร็จทางธุรกิจเพียงใด อันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของสินทรัพย์ดิจิทัลได้
2. **ความเสี่ยงจากเทคโนโลยีของสินทรัพย์ดิจิทัล** เทคโนโลยีที่สร้างสินทรัพย์ดิจิทัลอาจส่งผลให้เกิดความเสี่ยงได้ เช่น หากผู้ลงทุนทำ Private Key ซึ่งเปรียบเสมือนรหัสส่วนตัวที่ใช้ในการเข้าถึงหรือโอนสินทรัพย์ดิจิทัลของตนสูญหายแล้ว ด้วยการออกแบบของเทคโนโลยีบล็อกเชน จะทำให้ไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ และทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสินทรัพย์ดิจิทัลได้ หรือการออกแบบสัญญาอัจฉริยะ (smart contract) ที่ไม่รอบคอบ อาจมีช่องโหว่ทำให้สัญญาอัจฉริยะไม่สามารถใช้งานได้จริงหรือถูกใช้ช่องโหว่ในการโจมตีมูลค่าของเหรียญดิจิทัล

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก สามารถพิจารณาได้ใน 4 มิติ ดังนี้

1. **ความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินทรัพย์ดิจิทัล** จากหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมาเห็นได้ว่ามีปัจจัยต่างๆ ที่หลากหลายที่สามารถส่งผลกระทบต่อราคาสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น การให้ความเห็นของบุคคลที่มีชื่อเสียง การส่งข้อความ/โพสต์ข้อความในเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่างๆ การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย การกำกับดูแลของประเทศต่างๆ สถานการณ์เหล่านี้สามารถก่อให้เกิดความผันผวนของราคาสินทรัพย์ดิจิทัลได้
2. **ความเสี่ยงภัยทางไซเบอร์** การลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งหมดอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้น ผู้ลงทุนควรระวังภัยที่อาจเกิดขึ้นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น การถูกโจรกรรมทางไซเบอร์ (hacking) ส่งผลให้ผู้ลงทุนสูญเสียสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีอยู่ทั้งหมด
3. **ความเสี่ยงจากมิจฉาชีพ** การถูกหลอก ถูกชักชวนให้ลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล หรือการนำสินทรัพย์ดิจิทัลไปลงทุนในโครงการที่เป็นการหลอกลวงหรือไม่มีอยู่จริง เป็นความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนต้องใช้ความระมัดระวังในการตัดสินใจลงทุนเมื่อมีผู้มาชักชวนโดยอ้างสินทรัพย์ดิจิทัล หรือโครงการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งอาจส่งผลให้สูญเสียเงินลงทุนทั้งหมดได้
4. **ความเสี่ยงจากการลงทุนในต่างประเทศ** ผู้ลงทุนสามารถใช้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศเพื่อการลงทุนของตนเอง อย่างไรก็ดี การลงทุนในต่างประเทศจะไม่ได้รับความคุ้มครองตามข้อกฎหมายของประเทศไทย ดังนั้น ผู้ลงทุนควรพิจารณาผู้ประกอบธุรกิจที่จะไปใช้บริการทั้งในด้านความน่าเชื่อถือของระบบงานต่างๆ การให้บริการ การดูแลลูกค้าของผู้ประกอบธุรกิจอย่างรอบคอบระมัดระวังก่อนตัดสินใจเลือกใช้บริการ

ดังนั้น การติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมถึงศึกษาความรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล และยังสามารถช่วยให้ผู้ลงทุนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการลงทุนตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ท่านสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ทาง website ของสำนักงาน ก.ล.ต.

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2567
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บทที่ 6
การวิเคราะห์บริษัท

<u>ใช้เนื้อหาต่อไปนี้แทนเนื้อหา</u>
ในหมวดที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงินและการลงทุน
บทที่ 6 การวิเคราะห์บริษัท
แทนหัวข้อ 6.3 การลงทุนที่คำนึงถึงความยั่งยืน
(สำหรับตำราที่มีการจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 – ครั้งที่ 3)

6.3 การลงทุนที่คำนึงถึงความยั่งยืน

การลงทุนอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางการลงทุนที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งแท้จริงแล้วการลงทุนอย่างยั่งยืนมีลักษณะคล้ายกับการลงทุนที่พิจารณาปัจจัยพื้นฐานด้านการประกอบธุรกิจของบริษัทจดทะเบียน นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์ยังจำเป็นที่จะต้องประเมินความสามารถในการแข่งขันของบริษัทจดทะเบียน ศักยภาพในการเติบโตและสร้างรายได้ รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการค่าใช้จ่าย เพียงแต่ต้องคำนึงถึงการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทภิบาล (environmental, social and governance: ESG) เพิ่มเติมในการวิเคราะห์ด้วย

การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานด้านการประกอบธุรกิจเพียงอย่างเดียวมักมุ่งเน้นไปที่ผลการดำเนินงานที่เป็นตัวเงินและปัจจัยที่จะส่งผลต่อธุรกิจในระยะสั้น ซึ่งอาจทำให้การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานด้านการประกอบธุรกิจเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ และทำให้การประเมินมูลค่าที่เหมาะสมของหลักทรัพย์คลาดเคลื่อนจากมูลค่าพื้นฐานที่แท้จริงได้

ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์มูลค่าพื้นฐานของบริษัทในปัจจุบันด้วยวิธีที่เรียกว่า DCF Valuation Approach นั้น มีการคาดการณ์มูลค่ากระแสเงินสดอิสระ (free cash flow: FCF) ที่กิจการจะสามารถสร้างได้ในอนาคตไปตลอดอายุของกิจการ ซึ่งโดยปกติแล้วอายุของกิจการมักจะมีการกำหนดสมมติฐานว่ากิจการจะมีอายุตลอดกาล (infinite life) ตราบใดที่กิจการยังสามารถชำระหนี้และสร้างรายได้ต่อไปได้ ดังนั้นนักลงทุนและนักวิเคราะห์จึงมักแบ่งการคำนวณมูลค่ากระแสเงินสดอิสระออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 มูลค่ารวมของกระแสเงินสดอิสระคิดลดในช่วง 5 ปีแรก

ส่วนที่ 2 มูลค่าผลรวมของกระแสเงินสดอิสระคิดลดในปีที่เหลือของกิจการไปตลอดกาล

$$Enterprise\ Value = PV[FCF_{1-5}] + PV[FCF_{6-\infty}]$$

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มูลค่าปัจจุบันของกิจการที่นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์ประเมินได้ส่วนใหญ่เป็นมูลค่ากิจการที่เกิดจากสมมติฐานที่ใช้ในส่วนที่ 2 ซึ่งเท่ากับว่านักลงทุนหรือนักวิเคราะห์จะต้องมีการประเมินความยั่งยืนของกิจการได้อย่างแม่นยำ เพื่อให้มูลค่าผลรวมกระแสเงินสดอิสระคิดลดในส่วนที่ 2 ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งปัจจัยด้านความยั่งยืนของธุรกิจมีความเกี่ยวข้องกับข้อสมมติฐานในการประเมินมูลค่าผลรวมของกระแสเงินสดในส่วนที่ 2 ด้วย

นอกจากนี้ การประเมินมูลค่าปัจจุบันของกิจการยังเกี่ยวข้องกับการกำหนดข้อสมมติฐานของอัตราผลตอบแทนของนักลงทุนที่คาดหวังหรือต้องการจากกิจการ หรือที่เรียกว่าต้นทุนเงินทุนของกิจการ (cost of capital) ซึ่งทฤษฎีทางการเงินได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนเงินทุนของกิจการว่าเกิดจากระดับความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจของกิจการ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ด้วยเหตุนี้การบริหารความเสี่ยงในด้านต่างๆ รวมถึงความเสี่ยงด้าน ESG ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของกิจการจึงมีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงระดับต้นทุนเงินทุน และส่งผลต่อมูลค่าของกิจการที่เหมาะสมด้วย กล่าวคือ หากกิจการสามารถบริหารความเสี่ยงได้ดี ทำให้ต้นทุนเงินทุนของกิจการลดลง จะส่งผลให้การประเมินมูลค่าของกิจการเพิ่มสูงขึ้น

ดังนั้น หากนักลงทุนหรือนักวิเคราะห์ไม่ได้คำนึงถึงความสามารถในการบริหารความเสี่ยงของกิจการในด้าน ESG อย่างเหมาะสมและครอบคลุม จะทำให้นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์ประเมินระดับของต้นทุนเงินทุนที่เหมาะสมผิดพลาดไปจากความเป็นจริง และทำให้การประเมินมูลค่ากิจการคลาดเคลื่อนไปจากความจริงในที่สุด

ตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นเพียงตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการลงทุนอย่างยั่งยืนที่คำนึงประเด็น ESG ประกอบในการวิเคราะห์การประเมินมูลค่ากิจการ ซึ่งเนื้อหาของบทนี้จะอธิบายรายละเอียดของการลงทุนอย่างยั่งยืนในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) นิยามและแนวทางการวิเคราะห์ปัจจัยสำหรับการลงทุนอย่างยั่งยืน
2) แนวโน้มของการลงทุนอย่างยั่งยืน
3) แนวคิดการลงทุนอย่างยั่งยืน
4) แนวทางการวิเคราะห์มูลค่ากิจการที่มีการพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืน
5) ข้อมูลและแหล่งข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์การลงทุนอย่างยั่งยืน

6.3.1 นิยามและแนวทางการวิเคราะห์ปัจจัยสำหรับการลงทุนอย่างยั่งยืน

การลงทุนอย่างยั่งยืน หรือที่เรียกว่า Sustainable Investment คือแนวทางการลงทุนที่นักลงทุนมุ่งเน้นวิเคราะห์ปัจจัยที่มีนัยสำคัญที่สามารถส่งผลต่อความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจของกิจการ โดยปัจจัยที่นักลงทุนควรพิจารณาสามารถจำแนกได้ออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

1) มิติด้านสิ่งแวดล้อม (environmental): พิจารณานโยบาย มาตรการและกระบวนการทำงาน และผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินงานของบริษัท

2) มิติด้านสังคม (social): พิจารณานโยบาย มาตรการและกระบวนการทำงาน และผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผลกระทบด้านสังคมที่เกิดจากการดำเนินงานของบริษัท เช่น การสนับสนุนคู่ค้าให้เคารพสิทธิแรงงาน การดูแลชุมชนที่อยู่แวดล้อมโรงงาน

3) มิติด้านบรรษัทภิบาล (Governance): พิจารณานโยบาย มาตรการและกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดีและโปร่งใส มีแนวทางการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน ตลอดจนดูแลผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ของบริษัทอย่างเหมาะสม ซึ่งครอบคลุมถึงการจ่ายภาษีให้แก่ภาครัฐอย่างถูกต้องและโปร่งใส

ด้วยเหตุนี้ ในบางครั้งจึงอาจมีการเรียกแนวทางการลงทุนอย่างยั่งยืนว่า ESG Investing อย่างไรก็ดี การลงทุนอย่างยั่งยืนไม่ได้หมายความว่านักลงทุนต้องการให้กิจการทำดีและเสียสละเพื่อต่อส่วนรวม แต่หมายความว่านักลงทุนต้องการบริหารจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนที่ดี จึงมุ่งเน้นว่ากิจการต้องมีการบริหารจัดการทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลอย่างเหมาะสม

ตัวอย่างเช่น หากกิจการไม่มีขั้นตอนการบำบัดของเสียจากกระบวนการผลิตที่ดีพอและปล่อยน้ำเสียออกนอกโรงงาน อาจส่งผลให้กิจการถูกเรียกร้องค่าเสียหายจากชุมชนโดยรอบ ซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม หรือหากผลิตภัณฑ์ของกิจการส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภค อาจส่งผลให้ลูกค้าแบนสินค้าและยอดขายลดต่ำลง หรือหากกิจการขาดการตรวจสอบภายในที่รัดกุมหรือขาดมาตรการในการจัดการเรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ก็อาจทำให้กิจการประสบกับความเสียหายทางการเงินหรือสร้างผลความเสียหายต่อผู้ถือหุ้นได้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ดังนั้นการลงทุนอย่างยั่งยืนจึงไม่ใช่การลงทุนที่นักลงทุนจะต้องเป็นคนรักสิ่งแวดล้อม หรือคนที่อยากทำดีต่อสังคม แต่เป็นแนวทางการลงทุนที่นักลงทุนต้องวิเคราะห์ได้ว่ากิจการมีปัจจัยเสี่ยงด้าน ESG ในเรื่องใด และมุ่งบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงของธุรกิจและรักษาความสามารถในการทำกำไรของกิจการในระยะยาว

ปัจจัยที่นักลงทุนควรให้ความสำคัญกับเรื่อง ESG อาจมีได้หลากหลายประเด็นดังตัวอย่างที่แสดงในตาราง 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างปัจจัยด้าน ESG ที่นักลงทุนควรคำนึงถึง

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (environmental)	ปัจจัยด้านสังคม (social)	ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล (governance)
• การบริหารจัดการพลังงาน • การบริหารจัดการน้ำ • การบริหารจัดการขยะและของเสีย • การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	• การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมและเคารพสิทธิมนุษยชน • การพัฒนาศักยภาพแก่พนักงาน • สุขภาวะและความปลอดภัยในสภาพแวดล้อมการทำงาน • การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย	• จรรยาบรรณธุรกิจ (Code of Conduct) และการต่อต้านการทุจริต • การบริหารความเสี่ยงและภาวะวิกฤติ • การดำเนินการด้านภาษี

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า การลงทุนอย่างยั่งยืนเป็นการลงทุนที่มุ่งเน้นให้นักลงทุนต้องประเมินปัจจัยต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง/โอกาสทางธุรกิจและผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการทั้งสิ้น ซึ่งครอบคลุมถึงมูลค่าสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Asset Value) เช่น มูลค่าแบรนด์สินค้าของกิจการ ค่าความนิยม ทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ เป็นต้น

การบริหารจัดการปัจจัยด้าน ESG ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่องการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า การเคารพสิทธิผู้บริโภค การเป็นองค์กรที่น่าทำงานและมีอัตราการลาออกต่ำ การดูแลชุมชนและสังคม สามารถส่งผลให้สินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้มีมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะส่งผลให้มูลค่าของกิจการสูงขึ้นด้วย

การลงทุนอย่างยั่งยืนจึงเป็นแนวทางในการลงทุนที่ช่วยให้นักลงทุนสามารถประเมินมูลค่าสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Asset Value) ได้อย่างแม่นยำและใกล้เคียงความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

รูปที่ 1: ตัวอย่าง Tangible Assets และ Intangible Assets

TANGIBLE ASSETS	INTANGIBLE ASSETS	APPLICABLE TO BOTH TANGIBLE AND INTANGIBLE ASSETS
• Land. • Manufacturing plants. • Inventories. • Furniture. • Machinery.	• Goodwill. • Patents. • Copyrights. • Intellectual property and know-how. • Software and innovation assets. • Corporate culture. • Incentives. • Employee productivity. • Other forms of social and relationship assets.	• ESG analysis techniques. • Materiality.

ที่มา: CFA Institute

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

สิ่งสำคัญที่นักลงทุนและนักวิเคราะห์จะต้องเข้าใจคือ การบริหารจัดการปัจจัยด้าน ESG นี้ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการบริจาคหรือการคืนกำไรสู่สังคมที่มักเป็นเพียงกิจกรรมที่กิจการจัดสรรงบประมาณเพื่อตอบแทนสังคมผ่านกิจกรรม CSR ต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของกิจการเลย เช่น การบริจาคเงินให้แก่ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือกลุ่มผู้เปราะบางทางสังคม เป็นต้น

6.3.2 แนวโน้มของการลงทุนอย่างยั่งยืน

การลงทุนอย่างยั่งยืนมีจุดเริ่มต้นมานานกว่า 50 ปีแล้ว ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 เมื่อ Impax Asset Management ออกกองทุน Pax World Fund ที่มุ่งให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นกองทุนแรกของโลก ต่อมาในปี ค.ศ. 1990 มีการจัดทำดัชนี Domini 400 Social Index ที่คัดหุ้นของกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเกิดดัชนีด้านความยั่งยืนอย่าง Dow Jones Sustainability Index ในปี ค.ศ. 1999 ซึ่งได้รับความสนใจจากนักลงทุนทั่วโลกมาจนถึงปัจจุบัน

รูปที่ 2: พัฒนาการของการลงทุนที่คำนึงถึงความยั่งยืน

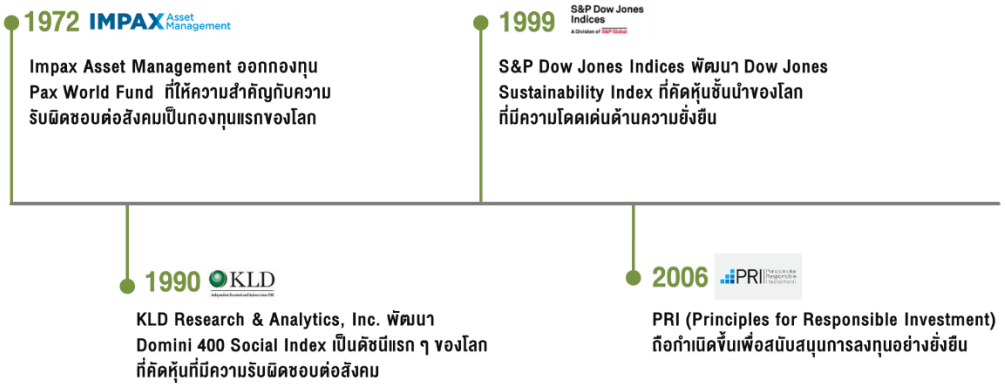

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในปี ค.ศ 2006 สหประชาชาติได้จัดตั้ง United Nations Principles for Responsible Investment หรือ UNPRI เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบขึ้น พร้อมกำหนดหลักปฏิบัติในการลงทุนอย่างรับผิดชอบ (Principles for Responsible Investment) รวม 6 ประการ ดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 3: หลักปฏิบัติในการลงทุนอย่างรับผิดชอบ (Principles for Responsible Investment)

หลักปฏิบัติที่ 1: พึงนำประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) มาประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจลงทุน

หลักปฏิบัติที่ 2: พึงใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นอย่างจริงจัง และนำประเด็นด้าน ESG เป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบายและหลักปฏิบัติการใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้น

หลักปฏิบัติที่ 3: พึงสนับสนุนให้บริษัทต่างๆ ที่เราลงทุนเปิดเผยข้อมูลด้าน ESG

หลักปฏิบัติที่ 4: พึงส่งเสริมประเด็นด้าน ESG ให้เกิดการยอมรับและการปฏิบัติในอุตสาหกรรมการลงทุน

หลักปฏิบัติที่ 5: พึงให้ความร่วมมือในการนำหลักปฏิบัติการลงทุนที่มีความรับผิดชอบมาใช้ปฏิบัติ

หลักปฏิบัติที่ 6: พึงรายงานข้อมูลข่าวสารความคืบหน้าในการดำเนินงานตามหลักปฏิบัติการลงทุนที่มีความรับผิดชอบ

ที่มา: กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

การก่อตั้ง UNPRI ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการลงทุนอย่างยั่งยืน เนื่องจากได้มีการเปิดรับการแสดงเจตจำนงของสถาบันการเงินและองค์กรด้านการลงทุนต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงบทบาทและความสำคัญของแนวทางการลงทุนที่ให้ความสำคัญกับ ESG ซึ่งมีจำนวนของสถาบันการเงินและองค์กรด้านการลงทุนที่ได้เข้าร่วมและแสดงเจตจำนงเป็น PRI Signatory เพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ดังแสดงในรูป 4

รูปที่ 4: การเติบโตของ PRI Signatory

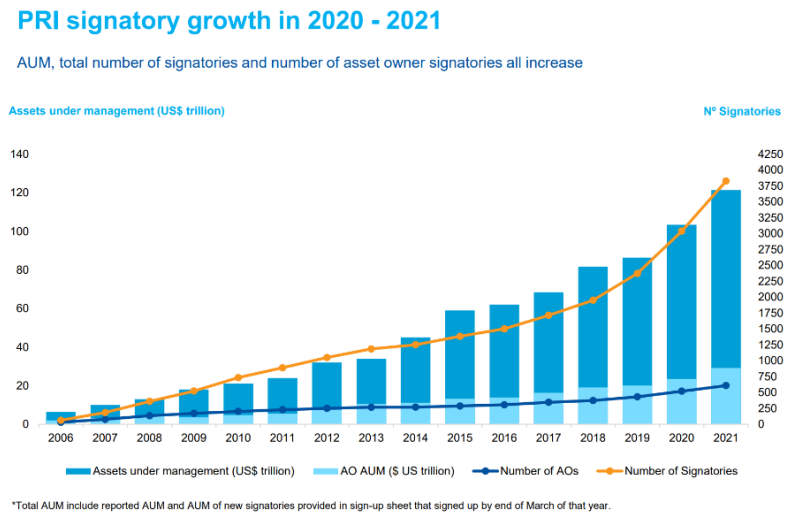

ที่มา: UNPRI

จากการเติบโตของแนวคิดการลงทุนที่คำนึงถึงความยั่งยืนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการออกผลิตภัณฑ์การลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนอย่างยั่งยืนในหลากหลายประเภท ทั้งที่เป็นตราสารทุน กองทุนรวม และตราสารหนี้

การเติบโตของผลิตภัณฑ์การลงทุนอย่างยั่งยืนประเภทตราสารทุน

“ตราสารทุน” หรือ “หุ้น” เป็นเครื่องมือการลงทุนที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยผู้ถือตราสารทุนมีฐานะเป็น “เจ้าของกิจการ” ซึ่งหุ้นของบริษัทจดทะเบียนที่ให้ความสำคัญกับ ESG ควบคู่ไปกับการมีผลการดำเนินงานทางการเงินที่ดีมักเรียกว่า “หุ้น ESG”

ในปัจจุบัน หุ้น ESG ได้รับความสนใจจากนักลงทุนเป็นอย่างมาก ทำให้มีความต้องการที่จะประเมินว่าหุ้นใดเป็นหุ้นที่คำนึงถึง ESG อย่างแท้จริง จึงเกิดมีหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน (Raters) นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มผู้จัดพัฒนาดัชนี (Index Providers) ที่ทำหน้าที่คัดเลือกหุ้นของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานด้าน ESG โดดเด่นมาจัดทำ “ดัชนี ESG” เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่นักลงทุนอีกด้วย

สำหรับประเทศไทย มีบริษัทจดทะเบียนที่ได้รับการยอมรับหรือผ่านการประเมินด้านความยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในรูป 5

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2567
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รูปที่ 5: สถิติของบริษัทจดทะเบียนไทยที่ผ่านการประเมินด้านความยั่งยืน

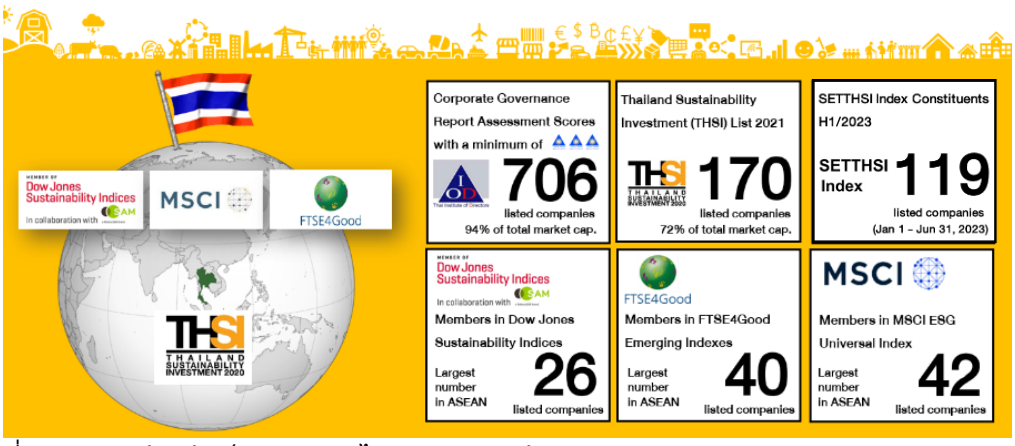

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2022)

การเติบโตของผลิตภัณฑ์การลงทุนอย่างยั่งยืนประเภทกองทุนรวม

นอกจากการลงทุนอย่างยั่งยืนในตราสารทุนที่ได้รับความนิยมจากนักลงทุนอย่างมากแล้ว กองทุนรวมถือเป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์การลงทุนที่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนมากเช่นกัน กองทุนรวมด้านความยั่งยืนคือกองทุนรวมประเภทหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกองทุนทั่วไป แต่มีนโยบายและกลยุทธ์การลงทุนที่มุ่งเน้นลงทุนในกิจการที่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้าน ESG ควบคู่ไปกับการมีผลการดำเนินงานทางการเงินที่ดี

ในทวีปยุโรป ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำด้านการลงทุนอย่างยั่งยืน คณะกรรมาธิการยุโรปหรือ European Commission ได้กำหนดเกณฑ์ Sustainable Finance Disclosures Regulation (SFDR) เพื่อกำหนดลักษณะของกองทุนรวมด้านความยั่งยืนและกำหนดให้ผู้ออกกองทุนรวมต้องเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนที่สามารถเปรียบเทียบกันได้เพื่อสร้างความโปร่งใสให้แก่นักลงทุน กองทุนรวมด้านความยั่งยืนได้เติบโตอย่างต่อเนื่องทั่วโลกดังแสดงในรูป 6

รูปที่ 6: มูลค่ากองทุนรวมที่คำนึงถึงความยั่งยืนทั่วโลก

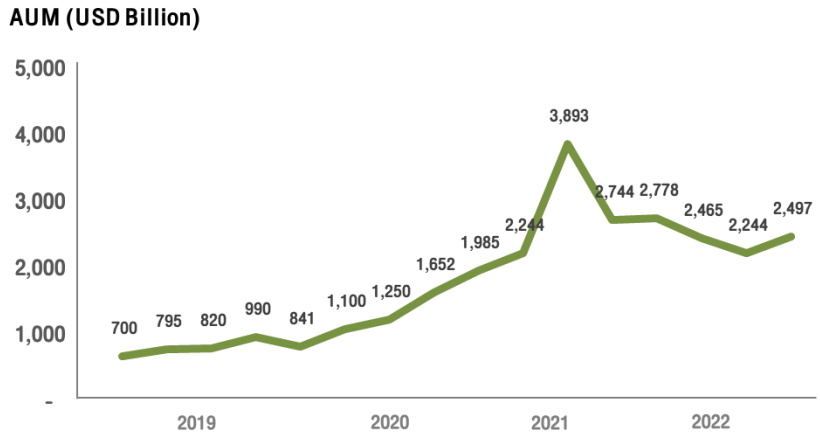

ที่มา: Morningstar Direct, Manager Research (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2022)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

สำหรับในประเทศไทย กองทุนรวมเพื่อความยั่งยืน (Sustainable and Responsible Investing Fund: SRI Fund) คือกองทุนรวมที่มีการจัดการโดยมุ่งความยั่งยืนตามหลักสากล และมีการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการลงทุนอย่างยั่งยืนของกองทุนรวมตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด

การเติบโตของผลิตภัณฑ์การลงทุนอย่างยั่งยืนประเภทตราสารหนี้

ตราสารหนี้ด้านความยั่งยืน หรือตราสารหนี้ที่ระดมทุนเพื่อนำเงินทุนที่ระดมได้ไปใช้ในโครงการที่เป็นประโยชน์ในด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ตราสารหนี้ด้านความยั่งยืนที่ได้รับความนิยมกันมากในปัจจุบันมี 4 ประเภทดังนี้

1. Green Bond (ตราสารหนี้สีเขียว) เป็นตราสารหนี้ที่ระดมทุนเพื่อใช้ในโครงการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการพลังงานสะอาด โครงการอาคารสีเขียว เป็นต้น
2. Social Bond (ตราสารหนี้เพื่อสังคม) เป็นตราสารหนี้ที่ระดมทุนเพื่อนำไปพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น โครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย เป็นต้น
3. Sustainability Bond (ตราสารหนี้เพื่อส่งเสริมความยั่งยืน) เป็นตราสารหนี้ที่ระดมทุนเพื่อนำไปพัฒนาและส่งเสริมความยั่งยืน โดยมีทั้งองค์ประกอบทั้ง Green และ Social เช่น โครงการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนเพื่อลดมลพิษและความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน
4. Sustainability-linked Bond (ตราสารหนี้ส่งเสริมความยั่งยืน) เป็นตราสารหนี้ที่อัตราดอกเบี้ยสามารถเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามผลการประเมินของตัวชี้วัดด้านความยั่งยืน (Sustainability Performance Targets หรือ SPTs) ที่กำหนดไว้ เช่น ตราสารหนี้ที่ระดมทุน โดยจ่ายดอกเบี้ยอัตราดอกเบี้ย 4% หากบริษัทลดการใช้ไฟได้ตามเป้า (หากไม่สามารถลดการใช้ไฟได้ตามเป้า บริษัทต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น)

เพื่อให้การออกตราสารหนี้ด้านความยั่งยืนมีความโปร่งใสและทำให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่น จึงมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำหนดเกณฑ์การระดมทุนและตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและทำให้นักลงทุนมีข้อมูลเพียงพอสำหรับการตัดสินใจลงทุน เช่น International Capital Market Association (ICMA) และ Climate Bonds Initiative (CBI) ซึ่งเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกตราสารหนี้ด้านความยั่งยืนได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

ตราสารหนี้ด้านความยั่งยืนนี้ได้รับความสนใจและแรงสนับสนุนจากนักลงทุนเป็นอย่างมาก ส่งผลให้มีการเติบโตของตราสารหนี้ด้านความยั่งยืนอย่างก้าวกระโดด (โดยเฉพาะอย่างยิ่งตราสารหนี้สีเขียว) ในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา ดังแสดงในรูปที่ 7

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รูปที่ 7: มูลค่าการออกตราสารหนี้ด้านความยั่งยืนทั่วโลก

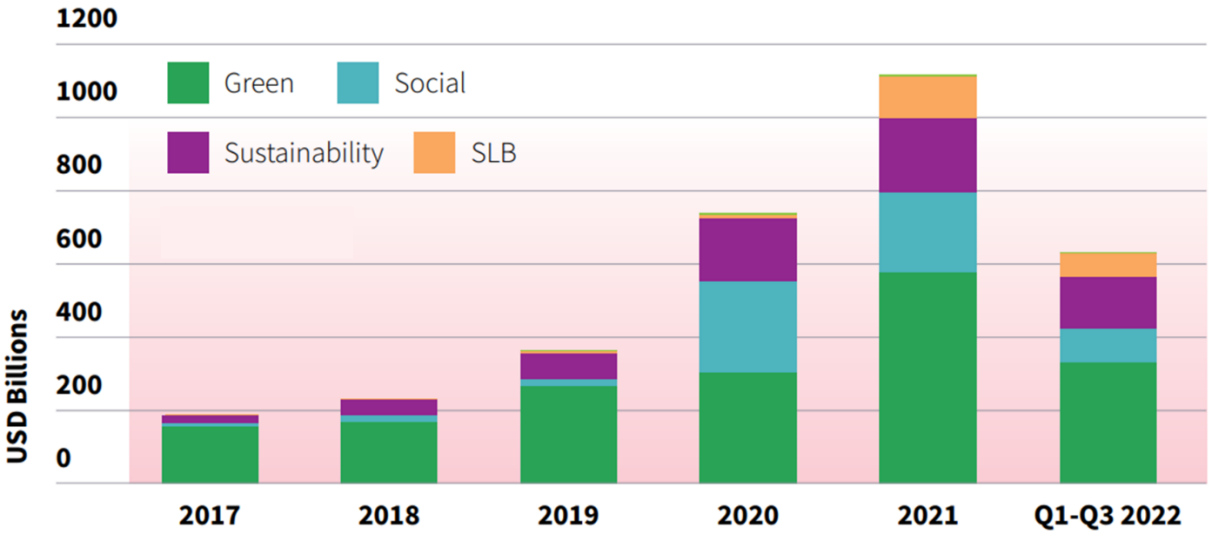

ที่มา: Climate Bonds Initiative

6.3.3 แนวคิดการลงทุนอย่างยั่งยืน

แนวคิดการลงทุนอย่างยั่งยืนให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (Environmental, Social and Governance: ESG) ของธุรกิจในการพิจารณาตัดสินใจลงทุน เพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาว และสร้างผลกระทบเชิงบวกหรือลดผลกระทบเชิงลบต่อสังคมและ/หรือสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 8: Spectrum ของแนวคิดการลงทุน

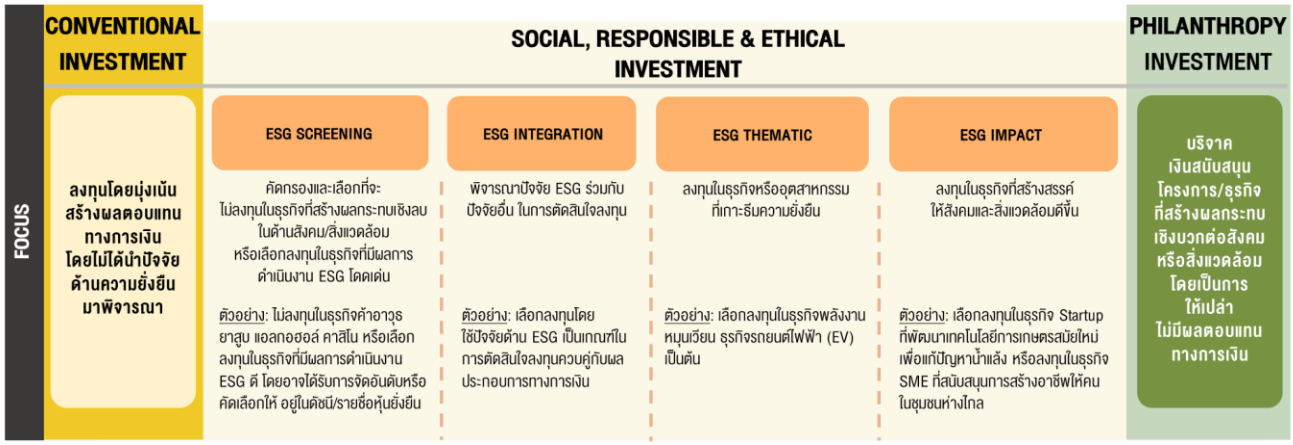

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวทางการลงทุนอย่างยั่งยืนสามารถแบ่งตามลำดับการคำนึงถึงผลตอบแทนทางการเงินและการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคม/สิ่งแวดล้อมได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) ESG Screening 2) ESG Integration 3) ESG Thematic และ 4) ESG Impact

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2567

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

1) ESG Screening

ESG Screening เป็นการคัดกรองหลักทรัพย์ในการลงทุนโดยคำนึงปัจจัยด้าน ESG นักลงทุนจะไม่ลงทุนในกิจการบางประเภทหรือบางกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีประเด็นความเสี่ยงด้าน ESG เช่น นักลงทุนอาจกำหนดอุตสาหกรรมที่ไม่เลือกลงทุน เช่น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธ ยาสูบ แอลกอฮอล์ การพนัน ถ่านหิน พลังงานนิวเคลียร์ เป็นต้น

ESG Screening สามารถช่วยบริหารจัดการความเสี่ยงของพอร์ตโฟลิโอ เนื่องจากเลือกที่จะไม่ลงทุนในหลักทรัพย์ของกิจการที่อยู่ในอุตสาหกรรมเสี่ยงหรืออุตสาหกรรมที่ไม่ได้รับการสนับสนุนโดยภาครัฐที่อาจมีกฎเกณฑ์มาบังคับทำให้กิจการไม่สามารถสร้างยอดขายหรือเติบโตได้ เช่น การออกกฎเกณฑ์ห้ามซื้อสินค้าในบางช่วงเวลา การรณรงค์โดยภาคประชาสังคมที่จะต่อต้านสินค้าบางประเภท หรือการกำหนดกำแพงภาษีสำหรับสินค้าบางประเภทเพื่อลดการอุปโภคบริโภคสินค้าที่สร้างผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การใช้ ESG Screening อาจดูเหมือนเป็นการสร้างข้อจำกัดและทำให้กระจายความเสี่ยงของพอร์ตโฟลิโอ (Portfolio Diversification) ได้น้อยลง เพราะต้องคัดกรองหุ้นบางประเภทออกจากกลุ่มหลักทรัพย์ที่เลือกลงทุนได้ (Universe) แต่ในความจริงแล้ว กลุ่มหลักทรัพย์ที่นักลงทุนเลือกลงทุนได้มักไม่ได้มีจำนวนมากกว่า 100 หลักทรัพย์อยู่แล้ว การคัดกรองกิจการในอุตสาหกรรมเสี่ยงออกไป ถือเป็นการช่วยลดความเสี่ยงของพอร์ตโฟลิโอ ซึ่งอาจได้รับผลเสียหายจากประเด็นความเสี่ยงอย่างร้ายแรงได้ ดังนั้นในทางทฤษฎีกลุ่มหลักทรัพย์ของ Markowitz นักลงทุนยังคงได้รับประโยชน์จากการกระจายความเสี่ยงอยู่

เกณฑ์ในการคัดกรองหลักทรัพย์ด้วยอุตสาหกรรมข้างต้นนี้เป็นเพียงแนวทางหนึ่งในการคัดกรองเท่านั้น นักลงทุนสามารถใช้เกณฑ์อื่นๆ เพิ่มเติมได้ เช่น นักลงทุนอาจกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นกิจกรรมหรือเหตุการณ์บางประการที่ถือเป็นสิ่งต้องห้าม (red flag) เพื่อคัดกรองหลักทรัพย์ที่จะไม่ลงทุนเพิ่มเติมได้ เช่น ธุรกิจที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ธุรกิจที่มีการใช้แรงงานเด็กและแรงงานทาส เป็นต้น

นอกจากการคัดกรองหลักทรัพย์บางกลุ่มออกจากหลักทรัพย์ที่สามารถลงทุนได้ หรือที่เรียกว่า Negative Screening แล้ว นักลงทุนยังสามารถเลือกที่จะลงทุนในหลักทรัพย์หรือกิจการที่มีการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน ESG เป็นเลิศ ในลักษณะ Positive Screening ได้อีกด้วย

2) ESG Integration

ESG integration เป็นวิธีการที่นักลงทุนพิจารณาผลการดำเนินงานด้าน ESG ของกิจการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินมูลค่าที่เหมาะสมของกิจการ โดยทั่วไปในการประเมินมูลค่าที่เหมาะสม นักลงทุนจะใช้ข้อมูลทางเศรษฐกิจและแนวโน้มอุตสาหกรรมต่างๆ สำหรับการคาดการณ์ยอดขาย ค่าใช้จ่าย และมูลค่าเงินลงทุนที่จะเกิดขึ้น เป็นปกติอยู่แล้ว แต่วิธี ESG integration คือการวิเคราะห์เพิ่มเติมว่า ธุรกิจมีการบริหารจัดการประเด็นด้าน ESG อย่างไร มีนโยบาย มาตรการและกระบวนการทำงาน และผลการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงด้าน ESG ของกิจการเป็นอย่างไร จากนั้นจึงนำมาปรับตัวเลขคาดการณ์ข้อสมมติฐานในการประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ ดังตัวอย่างที่แสดงอยู่ในตาราง 2

ตาราง 2 ตัวอย่างการปรับข้อสมมติฐานจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

ESG value driver		Sales growth	Margins	WACC	Fair value
บริษัทบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ	→	ปรับเพิ่มขึ้น x% จาก base case	ปรับเพิ่มขึ้น x% จาก base case	ปรับลดลง x% จาก base case	ปรับเพิ่มขึ้น x% จาก base case

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

หากบริษัทที่วิเคราะห์มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี จะสามารถบริหารความเสี่ยงจากผลกระทบจากกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ที่ภาครัฐอาจจะกำหนดในอนาคต ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และยังสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้วยการตลาดเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่บริษัท อันจะนำสู่การสร้างการยอมรับของลูกค้าและสร้างโอกาสในการเติบโตของยอดขายได้อีกด้วย ซึ่งจะส่งผลให้นักลงทุนสามารถปรับข้อสมมติฐานการคาดการณ์มูลค่าหลักทรัพย์ให้ดีขึ้น และทำให้ประเมินมูลค่าของกิจการได้สูงขึ้น

ในการปรับข้อสมมติฐานข้างต้นนี้ นักวิเคราะห์และนักลงทุนควรระมัดระวังด้วยว่า ปัจจัยด้าน ESG ที่วิเคราะห์นั้นถูกสะท้อนอยู่ในราคาตลาดของหลักทรัพย์แล้วหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดการปรับข้อสมมติฐานซ้ำซ้อนและนำไปสู่การประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ที่ไม่สอดคล้องกับราคาที่แท้จริง

ESG Integration จึงถือเป็นวิธีการลงทุนที่ทำให้นักลงทุนสามารถลงทุนในกิจการที่มีการประกอบธุรกิจในทุกประเภทและทุกกลุ่มอุตสาหกรรมได้ ตราบใดที่นักลงทุนได้มีการประเมินผลกระทบด้านลบของปัจจัยดังกล่าวต่อมูลค่าของหลักทรัพย์แล้ว และยังเล็งเห็นว่าราคาตลาดของหลักทรัพย์ ณ ขณะนั้นยังต่ำกว่ามูลค่าพื้นฐานหลักทรัพย์ที่นักลงทุนประเมิน ดังนั้น ESG integration จึงเป็นวิธีที่นักลงทุนมักมุ่งแสวงหาโอกาสในการสร้างผลตอบแทนทางการเงินเป็นหลัก

3) ESG Thematic

ESG Thematic เป็นแนวทางการลงทุนที่นักลงทุนเน้นลงทุนโดยเลือกกิจการจากการจับทิศทางกระแสหลักของโลก (megatrend) ที่เปลี่ยนแปลงไป และวิเคราะห์ถึงโอกาสในการลงทุนจากเทรนด์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวเพื่อกำหนด “ธีม” ในการลงทุน เช่น การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การขยายตัวของสังคมเมือง การพัฒนาด้านสาธารณสุขและการแพทย์ หรือการเติบโตของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นต้น โดย “ธีม” เหล่านี้จะถูกนำมาพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพอร์ตโฟลิโอการลงทุน ซึ่งจะมุ่งเน้นไปที่การลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวดังกล่าว

ESG Theme สามารถสร้างผลตอบแทนที่เหมาะสมให้แก่นักลงทุนได้เพราะมักเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอุตสาหกรรมที่สังคมและภาครัฐมีนโยบายส่งเสริม จึงอาจส่งผลให้กิจการดังกล่าวสามารถสร้างยอดขายและขยายการเติบโตได้อย่างก้าวกระโดด

“ธีม” การลงทุนด้าน ESG มีหลากหลาย เช่น ธีมเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Theme) ที่มุ่งเน้นการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือการลงทุนในกิจการที่พัฒนานวัตกรรมด้านพลังงานทางเลือก (Renewable Energy Theme) หรือการลงทุนในกิจการที่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาด้านความยั่งยืน (Sustainable Development Goals Theme) เป็นต้น

4) ESG Impact

ESG impact เป็นแนวทางการลงทุนที่นักลงทุนเน้นเลือกกิจการที่สร้างผลกระทบเชิงบวกในด้านสังคมหรือสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก นอกเหนือจากการสร้างผลตอบแทนทางการเงิน นักลงทุนที่มีวิธีการลงทุนในลักษณะนี้มักเลือกลงทุนในกิจการที่มีผลิตภัณฑ์และบริการที่มีส่วนช่วยสร้างสรรค์ให้สังคมและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

ตัวอย่างเช่น นักลงทุนอาจเลือกลงทุนในกิจการที่มุ่งเน้นลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในสังคมด้วยการให้บริการทางการเงินที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและมีเงินทุนในการตั้งต้นประกอบธุรกิจได้ เป็นต้น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

6.3.4 แนวทางการวิเคราะห์มูลค่ากิจการที่มีการพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืน

การวิเคราะห์มูลค่ากิจการถือเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ควบคู่กัน เพราะมูลค่ากิจการในปัจจุบันที่ประเมินได้นั้น ขึ้นอยู่กับศักยภาพของกิจการในการสร้างกระแสเงินสดในอนาคต ซึ่งกระแสเงินสดที่นักลงทุนคาดการณ์ขึ้นอยู่กับหลากหลายปัจจัย และสามารถแปรเปลี่ยนไปได้ทุกช่วงเวลาตามลักษณะของข้อมูลที่นักลงทุนได้รับในแต่ละช่วงเวลา

ดังนั้น การวิเคราะห์มูลค่ากิจการโดยพิจารณาปัจจัยด้าน ESG จึงเป็นการวิเคราะห์ที่นักลงทุนจะต้องเพิ่มปัจจัยที่ต้องประเมินให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพิ่มเติมจากการวิเคราะห์ตามปกติใน 4 ด้านดังต่อไปนี้

1) **แนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจในอนาคต** เช่น อัตราการเติบโตของ GDP อัตราเงินเฟ้อ อัตราการว่างงาน และดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภค เป็นต้น
2) **การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของกิจการ**ผ่านการวิเคราะห์คู่แข่งและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรม
3) **โครงสร้างการดำเนินธุรกิจของกิจการ** เช่น โครงสร้างรายได้ โครงสร้างต้นทุนของกิจการ เป็นต้น
4) **การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางการเงิน**ผ่านงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินในอดีต

สิ่งที่นักลงทุนและนักวิเคราะห์ควรศึกษาข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และประเมินเพิ่มเติม คือ การวิเคราะห์ปัจจัยด้าน ESG เพื่อให้มีมุมมองที่ครบถ้วนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น

1) **การวิเคราะห์แนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจในอนาคต** นักลงทุนไม่ควรสนใจตัวเลขทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่นักลงทุนควรวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมในอนาคตร่วมด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มุ่งเน้นการใช้งานเทคโนโลยีไอทีในชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภครุ่นใหม่ที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมของคนในสังคมที่อาจทำให้การทำการตลาดที่เคยประสบความสำเร็จในอดีต อาจไม่สามารถประสบความสำเร็จได้อีกในอนาคต เป็นต้น

2) **การวิเคราะห์ความสามารถด้านการแข่งขันของกิจการ** ส่วนใหญ่มักใช้ SWOT Analysis หรือ 5 Forces’ Porter Analysis อาจจำเป็นต้องนำมาประยุกต์ร่วมกับการวิเคราะห์ปัจจัยด้าน ESG ร่วมด้วย เช่น การวิเคราะห์ชื่อเสียงของแบรนด์สินค้า ความสามารถของกิจการในการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้า การวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้าเพื่อให้เข้าใจและคาดการณ์ความต้องการของลูกค้าสมัยใหม่ การบริหารความเสี่ยงและการป้องกันภัยทางไซเบอร์ การให้ความสำคัญกับห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจที่ต้องมีการจัดหาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดหาวัตถุดิบในการผลิต การบริหารจัดการอย่างโปร่งใสมีบรรษัทภิบาลที่มุ่งต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น

3) **การวิเคราะห์โครงสร้างการดำเนินงานของธุรกิจ** สิ่งที่นักลงทุนควรวิเคราะห์เพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างการดำเนินงานของธุรกิจคือการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญด้าน ESG ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของกิจการ หรือที่เรียกว่า Materiality Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจว่าประเด็น ESG ในเรื่องใดที่มีความสำคัญและสามารถส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ เพื่อประเมินให้ได้ว่ากิจการสามารถบริหารจัดการประเด็นดังกล่าวได้ดีเพียงใด ตามตัวอย่างที่แสดงในรูป 7

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รูปที่ 9: ตัวอย่างการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญด้านความยั่งยืน (Materiality Analysis) ของ Nestle

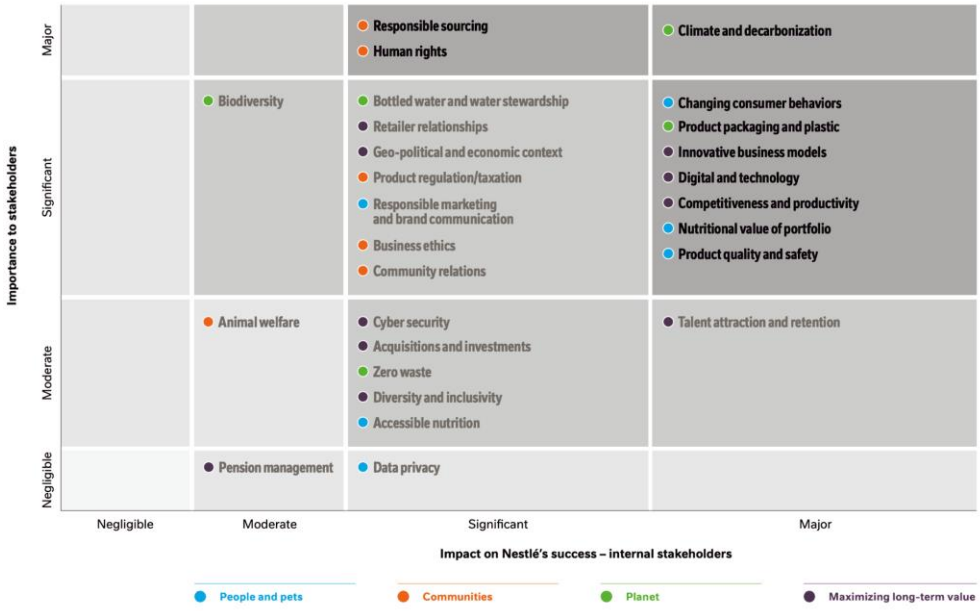

ที่มา: Nestle

โดยทั่วไป บริษัทมักเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นสำคัญด้าน ESG และเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องไว้ในรายงานประจำปี รายงานความยั่งยืน หรือช่องทางการสื่อสารต่างๆ ของบริษัท นอกจากนี้ ผู้ให้บริการข้อมูล ESG รวมถึง Raters ต่างๆ อาจมีการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานในประเด็น ESG ที่มีนัยสำคัญของบริษัทไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม นักลงทุนควรต้องศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่งด้วยว่าข้อมูลดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือและควรนำมาปรับใช้ในการพิจารณาการลงทุนอย่างไร

นอกจากนี้ ในส่วนของการวิเคราะห์โครงสร้างรายได้และต้นทุนของกิจการนั้น นักลงทุนควรวิเคราะห์เพิ่มเติมด้วยว่า กิจการมีความสามารถในการแสวงหาโอกาสใหม่ๆ ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคได้มากน้อยเพียงใด และจะส่งผลต่อต้นทุนของกิจการอย่างไร กิจการอาจได้รับประโยชน์ที่คุ้มค่าเมื่อลงทุนในการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการพัฒนาทักษะให้แก่พนักงานและแรงงาน หรือกิจการอาจมีค่าใช้เพิ่มเติมจากภาษีคาร์บอนที่ภาครัฐอาจบังคับใช้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการกำหนดบทลงโทษสำหรับกิจการที่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4) **การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางการเงิน**ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ Materiality Analysis นักลงทุนและนักวิเคราะห์ควรประเมินให้ได้ว่าปัจจัยด้าน ESG มีความเชื่อมโยงกับข้อสมมติฐานทางการเงินอย่างไร เพื่อให้สามารถนำข้อมูลผลการดำเนินงานด้าน ESG ไปปรับข้อสมมติฐานทางการเงินในการประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ ตัวอย่างปรากฏตามตาราง 3 และรูป 10

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตาราง 3 ข้อสมมติฐานด้านการเงินกับผลการดำเนินงานด้าน ESG

ปัจจัยด้าน ESG	ความเชื่อมโยงกับสมมติฐานด้านการเงินสำหรับการประเมินมูลค่าหลักทรัพย์
ESG 1 Energy efficiency	- อัตราส่วน COGS % of sales - อัตราส่วน Energy cost % of COGS - Extraordinary CAPEX of fixed assets
ESG 2 GHG emissions	- Sales growth เพราะผู้บริโภคไม่ต้องการสนับสนุนกระบวนการผลิตที่เป็นภัยต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม - Carbon costs % of sales - Extraordinary expenses ที่เกี่ยวกับค่าปรับด้านการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือคดีฟ้องร้องกับสังคมโดยรอบ
ESG 4 Training & qualification	- อัตราส่วน SG&A of sales - อัตราส่วน wages % of sales - Sales growth จากผลิตภาพและความสามารถในการสร้างยอดขายของบุคลากร - อัตราส่วน R&D expenses % of sales
ESG 7 Litigation risks	- Extraordinary expenses ที่เกี่ยวกับค่าปรับ หรือคดีฟ้องร้องกับสังคม

รูปที่ 10: ตัวอย่างของความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้าน ESG กับข้อสมมติฐานทางการเงิน

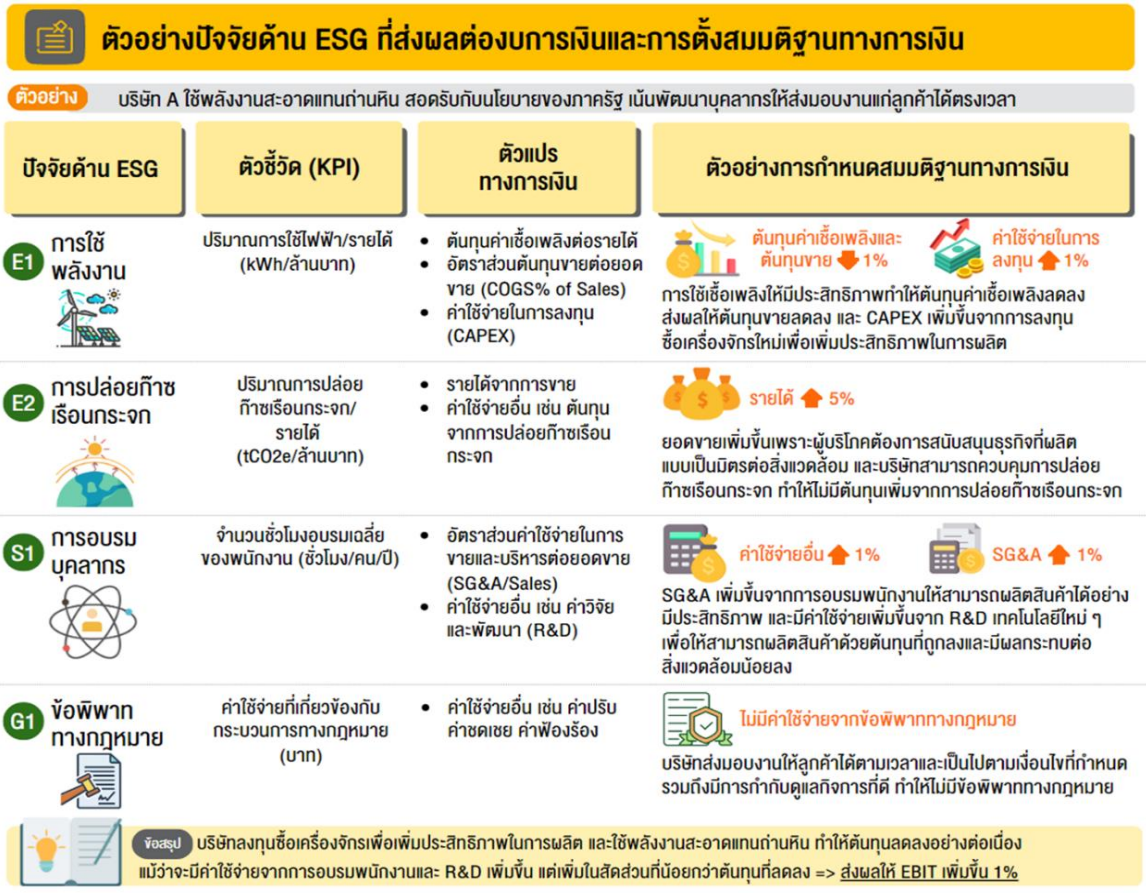

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2567
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

โดยสรุปแล้ว การลงทุนอย่างยั่งยืนมีแนวโน้มที่จะได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยด้าน ESG ในการลงทุนจึงทวีบทบาทและความสำคัญมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน นักลงทุนและนักวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยด้าน ESG ที่จะส่งผลต่อความเสี่ยงและโอกาสทางธุรกิจ ความสามารถในการแข่งขัน ศักยภาพในการเติบโตในระยะยาวของกิจการ และทบทวนการประเมินมูลค่ากิจการให้ครอบคลุมประเด็น ESG เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยง ลดความผันผวนของการลงทุน และสร้างผลตอบแทนทางการลงทุนได้ในระยะยาว

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2567
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

หมวดที่ 3 :
ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในตลาดทุน : ตราสารทั่วไป
(ส่วนที่ 1 : ตราสารทุน)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บทที่ 3
ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวเนื่องกับตราสารทุน (equity-linked products)

<u>เพิ่มเติมเนื้อหาต่อไปนี้</u>
ในหมวดที่ 3 : ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในตลาดทุน : ตราสารทั่วไป
(ส่วนที่ 1 : ตราสารทุน)
บทที่ 3 ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวเนื่องกับตราสารทุน (equity-linked products)
เพิ่มเติมเนื้อหาในหัวข้อ 3.4.2 และ 3.4.4
(สำหรับตำราที่มีการจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 – ครั้งที่ 3)

3.4.2 ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย (NVDR)

ลักษณะและความหมายของ NVDR

ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย (NVDR) เป็นตราสารที่ออกโดย บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด (Thai NVDR Company Limited) ซึ่งเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ทั้งนี้ NVDR เป็นอีกทางเลือกให้กับผู้ที่สนใจลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งผู้ลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเงิน เช่น เงินปันผล และสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนเช่นเดียวกับการลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน แต่ผู้ถือ NVDR จะไม่มีสิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียน (non-voting rights) สำหรับวัตถุประสงค์หลักของการออก NVDR คือ เพื่อกระตุ้นการลงทุนและเพิ่มสภาพคล่องให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ และเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ลงทุนชาวต่างประเทศที่สนใจลงทุนในบริษัทจดทะเบียนไทยแต่ไม่สามารถลงทุนในหลักทรัพย์นั้นได้ เนื่องจากการควบคุมสัดส่วนการถือครองหลักทรัพย์ของผู้ลงทุนชาวต่างประเทศที่ระบุไว้ตามกฎหมายไทย ดังนั้น ผู้ลงทุนที่สามารถซื้อขาย NVDR ได้มีดังนี้

- บุคคลธรรมดาที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทย
- นิติบุคคลที่จดทะเบียนในต่างประเทศ

คุณสมบัติของหลักทรัพย์อ้างอิง

ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย (NVDR) ที่จะเสนอขายให้ผู้ลงทุนต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องอ้างอิงกับหลักทรัพย์อ้างอิงเพียงหนึ่งประเภทที่ออกโดยบริษัทจดทะเบียนเพียงหนึ่งแห่งและอัตราการอ้างอิงของหนึ่งหน่วยใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทยต้องเท่ากับหนึ่งหลักทรัพย์อ้างอิง ทั้งนี้หลักทรัพย์อ้างอิงต้องเป็นประเภทใดประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

1.1 หุ้นสามัญ

1.2 หุ้นบุริมสิทธิ

1.3 ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือวอร์แรนท์

1.4 ใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ (TSR)

2. มีอายุที่แน่นอน ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงกับหลักทรัพย์ที่มีกำหนดอายุ เช่น ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น อายุของ NVDR จะต้องครบกำหนดเท่ากับอายุของหลักทรัพย์อ้างอิง เนื่องจากการกำหนดอายุของ NVDR จะมีระยะเวลาที่ให้ผู้ถือ NVDR ที่ได้รับหลักทรัพย์อ้างอิงที่มีกำหนดอายุนั้น สามารถใช้สิทธิหรือได้รับประโยชน์ตามหลักทรัพย์ดังกล่าวเช่นเดียวกับหลักทรัพย์อ้างอิง

3. ผู้ถือ NVDR จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในลักษณะเดียวกับที่ผู้ถือหลักทรัพย์อ้างอิงจะได้รับจากบริษัทจดทะเบียน เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการจัดการของผู้ออก NVDR แล้ว (เฉพาะกรณีที่ข้อกำหนดสิทธิยินยอมให้ทำได้)

4. ข้อจำกัดด้านการโอน NVDR คือ ต้องจดข้อจำกัดการโอนไว้กับสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ในกรณีที่เป็นการเสนอขาย NVDR ให้แก่บุคคลในวงจำกัด เพื่อให้การโอน NVDR ในทอดต่อๆ ไปยังคงลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. มีข้อกำหนดสิทธิของ NVDR ซึ่งต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด เช่น สิทธิของผู้ถือ NVDR และภาระค่าใช้จ่ายของผู้ถือ NVDR (ถ้ามี) เป็นต้น

ประโยชน์ของการออก NVDR

1. เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการลงทุนและเพิ่มสภาพคล่องให้แก่การซื้อขายหลักทรัพย์

2. ช่วยให้ผู้ลงทุนต่างประเทศสามารถลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนไทยได้ โดยไม่ติดข้อจำกัดเพดานการถือครองหลักทรัพย์โดยชาวต่างประเทศโดยรวม (foreign limit)

3. ช่วยให้ผู้ลงทุนสถาบันต่างประเทศที่ไม่สามารถลงทุนในหน่วยลงทุนสามารถเข้ามาลงทุนในตราสารประเภทนี้ได้

ผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนใน NVDR

เนื่องจาก NVDR ทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นตัวแทนของหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังนั้น ผลตอบแทนและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องโดยรวมจะเหมือนกับในกรณีของหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิทุกประการ โดยผลตอบแทนจากการลงทุนใน NVDR ได้แก่ กำไรจากการซื้อขาย เงินปันผล และสิทธิในการจองซื้อหุ้นใหม่ ส่วนความเสี่ยงจากการลงทุนใน NVDR ได้แก่ ความเสี่ยงด้านราคาตลาดที่ซื้อขายอาจมีการปรับตัวไปในทิศทางตรงกันข้ามกับที่คาด ทำให้ผู้ลงทุนเกิดผลขาดทุนและความเสี่ยงด้านสภาพคล่องในการซื้อขาย เป็นต้น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

สิทธิประโยชน์ของผู้ถือครอง NVDR

1. ผู้ลงทุนชาวต่างประเทศสามารถลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ผ่าน NVDR ได้โดยไม่ติดข้อจำกัดเรื่องการถือครองหลักทรัพย์ (foreign limit) อย่างไรก็ตาม ผู้ถือ NVDR แต่ละรายจะถือหุ้นและ NVDR ของสถาบันการเงินหรือบริษัทแม่ของสถาบันการเงินแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม รวมกันได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

2. ผู้ลงทุนได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเงินต่างๆ (financial benefits) เสมือนการลงทุนในหุ้น แต่จะไม่มีสิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท (non-voting rights)

3. สิทธิประโยชน์ทางภาษี

ตารางที่ 3-4 สิทธิประโยชน์ทางภาษีของ NVDR

ประเภทของผู้ลงทุน	กำไรจากการซื้อขาย	เงินได้เทียบเท่าเงินปันผล
บุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ณ 180 วันในปีภาษี	ได้รับการยกเว้นภาษี	- กรณียินยอมให้บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำเงินดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ - กรณีไม่ยินยอมให้บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 จะต้องนำเงินดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้
บุคคลธรรมดาที่มิได้อาศัยอยู่ในประเทศไทย หรืออาศัยอยู่ในประเทศไม่เกิน 180 วันในปีภาษี	ได้รับการยกเว้นภาษี	เสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10
ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศที่ประกอบกิจการในประเทศไทย	ต้องนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้ของกิจการ	ต้องนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้ของกิจการ
ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศที่มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย	เสียภาษีในอัตราร้อยละ 15	เสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

หมายเหตุ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศที่มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย หากประเทศดังกล่าวมีอนุสัญญาภาษีซ้อน (double tax treaty) กับประเทศไทยจะได้รับการยกเว้นภาษีดังกล่าว

กรณีที่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จ่ายเงินเทียบเท่าเงินปันผลที่ได้รับจากการลงทุนในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (กิจการ BOI) ให้แก่ผู้ถือ NVDR นั้น ผู้ถือ NVDR จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (เนื่องจากมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 กำหนดให้ยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บุคคลผู้ได้รับเงินปันผลจากกิจการ BOI โดยตรงเท่านั้น ดังนั้น ผู้ถือ NVDR ซึ่งมีหลักทรัพย์อ้างอิงจากกิจการ BOI จึงไม่ใช่ผู้ลงทุนโดยตรงในกิจการ BOI)

4. การแลกเปลี่ยน NVDR ผู้ลงทุนสามารถทำรายการขอเปลี่ยนสถานะ NVDR เป็นหุ้น local/foreign หรือจากหุ้น local เป็น NVDR โดยผ่านระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือระบบงานของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ โดยผู้ถือ NVDR ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการเปลี่ยนสถานะหุ้นให้แก่โบรกเกอร์

ตารางที่ 3-5 รายการขอเปลี่ยนสถานะ NVDR

การขอเปลี่ยน NVDR เป็นหุ้น local	ผู้ถือ NVDR จะต้องทำรายการ Trade Report ผ่านระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยให้โบรกเกอร์ทำรายการ Trade Report ขาย NVDR และซื้อหุ้น
การขอเปลี่ยนหุ้น local เป็น NVDR	ผู้ถือ NVDR จะต้องทำรายการ Trade Report ผ่านระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยให้โบรกเกอร์ทำรายการ Trade Report ขายหุ้นและซื้อ NVDR
การขอเปลี่ยน NVDR เป็นหุ้น foreign	ผู้ถือ NVDR ต้องแจ้งความจำนงในการขอเปลี่ยนหุ้นไปยังโบรกเกอร์เพื่อทำรายการเปลี่ยน NVDR เป็นหุ้น foreign ผ่านระบบงานของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ในกรณีที่อัตราส่วนการถือครองหลักทรัพย์ (foreign limit) ต่างด้าวไม่เพียงพอ จะนำ NVDR เข้าคิวเพื่อรอโอนเป็นหุ้น foreign โดย NVDR ที่อยู่ระหว่างรอโอนเป็นหุ้น foreign ยังคงได้รับการจัดสรรสิทธิประโยชน์ทางการเงินอย่างครบถ้วน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

5. การรายงานการถือครองหลักทรัพย์ เพื่อป้องกันปัญหาการครอบงำกิจการที่อาจเกิดขึ้นจากการมีบุคคลเข้ามาซื้อ NVDR ดังนั้น ผู้ถือ NVDR จะต้องรายงานการได้มาและการจำหน่ายไปต่อบริษัทไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด เช่นเดียวกับหลักทรัพย์อ้างอิงทั่วไป ดังนี้

ผู้ถือ NVDR ต้องรายงานการได้มาหรือจำหน่ายไปทุก 5% ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของกิจการ (นับทั้ง NVDR และหุ้นรวมกัน และให้นับรวม NVDR และหุ้นของบุคคลที่เกี่ยวข้องของผู้ถือ NVDR) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การรายงานการถือครองหลักทรัพย์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และบริษัทจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณชน ทั้งนี้ หากผู้ถือ NVDR ไม่รายงานข้อมูลดังกล่าว บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะปรับผู้ถือในอัตราเดียวกับบทลงโทษที่กำหนดไว้ในกรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา 246 ตาม พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

นอกจากนี้ต้องรายงานข้อมูล กรณีที่ผู้ถือครอง NVDR รายใดรายหนึ่งถือครอง NVDR เกินกว่าหรือเท่ากับ 25% ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของกิจการ (นับทั้ง NVDR และหุ้นรวมกัน และให้นับรวม NVDR และหุ้นของบุคคลที่เกี่ยวข้องของผู้ถือ NVDR) บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด มีสิทธิจะบังคับซื้อคืน NVDR ส่วนที่เกินได้ทันที

6. การจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน กรณีที่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้รับสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนจากบริษัทจดทะเบียน (right issue) บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะดำเนินการตามเงื่อนไข และวิธีการดังต่อไปนี้

6.1 บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะดำเนินการแจ้งการจัดสรรสิทธิให้ผู้ถือ NVDR ทราบทันทีหลังจากที่ได้รับแจ้งการจัดสรรหุ้นเพิ่มทุนจากบริษัทจดทะเบียน เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนมีมติให้จัดสรรหุ้นเพิ่มทุน โดยบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะให้สิทธิการจองซื้อ NVDR แก่ผู้ถือ NVDR ที่มีชื่อปรากฏ ตามรายชื่อ ณ วันปิดสมุดทะเบียนที่ให้สิทธิจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน (XR) โดยใช้สัดส่วนที่เท่ากับสัดส่วนที่บริษัทจดทะเบียนจัดสรรหุ้นเพิ่มทุนให้แก่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด และราคาที่เท่ากับราคาที่บริษัทจดทะเบียนจะขายหุ้นเพิ่มทุนให้กับบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด กรณีที่ผู้ถือ NVDR ถือหุ้นซึ่งเมื่อคำนวณตามสัดส่วนข้างต้นได้ไม่ลงตัว บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด มีสิทธิที่จะไม่นำเอา NVDR ที่เป็นเศษที่เหลือมาคำนวณเพื่อให้สิทธิซื้อ NVDR เพิ่ม แม้ว่าบริษัทจดทะเบียนจะให้สิทธิที่จะซื้อหุ้นเพิ่มทุนสำหรับเศษหุ้นที่เหลือจากการคำนวณตามสัดส่วนดังกล่าวได้ก็ตาม

6.2 ผู้ถือ NVDR ต้องแจ้งความจำนงที่จะซื้อ NVDR เพิ่มพร้อมชำระราคาให้แก่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ภายในระยะเวลาที่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด กำหนด โดยจะกำหนดให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่บริษัทจดทะเบียนกำหนด ผู้ถือ NVDR สามารถจองซื้อ NVDR ตั้งแต่วันแรกของการเปิดยื่นความจำนงจนถึงก่อนวันสุดท้ายที่หลักทรัพย์อ้างอิงกำหนดปิดรับจอง 1 วันทำการ โดยแจ้งความประสงค์ผ่านบริษัทสมาชิกผู้ฝากเพื่อทำรายการผ่านระบบ Digital Subscription

6.3 บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะใช้สิทธิซื้อหุ้นเพิ่มทุนในจำนวนเท่ากับจำนวน NVDR ที่ผู้ถือ NVDR แจ้งความจำนงที่จะซื้อหุ้นเพิ่มทุน และเมื่อบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้รับหุ้นจากการใช้สิทธิดังกล่าวแล้ว จะดำเนินการส่งมอบ NVDR ให้แก่ผู้ถือ NVDR

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

6.4 บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะดำเนินการคืนเงินค่าจองซื้อหุ้นเพิ่มทุนในส่วนที่ไม่ได้รับการจัดสรรหุ้นให้กับผู้ถือ NVDR ที่จองซื้อหุ้นเกินกว่าสิทธิ โดยคำนวณตามวิธีการที่บริษัทจดทะเบียนกำหนด

7. การแปลงสภาพหลักทรัพย์ตามกำหนดเวลา เมื่อบริษัทจดทะเบียนแจ้งกำหนดระยะเวลาการแปลงสภาพหลักทรัพย์ (ใบสำคัญแสดงสิทธิ/หุ้นบุริมสิทธิ) เพื่อใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะดำเนินการตามเงื่อนไข และวิธีการดังต่อไปนี้

7.1 ผู้ถือ NVDR สามารถแจ้งความจำนงใช้สิทธิแปลงสภาพ NVDR โดยแจ้งความประสงค์ผ่านบริษัทสมาชิกผู้ฝากเพื่อทำรายการผ่านระบบ Digital Subscription อัตราการใช้สิทธิเท่ากับอัตราการใช้สิทธิที่บริษัทจดทะเบียนแจ้งสิทธิแก่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด และราคาที่เท่ากับราคาที่ใช้สิทธิในการซื้อหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน

7.2 ผู้ถือ NVDR สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มแปลงสภาพหลักทรัพย์ได้จากเว็บไซต์www.set.or.th/nvdr

7.3 ผู้ถือ NVDR แจ้งความจำนงใช้สิทธิแปลงสภาพ NVDR พร้อมชำระราคาให้แก่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ภายในระยะเวลาที่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด กำหนด โดยมีระยะเวลาตั้งแต่วันแรกของการเปิดยื่นจำนงการใช้สิทธิแปลงสภาพของหลักทรัพย์อ้างอิงจนถึง 1 วันทำการก่อนวันสุดท้ายของการใช้สิทธิแปลงสภาพของหลักทรัพย์อ้างอิง ผู้ถือ NVDR สามารถแจ้งความจำนงใช้สิทธิซื้อ NVDR กับบริษัทสมาชิกผู้ฝาก เพื่อทำรายการผ่านระบบ Digital Subscription

7.4 บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญในจำนวนเท่ากับจำนวน NVDR ที่ผู้ถือ NVDR แจ้งความจำนงที่ใช้สิทธิซื้อหุ้น และเมื่อบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้รับหุ้นจากการใช้สิทธิดังกล่าวแล้วจะดำเนินการส่งมอบ NVDR ให้แก่ผู้ถือ NVDR

8. การแปลงสภาพหลักทรัพย์ครั้งสุดท้าย เมื่อบริษัทจดทะเบียนแจ้งกำหนดระยะเวลาการแปลงสภาพหลักทรัพย์ (ใบสำคัญแสดงสิทธิ/หุ้นบุริมสิทธิ) เพื่อใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญของบริษัท ซึ่งเป็นกำหนดการใช้สิทธิครั้งสุดท้าย บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะดำเนินการตามเงื่อนไข และวิธีการดังต่อไปนี้

8.1 บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ดำเนินการปิดสมุดทะเบียน NVDR เพื่อให้สิทธิการซื้อหลักทรัพย์แก่ผู้ถือ NVDR ที่มีชื่อปรากฏในสมุดทะเบียนซึ่งเป็นวันเดียวกับหลักทรัพย์อ้างอิง โดย บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะจัดส่งเอกสารแบบฟอร์มการแปลงสภาพหลักทรัพย์ไปยังผู้ถือ NVDR แต่ละราย หรือผู้ถือ NVDR สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มแปลงสภาพหลักทรัพย์ได้จากเว็บไซต์ www.set.or.th/nvdr

8.2 ผู้ถือ NVDR สามารถแจ้งความจำนงใช้สิทธิแปลงสภาพ NVDR โดยใช้อัตราการใช้สิทธิเท่ากับอัตราการใช้สิทธิที่บริษัทจดทะเบียนแจ้งสิทธิแก่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด และราคาที่เท่ากับราคาที่ใช้สิทธิในการซื้อหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

8.3 ผู้ถือ NVDR แจ้งความจำนงใช้สิทธิแปลงสภาพ NVDR พร้อมชำระราคาให้แก่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ภายในระยะเวลาที่บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด กำหนด โดยมีระยะเวลาตั้งแต่วันแรกของการเปิดยื่นจำนงการใช้สิทธิแปลงสภาพของหลักทรัพย์อ้างอิงจนถึง 1 วันทำการก่อนวันสุดท้ายของการใช้สิทธิแปลงสภาพของหลักทรัพย์อ้างอิง ผู้ถือ NVDR สามารถแจ้งความจำนงใช้สิทธิซื้อ NVDR กับบริษัทสมาชิกผู้ฝาก เพื่อทำรายการผ่านระบบ Digital Subscription

8.4 บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด จะใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญในจำนวนเท่ากับจำนวน NVDR ที่ผู้ถือ NVDR แจ้งความจำนงที่ใช้สิทธิซื้อหุ้น และเมื่อบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้รับหุ้นจากการใช้สิทธิดังกล่าวแล้วจะดำเนินการส่งมอบ NVDR ให้แก่ผู้ถือ NVDR

8.5 หากผู้ถือ NVDR ไม่ใช้สิทธิแปลงสภาพหลักทรัพย์ครั้งสุดท้ายภายในระยะเวลาที่กำหนด หลักทรัพย์จะหมดอายุไปตามกำหนดของหลักทรัพย์อ้างอิง

3.4.4 ตราสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ไม่ต้องซื้อขายเป็นจำนวนเต็มของหน่วย (fractional DR – DRx)

ความหมายและลักษณะสำคัญของ DRx

Fractional Depositary Receipt หรือ “DRx” เป็นตราสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ไม่ต้องซื้อขายเป็นจำนวนเต็มของหน่วย ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการลงทุนของผู้ลงทุนรุ่นใหม่ ที่ต้องการมีทางเลือกการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศเพื่อบริหารพอร์ตในการเพิ่มโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น และเป็นอีกทางเลือกลงทุนประเภทหนึ่งที่จดทะเบียนให้ซื้อขายได้เหมือนหุ้น ซึ่งง่ายกว่าการไปลงทุนในต่างประเทศโดยตรง เพราะมีตัวกลางซึ่งก็คือผู้ออก DRx คอยช่วยบริหารจัดการให้ เสมือนกับการยกหลักทรัพย์ต่างประเทศมาให้ซื้อขายได้บนตลาดหุ้นไทยในรูปแบบของการซื้อขาย “ตราสารแสดงสิทธิ” แทน อีกทั้งผู้ถือ DRx จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เหมือนไปลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ต่างประเทศโดยตรง ทั้งนี้ DRx มีลักษณะสำคัญเช่น

- เริ่มลงทุนได้ด้วยเงินจำนวนไม่มาก สามารถซื้อขายเป็นจำนวนเงิน หรือจำนวนหน่วยได้ โดยไม่กำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการซื้อขาย โดยส่งคำสั่งได้ทั้งเป็นจำนวนหน่วยหรือจำนวนเงินบาท
- ซื้อขายตามเวลาตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศที่หลักทรัพย์อ้างอิงจดทะเบียนอยู่ เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถติดตามการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์อ้างอิงและปรับการลงทุนได้ทันสถานการณ์
- ลงทุนได้ง่ายผ่านแอปพลิเคชัน Streaming ได้เหมือนหลักทรัพย์ทั่วไป

ผู้ออก DRx ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. จะเป็นผู้ที่ไปซื้อหุ้น, ETF, REIT หรือ Infrastructure Trust ต่างประเทศ เพื่อใช้ออก DRx แล้วนำมาเสนอขายให้ผู้ลงทุนทั่วไป (IPO) ก่อนจะนำมาจดทะเบียนและซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือนำมาเสนอขายผ่านระบบการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์โดยตรง (direct listing) จะเห็นได้ว่าผู้ออก DRx ไม่ใช่บริษัทเจ้าของหลักทรัพย์ในต่างประเทศแต่จะทำหน้าที่เป็นผู้ที่ถือหลักทรัพย์ต่างประเทศแทนผู้ลงทุนที่อยู่ในประเทศไทย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

สรุปง่ายๆ การถือครอง DRx ก็คือการถือครองหลักทรัพย์ต่างประเทศผ่านใบ DRx ซึ่งมีความสะดวกมากกว่าการไปซื้อหุ้นในตลาดต่างประเทศโดยตรงในหลายแง่มุม ทั้งการซื้อขายที่สามารถซื้อขายด้วยเงินบาท ผ่านแอป Streaming เหมือนการซื้อขายหุ้นในไทย รวมทั้งการแจ้งความประสงค์เพื่อซื้อขายก็สามารถทำได้ง่ายๆ ผ่านแอป Streaming เช่นเดียวกัน โดยหากมีบัญชีหุ้นอยู่แล้ว ก็เพียงแค่แจ้งความประสงค์ไปที่โบรกเกอร์ผู้ให้บริการว่าต้องการซื้อขาย DRx

ความเหมือนและความแตกต่างของ DR กับ DRx

DR และ DRx เป็นตราสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ต่างประเทศเหมือนกัน แต่ DRx ถูกสร้างขึ้นให้การซื้อขายตอบโจทย์นักลงทุนรุ่นใหม่ โดยมีความแตกต่างกับ DR โดยทั่วไปดังนี้

	DR	DRx
ประเภทบัญชี	บัญชีหุ้นทุกประเภท	บัญชีหุ้นทุกประเภทที่แจ้งความประสงค์ว่าต้องการซื้อขาย DRx เพิ่มเติม
การฝาก / ถอนเงินลงทุน	ตามช่องทางที่โบรกเกอร์กำหนด เช่น โอนเงิน / ATS / Online direct debit	QR Payment (อาจเพิ่มช่องทางอื่นๆ ในอนาคต)
ระยะเวลาการส่งมอบหลักทรัพย์จากการซื้อขาย	T+2	Real Time Settlement
วิธีการซื้อขาย	เหมือนการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ (SET)	ส่งคำสั่งซื้อขายได้ทั้งจำนวนหน่วยหรือจำนวนเงิน
ประเภทคำสั่งซื้อขาย	เหมือนการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ (SET)	Market Order และ Limit Order
เวลาซื้อขาย	ตามเวลา SET (9:30 – 17:00 น.) (ไม่มีพักกลางวัน)	ตามเวลาตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศที่หลักทรัพย์อ้างอิงจดทะเบียนอยู่ โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา Asia Time Zones | 07:00 – 17:00 น. US Time Zones | 20:00 – 04:00 น. (T+1) Pre-open 15 นาทีก่อนตลาดเปิดซื้อขาย (ผู้ลงทุนสามารถยกเลิกคำสั่งที่ค้างอยู่ก่อนตลาดเปิดซื้อขายได้)
Ceiling & Floor – Price Band	Ceiling & Floor 30% จากราคาปิดวันก่อนหน้า	Dynamic Price Band
ขนาดการซื้อขายขั้นต่ำ	1 DR	0.0001 DRx
หน่วยการส่งคำสั่งซื้อขาย	ส่งเป็นจำนวนหน่วย DR	ส่งเป็นจำนวนหน่วย DRx หรือจำนวนเงิน
Trading Symbol (สัญลักษณ์)	U U U U U U U U 0 0 • ตัวอักษร 8 ตัวแรกหมายถึงชื่อย่อหลักทรัพย์ต่างประเทศ • ตัวอักษร 2 ตัวถัดไปหมายถึงบริษัทหลักทรัพย์ผู้ออก	U U U U U U U U 0 0 X • ตัวอักษร 8 ตัวแรกหมายถึงชื่อย่อหลักทรัพย์ต่างประเทศ • ตัวอักษร 2 ตัวถัดไปหมายถึงบริษัทหลักทรัพย์ผู้ออก

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

		• ตัวอักษร X หมายถึง DR ที่ไม่ต้องซื้อขายเป็นจำนวนเต็มของหน่วย (fractional DR)

จะเห็นว่า DRx มีรายละเอียดการซื้อขายแตกต่างจาก DR พอสมควร ผู้ลงทุนควรศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลต่างๆ ให้ดี เพื่อที่จะลงทุนได้อย่างมั่นใจและช่วยเพิ่มโอกาสประสบความสำเร็จในการลงทุนได้

การควบคุมการเคลื่อนไหวราคา DRx

เนื่องจาก DRx ไม่ได้ใช้การกำหนดช่วงการเคลื่อนไหวของราคาแบบราคาสูงสุดและต่ำสุด (ceiling & floor) เหมือน DR แต่จะใช้การควบคุมราคาผ่าน Dynamic Price Band ซึ่งก็คือ การกำหนดกรอบราคาด้วย ±10% ของราคาเฉลี่ยในระยะเวลา 5 นาทีสุดท้ายของช่วงเวลาก่อนหน้า ซึ่งกรอบราคาของ DRx จะเคลื่อนไหวตาม Dynamic Price Band ดังกล่าว ไม่ได้กำหนดเป็นค่าตายตัวตลอดทั้งวันเหมือน DR ในปัจจุบัน

<u>ตัวอย่าง</u>

ช่วงเวลาก่อนหน้า	1 นาที (T-1)	2 นาที (T-2)	3 นาที (T-3)	4 นาที (T-4)	5 นาที (T-5)
ราคา ณ ขณะนั้น	99 บาท	98 บาท	100 บาท	102 บาท	101 บาท

- ค่าเฉลี่ยของราคาหลักทรัพย์ในช่วง 5 นาทีที่ผ่านมา คือ 100 บาท
- กรอบการขึ้นลงของราคาหลักทรัพย์ คือ ±10%
- ราคาสูงสุดที่สามารถซื้อขายได้ คือ 110 บาท
- ราคาต่ำสุดที่สามารถซื้อขายได้ คือ 90 บาท

กลไกในการออก DRx

การออก DRx จะต้องเป็นผู้ออกที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. โดยต้องเป็นบริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ หรือ ธนาคารพาณิชย์ โดยกระบวนการเสนอขายมี 2 วิธี ได้แก่ 1) นำมาเสนอขายให้นักลงทุนทั่วไป (IPO) ก่อนจะนำมาจดทะเบียนและซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือ 2) นำมาเสนอขายผ่านระบบการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์โดยตรง (direct listing) โดยผู้ออกมีผู้ดูแลสภาพคล่อง (market maker) ในการดูแลสภาพคล่อง DRx ด้วย และก่อนที่จะวางเสนอขายในกระดาน SET ได้นั้น ผู้ออกจะต้องซื้อหุ้นต่างประเทศผ่านบริษัทหลักทรัพย์ต่างประเทศก่อน ถึงจะสามารถสร้างหน่วย DRx และนำไปจดทะเบียนใน SET ได้ และผู้ออกต้องมั่นใจว่ามีหุ้นอ้างอิงรองรับในการสร้างหน่วย DRx อย่างเพียงพอ

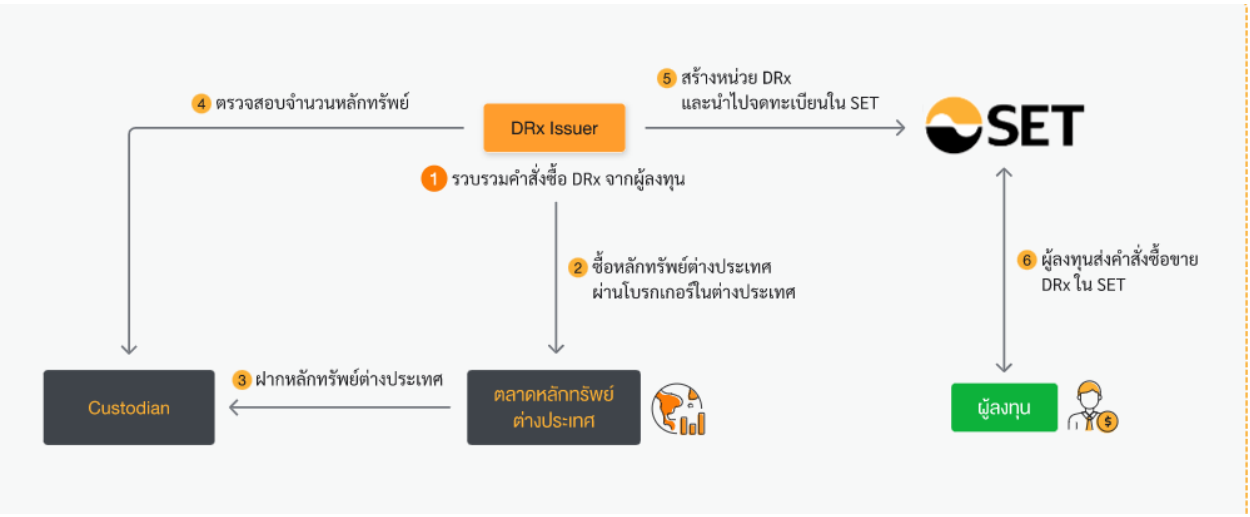

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ประโยชน์ของการออก DRx

- ผู้ลงทุนสามารถซื้อขายได้ตามเวลาตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศที่หลักทรัพย์อ้างอิงจดทะเบียนอยู่
- ไม่มีกำหนดขั้นต่ำในการลงทุน และผู้ลงทุนสามารถเลือกซื้อเป็น “จำนวนเงินบาท” หรือ “จำนวนหน่วยของ DRx” ก็ได้
- ลงทุนได้ง่ายผ่านแอปพลิเคชัน streaming ได้เหมือนหลักทรัพย์ทั่วไป
- ได้รับผลตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่างๆ เสมือนการไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศโดยตรง

ผลตอบแทนและความเสี่ยงของ DRx

ผู้ที่ถือ DRx จะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนเสมือนการถือครองหลักทรัพย์ต่างประเทศนั้นๆ โดยตรง โดยแบ่งผลตอบแทนออกเป็น 2 ส่วน

1. *กำไรจากส่วนต่างของราคา (capital gain)*

กำไรจากส่วนต่างราคา (capital gain) ที่นักลงทุนจะได้รับหากสามารถขาย DRx ได้ในราคาที่สูงกว่าราคาตอนที่ซื้อมา แต่หากทิศทางราคาไม่เป็นไปตามที่คิดไว้ ก็มีโอกาสขาดทุนเช่นกัน

2. เงินปันผลและสิทธิประโยชน์อื่นๆ

ผู้ถือ DRx มีโอกาสได้รับเงินปันผลหรือสิทธิประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์ต่างประเทศ เมื่อไหร่ที่หุ้นแม่หรือ ETF ประกาศจ่ายเงินปันผล ก็จะได้รับเงินปันผลเช่นเดียวกัน แต่ก็มีเงื่อนไขเล็กน้อย คือ เงินปันผลที่เราจะได้รับนั้น จะถูกหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามที่ระบุไว้ในข้อกำหนดสิทธิ (ถ้ามี) เราจึงต้องศึกษารายละเอียดเงื่อนไขต่างๆ ให้ชัดเจน จะได้ไม่พลาดเมื่อคิดจะเริ่มลงทุน

อย่างไรก็ตาม ขึ้นชื่อว่าการลงทุนแล้ว ย่อมต้องมีเรื่อง “ความเสี่ยง” ให้ต้องคอยระวัง ซึ่งความเสี่ยงของ DRx ก็เช่นเดียวกับการลงทุนในหุ้น ที่บางครั้งเราอาจจะคาดการณ์ทิศทางราคาในอนาคตผิด ทำให้เราขาดทุนจากราคาตลาดที่ลดต่ำลงมากว่าต้นทุนราคาที่เข้าซื้อ และถึงแม้ว่าการลงทุนใน DRx นักลงทุนจะทำการซื้อขายโดยใช้เงินสกุลบาท แต่โดยทั่วไปแล้ว ราคา DRx ควรจะใกล้เคียงกับราคาของหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ปรับค่าด้วยอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราส่วน DRx ต่อตราสารต่างประเทศ ดังนั้น นักลงทุนจึงต้องพิจารณาถึง “ความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน” ควบคู่ไปกับการติดตามราคาของหลักทรัพย์ต่างประเทศ เพื่อใช้ประกอบในการลงทุน DRx

ทั้งนี้ ราคา DRx อาจจะแตกต่างจากราคาของหลักทรัพย์ต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการซื้อและความต้องการขาย (demand & supply) ของ DRx ในตลาดหลักทรัพย์ฯ รวมถึงสภาวะแวดล้อมภายในประเทศอื่นๆ อีกด้วย นอกจากนี้ นักลงทุนยังควรพิจารณา “ความน่าเชื่อถือ” หรือความสามารถในการให้บริการต่างๆ ของผู้ออก DRx (ที่ปัจจุบันอนุญาตให้เฉพาะบริษัทหลักทรัพย์และธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก) ประกอบกันไปด้วย

การซื้อขายDRxในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้ลงทุนสามารถส่งคำสั่งซื้อขาย DRx ได้ผ่านทาง Streaming App บน iPhone, iPad และอุปกรณ์ Android เท่านั้น โดยเลือกส่งคำสั่งซื้อขายได้ทั้งเป็นจำนวนหน่วยของ DRx หรือ เป็นจำนวนเงินลงทุน ซึ่งสำหรับจำนวนหน่วยของ DRx สามารถลงทุนเป็นเศษของ DRx ได้โดยเริ่มต้นที่เพียง 0.0001 หน่วย และสำหรับราคาที่ใช้ในการส่งคำสั่งซื้อขาย DRx สามารถระบุเป็นทศนิยมได้สูงสุด 2 ตำแหน่ง ก่อนเริ่มต้นซื้อ DRx ผู้ลงทุนต้องฝากเงินเข้าบัญชี DRx ซึ่งจะแยกวงเงินออก

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

จากบัญชีหุ้นหลักของผู้ลงทุน โดยสามารถฝากเงินได้ผ่านช่องทาง QR Payment ในแอป Streaming ผู้ลงทุนสามารถสแกนฝากเงินด้วย QR Code ที่ได้จากระบบ ผ่าน Mobile Banking ของธนาคารที่รองรับได้เลย และวงเงินจะอัปเดตแบบ Real-time ทันทีที่ผู้ลงทุนดำเนินการฝาก QR Payment สำเร็จ โดยผู้ลงทุนสามารถทำรายการฝากและถอนเงินได้ในช่วงเวลาซื้อขาย DRx ตามที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด

วิธีการซื้อขาย DRx

เหมือนกับการซื้อขายหุ้นในกระดานหลักของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่เรียกว่าวิธีจับคู่แบบอัตโนมัติ (automatic order matching: AOM) แต่ประเภทของคำสั่งจะมีเพียง 2 คำสั่ง ได้แก่

(1) Market Order ซึ่งคือคำสั่งแบบให้จับคู่ซื้อขาย ณ ราคาที่ดีที่สุดในตลาดทันที ไม่ต้องตั้งรอ และ

(2) Limit Order เป็นคำสั่งแบบระบุราคาที่ต้องการ

สิ่งที่แตกต่างจากการซื้อขายหุ้นทั่วไป คือ หากส่งคำสั่งไปแล้วและยังไม่ได้รับการจับคู่ คำสั่งซื้อขายของ DRx จะค้างอยู่ในระบบจนกว่าจะมีการยกเลิกแม้ว่าจะข้ามวันก็ตาม (Good-Till-Canceled) เพื่อความสะดวกของผู้ลงทุน แต่ในอีกมุมหนึ่งผู้ลงทุนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบดูว่าคำสั่งซื้อที่ค้างอยู่ในระบบยังเหมาะสมหรือไม่ โดยสามารถยกเลิกออกไปได้หากไม่ต้องการ

ช่วงเวลาทำการซื้อขาย

เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถใช้ข้อมูลราคาของหลักทรัพย์ในต่างประเทศที่ DRx นั้นอ้างอิงมาประกอบการตัดสินใจลงทุนได้ เวลาทำการการซื้อขาย DRx จึงกำหนดให้สอดคล้องกับเวลาการซื้อขายของหลักทรัพย์ในต่างประเทศ ได้แก่ ASIA Time Zone I 07.00- 17.00 น. ในกรณีที่ DRx อ้างอิงกับหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนกับตลาดในประเทศของทวีปเอเชีย US Time Zone I 20.00-04.00 น. (T+1) ในกรณีที่ DRx อ้างอิงกับหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนกับตลาดในประเทศของทวีปอเมริกาเหนือ

ทั้งนี้ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ DRx เพิ่มเติมได้ที่ https://www.setinvestnow.com/th/drx/what-is-drx

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บทที่ 4
กลไกการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ใช้เนื้อหาต่อไปนี้แทนเนื้อหา
ในหมวดที่ 3 : ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในตลาดทุน : ตราสารทั่วไป
(ส่วนที่ 1 : ตราสารทุน)
แทนเนื้อหา บทที่ 4 กลไกการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
(สำหรับตำราที่มีการจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 – ครั้งที่ 3)

(หมายเหตุ : ตัวหนังสือสีแดงคือเนื้อหาส่วนที่มีการปรับแก้ไขหรือเพิ่มเติมเนื้อหา)

4.1 ระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4.1.1 พัฒนาการของระบบซื้อขาย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เปิดให้มีการซื้อขายครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ภายใต้วิธีการซื้อขายแบบประมูลราคาอย่างเปิดเผย (open auction) ด้วยวิธีเคาะกระดานในห้องค้าหลักทรัพย์ (trading floor) จนกระทั่งในวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้เปลี่ยนมาใช้ระบบการซื้อขายด้วยคอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรก เรียกว่าระบบ ASSET (**A**utomated **S**ystem for the **S**tock **E**xchange of **T**hailand) และเมื่อสิงหาคม พ.ศ. 2551 ได้ปรับปรุงระบบซื้อขายใหม่เป็น ระบบ ARMS (**A**dvanced **R**esilience **M**atching **S**ystem) เพื่อรองรับรูปแบบการดำเนินธุรกรรมใหม่ๆ เพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยง รวมถึงจัดให้มีระบบสำรองกรณีระบบขัดข้อง

ในวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2555 ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ร่วมมือกับบริษัท Cinnober Financial Technology AB ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาระบบงานสำหรับธุรกิจตลาดหลักทรัพย์ชั้นนำจากประเทศสวีเดน ปรับปรุงระบบซื้อขายใหม่เรียกว่า SET CONNECT เพื่อตอบสนองการขยายตัวทางธุรกิจของอุตสาหกรรมหลักทรัพย์ ด้วย Protocol ที่เป็นมาตรฐานสากล

เพื่อรองรับการเติบโตของตลาดทุนอย่างต่อเนื่อง ในวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ตลาดหลักทรัพย์ ได้ร่วมมือกับ Nasdaq ซึ่งเป็นผู้นำในระบบซื้อขายสำหรับตลาดทุนและตลาดอนุพันธ์ ในการพัฒนาระบบซื้อขายใหม่ (SETCONNECT) โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมล่าสุดที่เป็นมาตรฐานสากล มีประสิทธิภาพสูงในการจัดการคำสั่งซื้อขายได้รวดเร็วขึ้น สามารถรองรับปริมาณธุรกรรมที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต และพร้อมรองรับผลิตภัณฑ์ด้านการลงทุนที่หลากหลายในรูปแบบใหม่ๆ ทั้งตลาดทุนและตลาดอนุพันธ์ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นอกเหนือจากการเปลี่ยนระบบซื้อขายใหม่ ตลาดหลักทรัพย์และตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าได้เปลี่ยนระบบเผยแพร่ข้อมูลซื้อขาย (market data system) ระบบงานกำกับการซื้อขาย (market surveillance system) ในคราวเดียวกัน โดยได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการประมวลผลข้อมูลที่เป็นสากลและสอดคล้องกับระบบซื้อขายใหม่ ซึ่งจะสามารถเผยแพร่ข้อมูลการซื้อขายไปยังระบบของสมาชิกและผู้ให้บริการข้อมูลอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยมาตรฐานที่เป็นสากล รวมถึงยกระดับเครื่องมือและโปรแกรมที่ใช้ในการตรวจสอบเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความผิดปกติในการซื้อขายได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้นตามลำดับ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

4.1.2 ระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ SET CONNECT

ระบบซื้อขายใหม่ที่เรียกว่า SET CONNECT เป็นระบบซื้อขายที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพัฒนาขึ้นด้วยความร่วมมือกับ Nasdaq ซึ่งเป็นผู้นำในระบบซื้อขายสำหรับตลาดทุนและตลาดอนุพันธ์ โดยมีคุณสมบัติเด่น ดังนี้

- มีมาตรฐานการต่อเชื่อมที่เป็นมาตรฐานสากลทั้ง ITCH/OUCH Protocol และ FIX Standard Protocol ซึ่งใช้ในตลาดทุนและตลาดอนุพันธ์ชั้นนำทั่วโลก ช่วยเพิ่มโอกาสให้เกิดการเข้าถึงโดยผู้ลงทุนจากตลาดต่างประเทศได้ง่ายขึ้น
- ด้วยโครงสร้างระบบซื้อขายใหม่ที่มีความยืดหยุ่นและเป็นสากล ช่วยให้ตลาดหลักทรัพย์และตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า สามารถเพิ่มสินค้าได้หลากหลายตามที่มีการซื้อขายในตลาดต่างประเทศชั้นนำ โดยสามารถดำเนินการด้านระบบได้รวดเร็วขึ้น
- เพิ่มความละเอียดในการเผยแพร่ข้อมูลระดับราคา Bid/Offer ของหลักทรัพย์ในตลาด SET และ mai จาก 5 ระดับราคา เป็น 10 ระดับราคา เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อขายได้ดียิ่งขึ้น
- เพิ่มความละเอียด Timestamp ของคำสั่งซื้อขายและเวลาที่เกิดการจับคู่ซื้อขายในระดับ Nanosecond เทียบเท่าตลาดต่างประเทศชั้นนำ
- เพิ่มฟังก์ชันอำนวยความสะดวกให้กับบริษัทสมาชิก เช่น Self-match Prevention ช่วยป้องกันการจับคู่กันเองของคำสั่งซื้อขายจากลูกค้าราย/กลุ่มเดียวกัน และ Pre-trade Risk Management เป็นทางเลือกเพิ่มเติมในการบริหารความเสี่ยงของบริษัทสมาชิก

4.2 การซื้อขายตราสารทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4.2.1 โครงสร้างและกระบวนการซื้อขาย

รูปที่ 4-1 โครงสร้างการซื้อขายตราสารทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

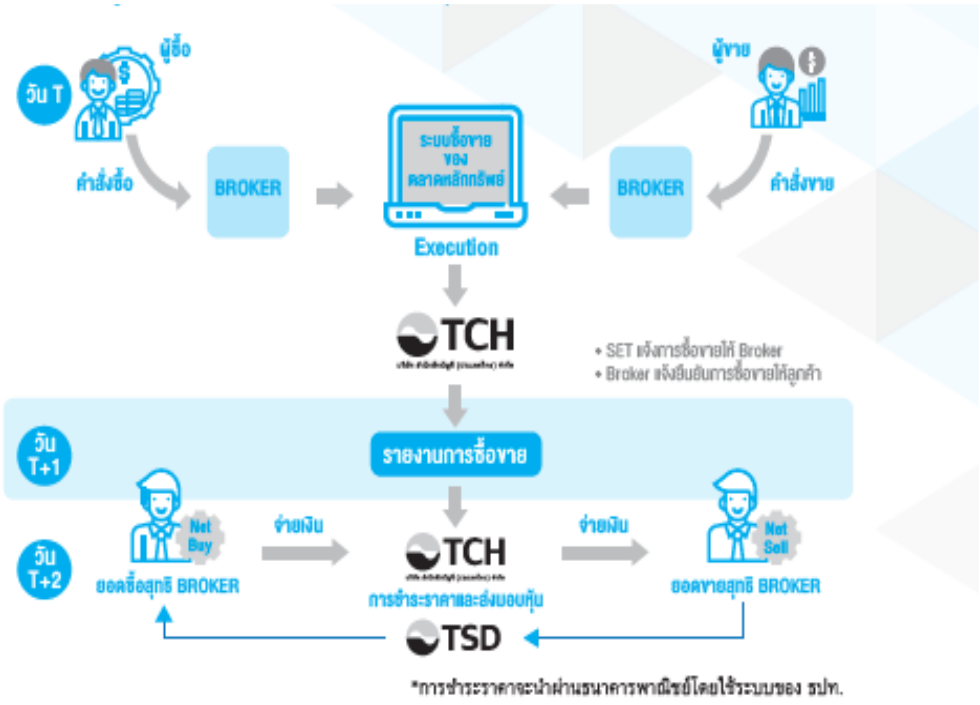

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ในการซื้อขายหลักทรัพย์ จะต้องกระทำผ่านสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ฯ เท่านั้น โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเป็นผู้กำหนดหมายเลขประจำตัวให้กับบริษัทสมาชิก โดยที่บริษัทสมาชิก และบุคคลที่ทำหน้าที่ส่งคำสั่งซื้อขายในนามของบริษัทสมาชิกจะต้องได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ฯ

จากรูปที่ 4-1 แสดงให้เห็นภาพรวมของกระบวนการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ เมื่อลูกค้าฝั่งซื้อหลักทรัพย์ส่งคำสั่งซื้อหลักทรัพย์ให้สมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์หรือ Broker แล้ว Broker จะดำเนินการส่งคำสั่งของลูกค้าเข้าสู่ระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ส่วนลูกค้าฝั่งขายหลักทรัพย์ก็จะส่งคำสั่งขายหลักทรัพย์ให้ Broker ซึ่ง Broker จะดำเนินการส่งคำสั่งของลูกค้าเข้าสู่ระบบการซื้อขายหลักทรัพย์เช่นเดียวกัน เมื่อคำสั่งซื้อและขายหลักทรัพย์ของลูกค้าจับคู่กัน (execute) ในระบบการซื้อขายได้แล้ว จะถูกส่งมายัง บริษัท สำนักหักบัญชี (ประเทศไทย) จำกัด (TCH) ซึ่ง TCH จะเข้าแทนที่เป็นคู่สัญญาระหว่าง Broker ผู้ซื้อและผู้ขาย และจะประมวลผลเป็นแบบยอดสุทธิ (net settlement) ก่อนส่งคำสั่งสำหรับหักโอนเงินไปยังระบบธนาคาร และคำสั่งสำหรับหักโอนหลักทรัพย์ไปยังบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด (TSD) เพื่อการชำระราคาและส่งมอบของ Broker ผู้ซื้อ และ Broker ผู้ขาย ทั้งนี้ ก่อนถึงกำหนดชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์กับ TCH ทาง Broker ของผู้ซื้อ มีหน้าที่เรียกเก็บเงินจากลูกค้าและเป็นผู้ชำระเงินค่าซื้อหลักทรัพย์นั้นให้กับ TCH ในขณะที่ Broker ของผู้ขายมีหน้าที่ให้ลูกค้าส่งมอบหลักทรัพย์เพื่อที่จะนำมาส่งมอบให้แก่ TCH โดยภายหลังจากที่ TCH ได้รับเงินและหุ้นแล้ว จะนำส่งต่อให้ Broker ผู้ขาย และ Broker ผู้ซื้อ ตามลำดับ เพื่อนำไปจัดสรรเข้าบัญชีเงินหรือบัญชีหลักทรัพย์ของลูกค้าต่อไป

4.2.2 วิธีการและหลักเกณฑ์การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีการซื้อขาย

ผู้ลงทุนสามารถซื้อขายหลักทรัพย์โดยผ่านระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ 2 วิธี คือ

1. *การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automatic order matching: AOM)*

เป็นวิธีการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายส่งการเสนอซื้อและเสนอขายด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเข้ามายังระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยที่ระบบคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ จะทำการเรียงลำดับ และจับคู่คำสั่งซื้อขายให้โดยอัตโนมัติ

การจัดเรียงลำดับคำสั่งซื้อขาย เมื่อสามารถส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามา ระบบการซื้อขายจะเก็บคำสั่งซื้อขายไว้ตั้งแต่เวลาที่ส่งคำสั่งซื้อขาย จนถึงสิ้นวันทำการ และจัดเรียงคำสั่งซื้อขายตามลำดับของราคาและเวลาที่ดีที่สุด (price then time priority) โดยมีหลักการคือ

(1) คำสั่งซื้อที่มีราคาเสนอซื้อสูงที่สุดจะถูกจัดเรียงไว้ในลำดับที่หนึ่ง และถ้ามีราคาเสนอซื้อที่สูงกว่าถูกส่งเข้ามาใหม่ จะจัดเรียงราคาเสนอซื้อที่สูงกว่าเป็นการเสนอซื้อในลำดับแรกก่อน และถ้ามีการเสนอซื้อในแต่ละราคามากกว่าหนึ่งรายการ ให้จัดเรียงตามลำดับเวลา โดยการเสนอซื้อที่ปรากฏในระบบการซื้อขายก่อนจะถูกจัดไว้เป็นการเสนอซื้อในลำดับก่อน

(2) คำสั่งขายที่มีราคาเสนอขายต่ำที่สุดจะถูกจัดเรียงไว้ในลำดับที่หนึ่ง และถ้ามีราคาเสนอขายที่ต่ำกว่าถูกส่งเข้ามาใหม่จะจัดเรียงราคาเสนอขายที่ต่ำกว่าเป็นการเสนอขายในลำดับแรกก่อน และถ้ามีการเสนอขายในแต่ละราคามากกว่าหนึ่งรายการ ให้จัดเรียงตามเวลา โดยการเสนอขายที่ปรากฏในระบบการซื้อขายก่อนจะถูกจัดไว้เป็นการเสนอขายในลำดับก่อน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

การจับคู่การซื้อขาย (matching) เมื่อคำสั่งซื้อขายผ่านเข้ามาในระบบซื้อขายแล้ว ระบบซื้อขายจะตรวจสอบว่าคำสั่งนั้นสามารถจับคู่กับคำสั่งด้านตรงข้ามได้ทันทีหรือไม่ ถ้าคำสั่งนั้นสามารถจับคู่ได้ทันที ระบบก็จะทำการจับคู่ให้ แต่ถ้าคำสั่งนั้น ไม่สามารถจับคู่ได้ ระบบจะจัดเรียงคำสั่งซื้อขายนั้นตามหลักการ Price then Time Priority ตามที่กล่าวข้างต้น เพื่อรอการจับคู่คำสั่งต่อไป

2. *การซื้อขายด้วยวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report)*

วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์แบบ Trade Report เดิมใช้ชื่อว่า Put-through (PT) ซึ่งเป็นการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายได้ทำการต่อรองเพื่อตกลงซื้อขายกัน (dealing) แล้ว จึงบันทึกรายการซื้อขายนั้นเข้ามาในระบบซื้อขาย โดยบริษัทสมาชิกสามารถประกาศโฆษณา (advertise) การเสนอซื้อหรือเสนอขายของตนผ่านระบบการซื้อขายได้ การซื้อขายด้วยวิธี Trade Report สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

(1) การซื้อขายระหว่างสมาชิก (two-firm trade report) มีหลักเกณฑ์ คือ หากมีการตกลงซื้อขายกันแล้ว ให้สมาชิกทั้งผู้ซื้อและผู้ขายบันทึกรายการซื้อขายเข้ามาในระบบการซื้อขายก่อนเพื่อจับคู่ซื้อขาย

(2) การซื้อขายโดยสมาชิกผู้ซื้อและผู้ขายเป็นรายเดียวกัน (one-firm trade report) มีหลักเกณฑ์ คือ หากมีการตกลงซื้อขายกัน ให้สมาชิกบันทึกรายการซื้อขายเข้ามายังตลาดหลักทรัพย์ฯ

โดยรายละเอียดของ Trade Report ทั้ง 2 ประเภทมีดังนี้

- Trade Report – big lot :
  - ซื้อขายปริมาณ 1 ล้านหุ้นหรือมูลค่า 3 ล้านบาทขึ้นไป
  - ซื้อขายในช่วง Trading Session, Pre-close, Off-hour
- Trade Report – foreign :
  - ซื้อขายหลักทรัพย์ Foreign เช่นหลักทรัพย์ -F, -Q
  - ปริมาณต่ำกว่า 1 ล้านหุ้นและมูลค่าต่ำกว่า 3 ล้านบาท
  - ซื้อขายในช่วง Trading Session, Pre-close, Off-hour
- Trade Report – off-hour
  - ปริมาณต่ำกว่า 1 ล้านหุ้นและมูลค่าต่ำกว่า 3 ล้านบาท
  - ปริมาณต้องตรงหน่วยการซื้อขาย (board lot)
  - ซื้อขายที่ราคาปิดหรือราคาเฉลี่ย
  - ซื้อขายในช่วง Off-hour
- Trade Report – buy-in
  - ราคาซื้อขายต้องตรงตามช่วงราคา (tick size)
  - ปริมาณต้องตรงหน่วยการซื้อขาย (board lot)
  - ซื้อขายในช่วง Trading Session I
  - ผู้ซื้อผู้ขายต้องอยู่ในสมาชิกรายเดียวกัน (one firm trade report)

ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้สมาชิกจะต้องทำการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยผ่านระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ เท่านั้น สมาชิกจะทำการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนนอกตลาดหลักทรัพย์ฯ ไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายในฐานะนายหน้าหรือตัวแทนหรือในนามสมาชิกเอง ยกเว้นการซื้อขายดังต่อไปนี้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

1. การซื้อหรือขายหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ตามมาตรา 185 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535
2. การซื้อขายรายใหญ่ที่ได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ก่อนการซื้อขายทุกครั้ง
3. การซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในการขายทอดตลาดเพื่อการบังคับจำนำหรือบังคับหลักประกัน
4. การซื้อหรือขายคืนหน่วยลงทุนของกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนซึ่งเป็นคนต่างด้าวกับบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนรวมดังกล่าว

การซื้อหรือขายตาม 1, 2 และ 3 สมาชิกต้องรายงานให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ทราบภายในระยะเวลาและตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด

- ***ช่องทางการส่งคำสั่งซื้อขาย***

ปัจจุบันการส่งคำสั่งซื้อขายมีช่องทาง ดังนี้

1. การส่งคำสั่งซื้อขายด้วยตนเองที่ห้องค้าหลักทรัพย์ ลูกค้าจะกรอกใบสั่งซื้อหลักทรัพย์ (buy order) หรือใบสั่งขายหลักทรัพย์ (sell order) และยื่นที่ห้องค้าของบริษัทหลักทรัพย์

2. การส่งคำสั่งซื้อขายโดยโทรศัพท์ผ่านทางผู้แนะนำการลงทุน ลูกค้าจะสั่งซื้อขายทางโทรศัพท์ของบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งทางบริษัทหลักทรัพย์จะต้องทำการบันทึกเสียงไว้

3. การส่งคำสั่งซื้อขายทางระบบอินเตอร์เน็ต ลูกค้าจะสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านทางระบบอินเตอร์เน็ตที่บริษัทหลักทรัพย์จัดให้ โดยลูกค้าจะเป็นผู้กำหนด User ID และ Password เข้าสู่ระบบด้วยตนเอง และต้องกำหนดรหัสส่งคำสั่งซื้อขาย (PIN no.) ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการส่งคำสั่งซื้อขาย

4. การส่งคำสั่งซื้อขายผ่านระบบ Direct Market Access (DMA) การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบ DMA เป็นการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ทำด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์จากระบบซื้อขายของผู้ลงทุน ส่งคำสั่งซื้อขายผ่านมายังระบบของสมาชิกเข้าสู่ระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยไม่ผ่านเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทสมาชิก ซึ่งสามารถซื้อขายด้วยวิธีจับคู่โดยอัตโนมัติ (automated order matching หรือ AOM) เท่านั้น ทั้งนี้ ผู้ลงทุนที่สามารถซื้อขายผ่านระบบ DMA ได้แก่

1) ผู้ลงทุนสถาบันตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
2) ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษหรือผู้ลงทุนสถาบันที่เป็นบุคคลธรรมดาตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

5. การใช้ชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์สำหรับการซื้อขายโดยอัตโนมัติ (algorithmic trading) หมายถึง ชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์สำหรับการเสนอซื้อขายที่สามารถสร้าง และบันทึกการเสนอซื้อขายได้โดยอัตโนมัติ โดยชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ดังกล่าวจะต้องมีระบบบริหารความเสี่ยงในการส่งคำสั่งซื้อขาย (pre-trade risk management: PTRM) ตามมาตรฐานที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด โดยสมาชิกต้องได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ก่อนการใช้งาน และใช้งานผ่านช่องทางที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- ***เวลาทำการซื้อขาย***

การซื้อขายด้วยระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเปิดให้มีการซื้อขายประจำวัน ตามหลักเกณฑ์วิธีการและในระหว่างช่วงเวลาดังตารางที่ 4-1 ต่อไปนี้ ทั้งนี้ ยกเว้นการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงต่างประเทศ

ตารางที่ 4-1 ช่วงเวลาการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ

ช่วงเวลาซื้อขาย	เวลาซื้อขาย	วิธีการซื้อขาย	ประเภทการซื้อขาย
ช่วงก่อนเปิดทำการช่วงที่ 1 เพื่อคำนวณหาราคาเปิด (pre-open session I)	9:30 น. ถึง T1	• การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM) โดยจับคู่ซื้อขายครั้งเดียวเมื่อเปิดทำการ (auction)	• การซื้อขายเป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot)
ช่วงเวลาทำการช่วงที่ 1 (trading session I)	T1 ถึง 12:30 น.	• การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM)	• การซื้อขายเป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot) • การซื้อขายหน่วยย่อย (odd lot)
		• การซื้อขายด้วยวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report)	• การบันทึกการซื้อขายรายใหญ่ (trade report – big lot) • การบันทึกการซื้อขายหลักทรัพย์ที่บุคคล ต่างด้าวเป็นผู้ถือ (trade report – foreign) • การบันทึกการซื้อเพื่อส่งมอบหลักทรัพย์ที่ผิดนัด (trade report – buy-in) • การบันทึกการซื้อเพื่อส่งมอบหลักทรัพย์ที่ลูกค้าของสมาชิกผิดนัด (trade report - member buy-in)
หยุดพักการซื้อขาย **(intermission)**			
ช่วงก่อนเปิดทำการช่วงที่ 2 เพื่อคำนวณหาราคาเปิด (pre-open session II)	13:30 น. ถึง T2	• การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM) โดยจับคู่ซื้อขายครั้งเดียวเมื่อเปิดทำการ (auction)	• การซื้อขายเป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot)
ช่วงเวลาทำการช่วงที่ 2 (trading session II)	T2 ถึง 16:30 น.	• การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM)	• การซื้อขายเป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot) • การซื้อขายหน่วยย่อย (odd lot)
		• การซื้อขายด้วยวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report)	• การบันทึกการซื้อขายรายใหญ่ (trade report – big lot) • การบันทึกการซื้อขายหลักทรัพย์ที่บุคคลต่างด้าวเป็นผู้ถือ (trade report – foreign)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ช่วงก่อนปิดทำการเพื่อคำนวณหาราคาปิด (pre-close)	16:30 น. ถึง T3	• การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM) โดยจับคู่ซื้อขายครั้งเดียวเมื่อปิดทำการ (auction)	• การซื้อขายเป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot)
		• การซื้อขายด้วยวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report)	• การบันทึกการซื้อขายรายใหญ่ (trade report – big lot) • การบันทึกการซื้อขายหลักทรัพย์ที่บุคคลต่าง ด้าวเป็นผู้ถือ (trade report – foreign)
ช่วงนอกเวลาทำการ (off-hour)	T3 ถึง 17:00 น.	• การซื้อขายด้วยวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report)	• การบันทึกการซื้อขายรายใหญ่ (trade report – big lot) • การบันทึกการซื้อขายหลักทรัพย์ที่บุคคลต่างด้าวเป็นผู้ถือ (trade report – foreign) • การบันทึกการซื้อขายนอกเวลาทำการ (trade report – off-hour)
ปิดทำการซื้อขาย	17:00 น.		

สำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงต่างประเทศ ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเปิดให้มีการซื้อขายประจำวันด้วยระบบการซื้อขายตามหลักเกณฑ์วิธีการและในระหว่างช่วงเวลาดังตารางที่ 4-2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4-2 เวลาการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงต่างประเทศ

ช่วงเวลาซื้อขาย	เวลาซื้อขาย	วิธีการซื้อขาย	ประเภทการซื้อขาย
ช่วงก่อนเปิดทำการเพื่อคำนวณหาราคาเปิด (pre-open session)	9:30 น. ถึง T1	• การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM) โดยจับคู่ซื้อขายครั้งเดียวเมื่อเปิดทำการ (auction)	• การซื้อขายเป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot)
ช่วงเวลาทำการ (trading session)	T1 ถึง 16:30 น.	• การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM)	• การซื้อขายเป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot) • การซื้อขายหน่วยย่อย (odd lot)
		• การซื้อขายด้วยวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report)	• การบันทึกการซื้อขายรายใหญ่ (trade report – big lot) • การบันทึกการซื้อเพื่อส่งมอบหลักทรัพย์ที่ผิดนัด (trade report – buy-in)* • การบันทึกการซื้อเพื่อส่งมอบหลักทรัพย์ที่ลูกค้าของสมาชิกผิดนัด (trade report - member buy – in)*

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ช่วงเวลาซื้อขาย	เวลาซื้อขาย	วิธีการซื้อขาย	ประเภทการซื้อขาย
ช่วงก่อนปิดทำการเพื่อคำนวณหาราคาปิด (pre-close)	16:30 น. ถึง T3	• การซื้อขายด้วยวิธีจับคู่อัตโนมัติ (automated order matching: AOM) โดยจับคู่ซื้อขายครั้งเดียวเมื่อปิดทำการ (auction)	• การซื้อขายเป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot)
		• การซื้อขายด้วยวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report)	• การบันทึกการซื้อขายรายใหญ่ (trade report – big lot)
ช่วงนอกเวลาทำการ (off-hour)	T3 ถึง 17:00 น.	• การซื้อขายด้วยวิธีบันทึกการซื้อขาย (trade report)	• การบันทึกการซื้อขายรายใหญ่ (trade report – big lot) • การบันทึกการซื้อขายนอกเวลาทำการ (trade report – off-hour)
ปิดทำการซื้อขาย	17:00 น.		

*การบันทึกรายการซื้อเพื่อส่งมอบหลักทรัพย์ที่ผิดนัด (trade report – buy-in) และการบันทึกการซื้อเพื่อส่งมอบหลักทรัพย์ที่ลูกค้าของสมาชิกผิดนัด (trade report - member buy – in) ให้ทำรายการภายในระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด.

หมายเหตุ

T1 คือ เวลาเปิดทำการ ที่ระบบการซื้อขายจะสุ่มเลือก (random) เวลาใดเวลาหนึ่งระหว่าง 9:55 น. ถึง 10.00 น.

T2 คือ เวลาเปิดทำการ ที่ระบบการซื้อขายจะสุ่มเลือก (random) เวลาใดเวลาหนึ่งระหว่าง 13.55 น. ถึง 14.00 น.

T3 คือ เวลาปิดทำการ ที่ระบบการซื้อขายจะสุ่มเลือก (random) เวลาใดเวลาหนึ่งในระหว่าง 16:35 น. ถึง 16:40 น.

การซื้อขายหลักทรัพย์นอกเวลาทำการ (off-hour trading)

การซื้อขายนอกเวลาทำการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนและสมาชิกสามารถซื้อขายได้เพิ่มเติมหลังจากที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ปิดการซื้อขายในช่วงเวลาประจำวัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ลงทุนสามารถบริหาร และปรับพอร์ตการลงทุน (portfolio) ของตนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถแก้ไขรายการซื้อขายที่ผิดพลาดเพื่อ Cover รายการซื้อขายที่ทำไปแล้วในระหว่างวัน สำหรับหลักเกณฑ์การซื้อขายมีดังนี้

- ระยะเวลาซื้อขาย: ตั้งแต่เวลาปิด - 17:00 น.
- วิธีการซื้อขาย: ให้ซื้อขายด้วยวิธี Trade Report เท่านั้น โดยทำการบันทึกรายการซื้อขายตามหลักเกณฑ์การซื้อขายเป็นการเฉพาะ

การคำนวณหาราคาเปิด-ปิด

ในช่วงเวลาก่อนเปิดหรือปิดทำการซื้อขาย สมาชิกจะส่งคำสั่งซื้อขายประเภทระบุราคาซื้อขาย (limit order) หรือคำสั่งประเภท ATO (at the open) ในช่วงก่อนเปิดทำการซื้อขาย หรือ ATC (at the close) ในช่วงก่อนปิดทำการซื้อขาย เข้ามายังระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยระบบจะนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดมาเรียงลำดับตามหลักราคาและเวลาที่ดีที่สุด และคำนวณเพื่อหาราคาเปิดหรือราคาปิด โดยมีหลักการคำนวณ ดังนี้

1. ราคาที่ทำให้จับคู่กันได้ในปริมาณมากที่สุด (maximum executable volume)
2. หากราคาตามข้อ 1 มีมากกว่า 1 ราคา ใช้ราคาที่มีปริมาณคงเหลือหลังการจับคู่น้อยที่สุด (minimum imbalance) ตามตัวอย่างที่ 4-1

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตัวอย่าง 4-1 : Maximum Executable Volume & Minimum Imbalance

Bid		Offer	
Volume	Price	Price	Volume
200	ATO	ATO	100
100	10.90	10.50	100
200	10.80	10.70	100
100	10.70	10.90	100

Last sale = 10.70

	Price	Bid	Accumulated Bid	Offer	Accumulated Offer	Matched Vol.	Imbalance
	11.00	ATO =200	200		400	200	-200
Auction price	10.90	100	300	100	400	300	-100
	10.80	200	500		300	300	200
	10.70	100	600	100	300	300	300
	10.60		600		200	200	400
	10.50		600	100	200	200	400
	10.40		600	ATO = 100	100	100	500
	10.30		600		0	0	600

ATO ด้านซื้อ = ราคาที่สูงกว่าระหว่าง Bid สูงสุด + 1 Tick หรือ Offer สูงสุด + 1 Tick = 10.90 + 0.10 = 11.00
ATO ด้านขาย = ราคาที่ต่ำกว่าระหว่าง Bid ต่ำสุด - 1 Tick หรือ Offer ต่ำสุด - 1 Tick = 10.50 - 0.10 = 10.40

3. ในกรณีที่ราคาตามข้อ 2 มีมากกว่า 1 ราคา ให้ใช้ราคาดังต่อไปนี้

3.1 หากมีจำนวนเสนอซื้อรวมมากกว่าจำนวนเสนอขายรวม (positive imbalance) ทุกระดับราคา ให้ใช้ราคาตาม ข้อ 2 ที่สูงที่สุด ตามตัวอย่างที่ 4-2

ตัวอย่าง 4-2 : Buy Pressure (imbalance มีค่าเป็น +) ใช้ราคาสูงสุด

Bid		Offer	
Volume	Price	Price	Volume
100	ATO	ATO	100
200	11.00	10.30	100
5,000	10.70	10.40	100
500	10.30	10.50	100
		10.90	100

Last sale = 10.70

	Price	Bid	Accumulated Bid	Offer	Accumulated Offer	Positive imbalance: Matched Vol.	Positive imbalance: Imbalance
	11.10	ATO =100	100		500	100	-400
	11.00	200	300		500	300	-200
	10.90		300	100	500	300	-200
	10.80		300		400	300	-100
Auction price	10.70	5000	5,300		400	400	4,900
	10.60		5,300		400	400	4,900
	10.50		5,300	100	400	400	4,900
	10.40		5,300	100	300	300	5,000
	10.30	500	5,800	100	200	200	5,600
	10.20		5,800	ATO = 100	100	100	5,700
	10.10		5,800		0	0	5,800

ATO ด้านซื้อ = ราคาที่สูงกว่าระหว่าง Bid สูงสุด + 1 Tick หรือ Offer สูงสุด + 1 Tick = 11.00 + 0.10 = 11.10
ATO ด้านขาย = ราคาที่ต่ำกว่าระหว่าง Bid ต่ำสุด - 1 Tick หรือ Offer ต่ำสุด - 1 Tick = 10.30 - 0.10 = 10.20

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

3.2 หากมีจำนวนเสนอขายรวมมากกว่าจำนวนเสนอซื้อรวม (negative imbalance) ทุกระดับราคา ให้ใช้ราคาตาม ข้อ 2 ที่ต่ำที่สุด ตามตัวอย่างที่ 4-3

ตัวอย่าง 4-3 : Sell Pressure (imbalance มีค่าเป็น -) ใช้ราคาต่ำสุด

Bid		Offer	
Volume	Price	Price	Volume
100	ATO	ATO	300
100	11.00	10.20	100
100	10.90	10.40	100
200	10.80	10.60	100
200	10.50	10.90	100
200	10.30	11.00	100

	Last sale = 10.70					Negative imbalance	
	Price	Bid	Accumulated Bid	Offer	Accumulated Offer	Matched Vol.	Imbalance
	11.10	ATO =100	100		800	100	-700
	11.00	100	200	100	800	200	-600
	10.90	100	300	100	700	300	-400
	10.80	200	500		600	500	-100
	10.70		500		600	500	-100
Auction price	10.60		500	100	600	500	-100
	10.50	200	700		500	500	200
	10.40		700	100	500	500	200
	10.30	200	900		400	400	500
	10.20		900	100	400	400	500
	10.10		900	ATO = 300	300	300	600

ATO ด้านซื้อ = ราคาที่สูงกว่าระหว่าง Bid สูงสุด + 1 Tick หรือ Offer สูงสุด + 1 Tick = 11.00 + 0.10 = 11.10
ATO ด้านขาย = ราคาที่ต่ำกว่าระหว่าง Bid ต่ำสุด - 1 Tick หรือ Offer ต่ำสุด - 1 Tick = 10.20 - 0.10 = 10.10

3.3 หากมีจำนวนเสนอซื้อรวมเท่ากับจำนวนเสนอขายรวมในทุกระดับราคา ให้ใช้ราคาใกล้เคียงราคาซื้อขายครั้งสุดท้าย (last sale) หรือใกล้เคียงราคา IPO หรือใช้ราคาที่ต่ำที่สุดตามลำดับ ตามตัวอย่างที่ 4-4

ตัวอย่าง 4-4 : Market Pressure **(imbalance)** = 0 ใช้ราคาใกล้เคียง Last Sale

Bid		Offer	
Volume	Price	Price	Volume
100	ATO	ATO	200
100	10.90	10.40	100
100	10.80	10.80	100
100	10.20		
100	10.10		

	Last sale = 10.70						
	Price	Bid	Accumulated Bid	Offer	Accumulated Offer	Matched Vol.	Imbalance
	11.00	ATO =100	100		400	100	-300
	10.90	100	200		400	200	-200
	10.80	100	300	100	400	300	-100
Auction price	10.70		300		300	300	0
	10.60		300		300	300	0
	10.50		300		300	300	0
	10.40		300	100	300	300	0
	10.30		300		200	200	100
	10.20	100	400		200	200	200
	10.10	100	500		200	200	300
	10.00		500	ATO = 200	200	200	300

ATO ด้านซื้อ = ราคาที่สูงกว่าระหว่าง Bid สูงสุด + 1 Tick หรือ Offer สูงสุด + 1 Tick = 10.90 + 0.10 = 11.00
ATO ด้านขาย = ราคาที่ต่ำกว่าระหว่าง Bid ต่ำสุด - 1 Tick หรือ Offer ต่ำสุด - 1 Tick = 10.10 - 0.10 = 10.00

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2567
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ทั้งนี้ ระบบการซื้อขายจะจัดให้คำสั่ง ATO / ATC เป็นราคาดังนี้

- กรณีเป็น ATO / ATC ด้านซื้อ : ราคา ATO / ATC จะถูกกำหนดเท่ากับราคาที่สูงกว่าระหว่างราคาเสนอซื้อสูงสุดบวก 1 ช่วงราคา หรือราคาเสนอขายสูงสุดบวก 1 ช่วงราคา หรือกล่าวได้ว่าเท่ากับค่า Max (highest bid+1 tick, highest ask + 1 tick)
- กรณีเป็น ATO / ATC ด้านขาย : ราคา ATO / ATC จะถูกกำหนดเท่ากับราคาที่ต่ำกว่าระหว่างราคาเสนอขายต่ำสุดลบ 1 ช่วงราคา หรือราคาเสนอซื้อต่ำสุดลบ 1 ช่วงราคา หรือกล่าวได้ว่าเท่ากับค่า Min (lowest ask-1 tick, lowest bid-1 tick)

ดังนั้น จากการจัดการคำสั่ง ATO / ATC ในระบบซื้อขาย ส่งผลให้ราคาเปิดและราคาปิดอาจอยู่นอกกรอบราคา Ceiling & Floor ได้ แต่ไม่เกิน ±1 ช่วงราคา (tick)

หน่วยการซื้อขาย ช่วงราคา ราคาสูงสุด-ต่ำสุด

หน่วยการซื้อขาย

ในการส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ จะต้องระบุจำนวนหลักทรัพย์เป็นหน่วยการซื้อขาย (board lot) โดยทั่วไปแล้วตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้หนึ่งหน่วยการซื้อขายเท่ากับ 100 หลักทรัพย์ ตัวอย่างเช่น เสนอซื้อหุ้น XYZ จำนวน 10 หน่วยการซื้อขาย นั่นคือเท่ากับ 10 หน่วย x 100 หุ้น ซึ่งเท่ากับ 1,000 หุ้น ยกเว้นการซื้อขายใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ (derivatives warrant: DW) และตราสารแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ต่างประเทศ (depositary receipt: DR) กำหนด 1 หน่วยการซื้อขายเท่ากับ 1 หลักทรัพย์

ในกรณีที่หลักทรัพย์มีราคาปิดตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไปเป็นระยะเวลา 6 เดือนติดต่อกัน ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเปลี่ยนแปลงขนาดของหน่วยการซื้อขาย โดยกำหนดให้ 1 หน่วยการซื้อขายของหลักทรัพย์นั้นเท่ากับ 50 หลักทรัพย์ โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ จะประกาศให้ทราบเป็นการล่วงหน้าก่อนที่จะมีการปรับหน่วยการซื้อขาย ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจเปลี่ยนแปลงขนาดของหน่วยการซื้อขายจาก 50 หลักทรัพย์กลับไปเป็น 100 หลักทรัพย์ในกรณีที่หลักทรัพย์ดังกล่าวมีราคาปิดต่ำกว่า 500 บาทเป็นระยะเวลา 6 เดือน ติดต่อกันหรือมีเหตุการณ์อันอาจทำให้ราคาซื้อขายของหลักทรัพย์นั้นต่ำกว่า 500 บาท ในวันแรกที่มีเหตุการณ์ดังกล่าว ส่วนการเสนอซื้อขายที่มีจำนวนน้อยกว่า 1 หน่วยการซื้อขาย ให้สมาชิกซื้อขายหลักทรัพย์แบบหน่วยย่อย

ช่วงราคา (spread)

ช่วงราคา หมายถึง การเคลื่อนไหวขั้นต่ำของราคาหลักทรัพย์สำหรับการเสนอซื้อเสนอขายหลักทรัพย์ด้วยวิธี AOM ซึ่งช่วงราคาขึ้นอยู่กับระดับราคาของแต่ละหลักทรัพย์ดังนี้

ตารางที่ 4-2 ช่วงราคาของราคาหลักทรัพย์

ระดับราคา	ช่วงราคา
ต่ำกว่า 2 บาท	0.01 บาท
ตั้งแต่ 2 บาท แต่ต่ำกว่า 5 บาท	0.02 บาท
ตั้งแต่ 5 บาท แต่ต่ำกว่า 10 บาท	0.05 บาท

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตั้งแต่ 10 บาท แต่ต่ำกว่า 25 บาท	0.10 บาท
ตั้งแต่ 25 บาท แต่ต่ำกว่า 100 บาท	0.25 บาท
ตั้งแต่ 100 บาท แต่ต่ำกว่า 200 บาท	0.50 บาท
ตั้งแต่ 200 บาท แต่ต่ำกว่า 400 บาท	1.00 บาท
ตั้งแต่ 400 บาทขึ้นไป	2.00 บาท

ทั้งนี้ การเสนอซื้อขายหลักทรัพย์ประเภทกองทุนรวม และ อีทีเอฟ (ETF) ไม่ได้ใช้ช่วงราคาตามตารางข้างต้น แต่ใช้ช่วงราคา 0.01 บาท ในทุกระดับราคา

การกำหนดราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุดของหลักทรัพย์ (ceiling & floor limits)

ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุด โดยให้ราคาเสนอซื้อขายหลักทรัพย์ สามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 30 ของราคาปิดวันก่อนหน้าของหลักทรัพย์นั้น ยกเว้นหลักทรัพย์ที่คำนวณราคาสูงสุด-ต่ำสุดได้น้อยกว่า ±1 ช่วงราคา ให้กำหนดราคาสูงสุด-ต่ำสุด เป็น ±1 ช่วงราคาของราคาปิดวันก่อนหน้า

ตัวอย่างการคำนวณราคาสูงสุด-ต่ำสุดของหลักทรัพย์ในกรณี ทั่วไป

หลักทรัพย์ A มีราคาปิดครั้งก่อน 150 บาท

Ceiling & Floor 30% ของราคาปิด	= 150 x 0.30	= 45 บาท
ราคาสูงสุด (ceiling)	= 150 + 45	= 195 บาท
ราคาต่ำสุด (floor)	= 150 - 45	= 105 บาท

ตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างการคำนวณราคาสูงสุด-ต่ำสุดในกรณีอื่นๆ

(1) หลักทรัพย์ที่เริ่มการซื้อขายวันแรกในตลาดหลักทรัพย์ฯ

- หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ตราสารแสดงสิทธิการฝากหลักทรัพย์ต่างประเทศ กองทุนรวม และ ETF: ให้มี Ceiling & Floor ไม่เกิน 3 เท่า ของราคา IPO โดย floor จะไม่ต่ำกว่า 0.01 บาท
- ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ และใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ ให้ราคาซื้อขายเปลี่ยนแปลงจากราคาเสนอขายครั้งแรก (IPO price) ไม่เกิน 1 เท่า ของราคาปิดของสินทรัพย์อ้างอิงในวันทำการซื้อขายก่อนหน้าคูณด้วยอัตราแปลงสภาพ โดยต้องไม่ต่ำกว่า 0.01 บาท

(2) ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ และใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ สามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นสูงสุดหรือลดลงต่ำสุดไม่เกินร้อยละ 30 ของราคาหุ้นสามัญ คูณด้วยสิทธิในการซื้อหุ้น ที่จะได้รับจากการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิจำนวน 1 สิทธิ

(3) ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงต่างประเทศ ให้มี Ceiling & Floor ไม่เกิน 20 เท่า ของราคาเสนอขายครั้งแรก (IPO price) หรือราคาปิดวันก่อนหน้าของหลักทรัพย์ โดย Floor จะไม่ต่ำกว่า 0.01 บาท

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตัวอย่าง 4-6 หลักทรัพย์ ABC มีราคาปิดครั้งก่อน 15 บาท และหลักทรัพย์ ABC-W มีราคาปิดครั้งก่อน 5 บาท และสิทธิในการซื้อหุ้นเท่ากับ 1.2 หุ้น : 1 วอร์แรนท์

Ceiling & Floor 30% ของราคาหลักทรัพย์อ้างอิงคูณด้วยสิทธิของวอร์แรนท์
= (15 x 0.30) x 1.2 = 5.4

ราคาปิดครั้งก่อนของ ABC-W = 5 บาท

ราคาสูงสุด (ceiling) = 5 + 5.4 = 10.40 บาท

ราคาต่ำสุด (floor) = 5 - 5.4 = - 0.40 ส่งผลให้ราคาต่ำสุดเท่ากับ 0.01 บาท

(4) หุ้นสามัญกรณี XD

หลักทรัพย์ A มีราคาปิดครั้งก่อน 150 บาท และประกาศจ่ายเงินปันผลในอัตราหุ้นละ 2 บาท

ดังนั้น ราคาที่ไม่รวมสิทธิ = ราคาปิดครั้งก่อน - เงินปันผล = 150 - 2 = 148 บาท

Ceiling & Floor 30% = 148 x 0.30 = 44.40

ราคาสูงสุด = 148 + 44.40 = 192.40 เมื่อปรับราคาให้ตรงตามช่วงจะได้ราคาสูงสุด = 192 บาท

ราคาต่ำสุด = 148 - 44.40 = 103.60 เมื่อปรับราคาให้ตรงตามช่วงจะได้ราคาต่ำสุด = 104 บาท

(5) กรณีหลักทรัพย์นั้นไม่มีการซื้อขายติดต่อกันเกินกว่า 15 วันทำการขึ้นไป

- ในกรณีที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ขึ้นเครื่องหมาย SP (suspension) ติดต่อกันเกินกว่า 15 วันทำการขึ้นไป ตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจไม่กำหนด Ceiling & Floor ของหลักทรัพย์ในวันแรกที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ เปิดให้ซื้อขายหลักทรัพย์นั้นๆ แล้วแต่กรณี

- ***Algorithmic Trading***

หมายถึง ชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์สำหรับการเสนอซื้อขายที่สามารถสร้าง และบันทึกการเสนอซื้อขายได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งปัจจุบัน Algorithmic Trading ที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ อนุญาตให้บริษัทสมาชิก หรือลูกค้าของสมาชิกใช้ในการส่งคำสั่งซื้อขาย สามารถขออนุญาตใช้งานได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. Algorithmic Trading แบบที่มีระบบบริหารความเสี่ยงในการส่งคำสั่งซื้อขาย (pre-trade risk management: PTRM) ที่สามารถรองรับกลยุทธ์ (strategy) ได้หลายกลยุทธ์: เมื่อบริษัทสมาชิกได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ฯ แล้ว บริษัทสมาชิกสามารถเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลง Strategy ได้ตราบเท่าที่ PTRM ดังกล่าวยังคงรองรับ Strategy ที่เพิ่ม หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขนั้นได้ ทั้งนี้ตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจขอให้บริษัทสมาชิกนำส่งข้อมูลรายละเอียดของ Strategy ได้ สำหรับบริษัทสมาชิกที่ได้รับอนุญาตให้ใช้งานจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ก่อนเกณฑ์ฉบับนี้มีผลบังคับใช้ หากมีการเพิ่มเติมหรือแก้ไข/เปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ ค่าพารามิเตอร์ หลักการทำงาน หรือระบบบริหารความเสี่ยง จะต้องได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ก่อนการใช้งานในส่วนเพิ่มเติมหรือแก้ไข/เปลี่ยนแปลงนั้น
2. Algorithmic Trading แบบที่มีระบบบริหารความเสี่ยงในการส่งคำสั่งซื้อขาย (pre-trade risk management: PTRM) ที่สามารถรองรับได้เป็นรายกลยุทธ์ (strategy): เมื่อบริษัทสมาชิกได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ฯ แล้ว สมาชิกจึงจะสามารถใช้ Strategy ดังกล่าวได้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- ***การหยุดการซื้อขายเป็นการชั่วคราวกรณีสภาวะการซื้อขายมีความผันผวนรุนแรง (circuit breaker)***

กรณีที่สภาวะการซื้อขายมีความผันผวนรุนแรง ราคาหลักทรัพย์โดยรวมเปลี่ยนแปลงลดลงมาก เพื่อให้ผู้ลงทุนมีเวลาในการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบต่อการลงทุนอย่างครบถ้วน ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะหยุดทำการซื้อขายโดยอัตโนมัติเป็นการชั่วคราว ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- **ครั้งที่ 1** เมื่อ SET Index เปลี่ยนแปลง**ลดลงถึง 8%** ของค่าดัชนีปิดในวันทำการก่อนหน้า ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะพักการซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดเป็นเวลา 30 นาที และ
- **ครั้งที่ 2** เมื่อ SET Index เปลี่ยนแปลง**ลดลงถึง 15%** ของค่าดัชนีปิดในวันทำการก่อนหน้า ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะพักการซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดเป็นเวลา 30 นาที
- **ครั้งที่ 3** เมื่อ SET Index เปลี่ยนแปลง**ลดลงถึง 20%** ของค่าดัชนีปิดในวันทำการก่อนหน้า ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะพักการซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง

และหลังจากการทำงานครั้งที่ 3 ของ Circuit Breaker แล้ว ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเปิดให้ทำการซื้อขายต่อไปจนถึงเวลาปิดทำการตามปกติ โดยไม่มีการหยุดพักการซื้อขายอีก ในกรณีที่ระยะเวลาในรอบการซื้อขายที่ Circuit Breaker ทำงานนั้นเหลือไม่ถึง 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง ก็จะหยุดพักการซื้อขายเพียงระยะเวลาที่เหลือในรอบการซื้อขายนั้น แล้วเปิดให้ซื้อขายหลักทรัพย์ได้ตามปกติในรอบการซื้อขายถัดไป

ทั้งนี้ อาจมีบางช่วงเวลาที่หลักทรัพย์ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงต่างประเทศ (cross-border products) อาจเปิดซื้อขายไม่ตรงกันกับหลักทรัพย์อื่นๆ เนื่องจากไม่มีช่วงเวลาพักการซื้อขายระหว่างวัน (non intermission)

การขึ้นเครื่องหมายสิทธิประโยชน์และเครื่องหมายประกอบการซื้อขาย

เพื่อให้เกิดความมั่นใจในความถูกต้องและประสิทธิภาพในการซื้อขายหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงใช้สัญลักษณ์พิเศษเพื่อกำกับการซื้อขายหลักทรัพย์และเป็นการแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบถึงสถานการณ์และเงื่อนไขพิเศษ ที่อาจส่งผลกระทบต่อหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนต่างๆ

เครื่องหมายแสดงสิทธิประโยชน์

สัญลักษณ์ต่างๆ ที่กำกับอยู่ข้างหลักทรัพย์ในการซื้อขายหลักทรัพย์ จะบอกความหมายให้แก่ผู้ลงทุนได้รับทราบดังต่อไปนี้

1. XD (excluding dividend) หมายถึง ผู้ซื้อหลักทรัพย์ไม่ได้สิทธิรับเงินปันผล
2. XR (excluding right) หมายถึง ผู้ซื้อหลักทรัพย์ไม่ได้สิทธิจองซื้อหุ้นออกใหม่ตามประเภทหลักทรัพย์เดิมและตามสัดส่วนการถือหลักทรัพย์ของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์นั้น (right offering)
3. XW (excluding warrants) หมายถึง ผู้ซื้อหลักทรัพย์ไม่ได้สิทธิรับใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหลักทรัพย์
4. XT (excluding transferable subscription rights) หมายถึง ผู้ซื้อหลักทรัพย์ไม่ได้สิทธิรับใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้
5. XN (excluding capital return) หมายถึง ผู้ซื้อหลักทรัพย์ไม่มีสิทธิในการรับเงินคืนทุน
6. XB (excluding other benefit) หมายถึง ผู้ซื้อหลักทรัพย์ไม่ได้สิทธิ
   (ก) ในการจองซื้อหลักทรัพย์ที่ออกใหม่นอกจากที่ระบุไว้ใน 2. หรือ
   (ข) ในการจองซื้อหลักทรัพย์เดิม ตัวอย่างเช่น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- สิทธิจองซื้อหุ้นบุริมสิทธิที่จัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญเดิมของบริษัท
- สิทธิจองซื้อหุ้นสามัญ ที่จัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิเดิมของบริษัท
- สิทธิจองซื้อหุ้นกู้ ที่จัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญเดิมของบริษัท
- สิทธิในการจองซื้อหลักทรัพย์ที่เสนอขายให้แก่ประชาชนทั่วไป (public offering) โดยจัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัท
- สิทธิในการจองซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทในเครือ (pre-emptive right)
- สิทธิจองซื้อหุ้นสามัญเดิม ที่จัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัท เช่น กรณีมีการเสนอขายหุ้นที่ซื้อคืนต่อผู้ถือหุ้นเดิม

7. XA (excluding all) หมายถึง ผู้ซื้อหลักทรัพย์ไม่ได้สิทธิทุกประเภทตาม 1. ถึง 6. กรณีที่มีการให้สิทธิประโยชน์มากกว่าหนึ่งสิทธิประโยชน์
8. XE (excluding exercise) หมายถึง การปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้น เพื่อให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นในการนำตราสารสิทธิไปแปลงสภาพเป็นหุ้นอ้างอิง
9. XM (excluding meetings) หมายถึง ผู้ซื้อหลักทรัพย์ไม่มีสิทธิเข้าประชุมผู้ถือหุ้น

ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะขึ้นเครื่องหมาย X ดังกล่าวล่วงหน้า 2 วันทำการก่อนวันปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหลักทรัพย์ (book closing date) หรือล่วงหน้า 2 วันทำการถึงวันกำหนดรายชื่อผู้ถือหลักทรัพย์ (record date) แล้วแต่กรณี

เครื่องหมายประกอบการซื้อขายที่แสดงการห้ามหรือให้ผู้ลงทุนระวังในประเด็นต่าง ๆ

Notice Pending (NP)

เป็นเครื่องหมายที่แสดงให้ผู้ลงทุนทราบว่าบริษัทจดทะเบียนมีข่าวสารหรือสารสนเทศต้องชี้แจงหรือรายงานต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ จะขึ้นเครื่องหมายดังกล่าวเมื่อบริษัทจดทะเบียนไม่จัดส่งงบการเงินหรือรายงานให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือตลาดหลักทรัพย์ฯ อยู่ระหว่างรอคำชี้แจงหรือรายงานเพิ่มเติมจากบริษัทจดทะเบียนหรือข่าวสารที่ได้รับจากบริษัทจดทะเบียนยังไม่ครบถ้วนหรือชัดเจนเพียงพอ

Notice Received (NR)

เป็นเครื่องหมายที่แสดงให้ผู้ลงทุนทราบว่าบริษัทจดทะเบียนได้ชี้แจงหรือรายงานข่าวสารหรือสารสนเทศต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ แล้ว และข่าวสารดังกล่าวได้เผยแพร่แก่ผู้ลงทุนแล้ว โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ จะปลดเครื่องหมาย NP และขึ้นเครื่องหมาย NR เป็นเวลา 1 วัน

Non Compliance (NC)

เป็นเครื่องหมายที่แสดงให้ผู้ลงทุนทราบว่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนเข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน

Caution (C)

เป็นเครื่องหมายที่แสดงให้ผู้ลงทุนทราบว่าหลักทรัพย์อยู่ภายใต้มาตรการดำเนินการกรณีมีเหตุการณ์ที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและการดำเนินธุรกิจ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

Trading Halt (H)

เป็นเครื่องหมายแสดงการห้ามซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนเป็นการชั่วคราว โดยแต่ละครั้งมีระยะเวลาไม่เกินกว่าหนึ่งรอบการซื้อขาย ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ฯ มีหลักเกณฑ์ในการขึ้นเครื่องหมาย H ดังนี้

(1) มีข้อมูลหรือข่าวสารที่สำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจในการลงทุนหรือต่อการเปลี่ยนแปลงในราคาของหลักทรัพย์ ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ฯ ยังไม่ได้รับรายงานจากบริษัท และอยู่ในระหว่างการสอบถามข้อเท็จจริงและรอคำชี้แจงจากบริษัท และตลาดหลักทรัพย์ฯ เห็นว่าบริษัทสามารถชี้แจงได้ในทันที

(2) ภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทใดบริษัทหนึ่งน่าสงสัยว่าจะมีผู้ลงทุนบางกลุ่มทราบข้อมูลหรือข่าวสารที่สำคัญ และอยู่ในระหว่างการสอบถามข้อเท็จจริงจากบริษัท และตลาดหลักทรัพย์ฯ เห็นว่าบริษัทสามารถชี้แจงได้ทันที

(3) บริษัทร้องขอให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ สั่งห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์ของตนเป็นการชั่วคราว เนื่องจากบริษัทอยู่ในระหว่างรอการเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารที่สำคัญ และตลาดหลักทรัพย์ฯ เห็นว่าบริษัทสามารถชี้แจงได้ในทันที

(4) มีเหตุอื่นใดที่อาจมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น

Trading Suspension (SP)

เป็นเครื่องหมายแสดงการห้ามซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนเป็นการชั่วคราว โดยแต่ละครั้งมีระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งรอบการซื้อขาย ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ฯ มีหลักเกณฑ์ในการขึ้นเครื่องหมาย SP ดังนี้

(1) เมื่อเกิดกรณีเช่นเดียวกับข้อ 1 ถึง 3 ของการขึ้นเครื่องหมาย H และตลาดหลักทรัพย์ฯ เห็นว่าบริษัทไม่สามารถชี้แจงหรือเปิดเผยข้อมูลได้ในทันที

(2) บริษัทฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง มติคณะกรรมการ ข้อตกลง ตลอดจนหนังสือเวียนที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้บริษัทปฏิบัติตาม

(3) บริษัทไม่นำส่งงบการเงินให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ภายในเวลาที่กำหนด

(4) หลักทรัพย์อยู่ระหว่างการพิจารณาเพิกถอนหรืออยู่ระหว่างการปรับปรุงสถานภาพเพื่อให้พ้นข่ายการถูกเพิกถอน

(5) หลักทรัพย์จะครบกำหนดเวลาในการไถ่ถอนหรือการแปลงสภาพหรือการใช้สิทธิหรือการขายคืน หรือมีเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบร้ายแรงต่อการซื้อขายหลักทรัพย์

Pause (P)

เป็นเครื่องหมายที่ใช้กับหลักทรัพย์ที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้เข้ามาตรการกำกับการซื้อขาย เนื่องจากสภาพการซื้อขายผิดปกติ

Stabilization (ST)

เป็นเครื่องหมายที่แสดงให้ผู้ลงทุนทราบว่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนมีการซื้อหลักทรัพย์เพื่อส่งมอบหลักทรัพย์ที่จัดสรรเกิน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

แผนสำรองกรณีระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ ขัดข้อง (contingency plan for computer malfunction)

ตามมาตรา 187 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจแก่ผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ฯ ในการสั่งหยุดการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนทั้งหมดเป็นการชั่วคราว ในกรณีที่อุปกรณ์ที่ใช้ในระบบซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ขัดข้อง และส่งผลให้ไม่อาจซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ตามปกติ เพื่อความชัดเจนในการดำเนินการของตลาดหลักทรัพย์ฯ เมื่อมีกรณีดังกล่าว ตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงออกแนวทางปฏิบัติ ในการหยุดการซื้อขายหลักทรัพย์กรณีระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ ขัดข้อง และมาตรการหรือแผนสำรองเผื่อฉุกเฉินในกรณีที่มีเหตุขัดข้องทำให้สมาชิกไม่อาจส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์มายังตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ตามปกติ ทั้งนี้เพื่อให้การซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์เพิ่มเติม เพื่อรองรับสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์

<u>การหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์กรณีระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ ขัดข้อง</u>

ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดเป็นการชั่วคราว หากมีเงื่อนไขครบตามหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1) สมาชิกไม่สามารถส่งคำสั่งซื้อขายด้วยระบบซื้อขายหลักของตน (main platform) เข้ามาในระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์มีจำนวนเกินกว่า 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด[2]
2) เวลาที่ขัดข้องติดต่อกันนานเกินกว่า 15 นาที
3) สาเหตุของการขัดข้องเกิดจากระบบซื้อขายที่อยู่ในความรับผิดชอบของตลาดหลักทรัพย์ฯ รวมถึงการขัดข้องที่เกิดจากระบบสาธารณูปโภคของทางการ เช่น ระบบสื่อสาร ระบบไฟฟ้า ที่มีผลกระทบต่อระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ

<u>การหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์กรณีระบบซื้อขายหลัก (main platform) ของสมาชิกขัดข้อง</u>

ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดเป็นการชั่วคราว หากมีเงื่อนไขครบตามหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1) สมาชิกไม่สามารถส่งคำสั่งซื้อขายด้วยระบบซื้อขายหลักของตน (main platform) เข้ามาในระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ หรือไม่สามารถใช้ระบบสำรองที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ จัดเตรียมไว้ มีจำนวนเกินกว่า 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด
2) เวลาที่ขัดข้องติดต่อกันนานเกินกว่า 15 นาที
3) สาเหตุของการขัดข้องเกิดจากระบบซื้อขายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสมาชิก รวมถึงการขัดข้องที่เกิดจากระบบสาธารณูปโภคของทางการ เช่น ระบบสื่อสาร ระบบไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อระบบซื้อขายหลัก (main platform) ของสมาชิก

[2] เช่น จำนวนสมาชิกทั้งหมด 33 ราย, 1/3 ของสมาชิกทั้งหมดคือ 11 ราย ดังนั้นต้องมีสมาชิกขัดข้อง 12 รายขึ้นไป จึงจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

การหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์กรณีมีเหตุวิกฤตร้ายแรงที่มีผลกระทบในวงกว้าง (crisis)

ตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจพิจารณาเสนอคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ฯ เพื่อพิจารณาสั่งห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นการชั่วคราว ตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การสั่งห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนทั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์ฯ กรณีเกิดเหตุจำเป็นเร่งด่วน พ.ศ. 2546 หากมีเงื่อนไขครบตามหลักเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

1) เกิดเหตุวิกฤตร้ายแรงที่มีผลกระทบในวงกว้าง เช่น เหตุจลาจล[3], การก่อการร้าย[4], ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น
2) เหตุวิกฤตร้ายแรงที่มีผลกระทบในวงกว้างดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสมาชิกตามเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งดังนี้
   2.1) สมาชิกไม่สามารถส่งคำสั่งซื้อขายด้วยระบบซื้อขายหลักของตน (main platform) เข้ามาในระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ หรือไม่สามารถใช้ระบบสำรองที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ จัดเตรียมไว้ มีจำนวนเกินกว่า 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด หรือ
   2.2) สมาชิกไม่สามารถส่งคำสั่งซื้อขายด้วยระบบซื้อขายหลักของตน (main platform) เข้ามาในระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ มีจำนวนเกินกว่า 1 ใน 2 ของสมาชิกทั้งหมด

นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจยกเลิกคำสั่งซื้อขายได้เมื่อเกิดเหตุระบบขัดข้อง เช่น Trading System Malfunction, System Failure หรือ Communication Failure เป็นต้น โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้จัดเตรียมแนวทางดำเนินการดังนี้

- กรณีเกิดเหตุระบบขัดข้องที่อาจส่งผลกระทบต่อการซื้อขายในวงกว้าง หากเปิดให้ทำการซื้อขายต่อไป อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายหรือเกิดความไม่เท่าเทียมต่อผู้ลงทุน ตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจหยุดการซื้อขายรายหลักทรัพย์หรือทั้งตลาดเป็นการชั่วคราว
- กรณีที่จำเป็น ตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจพิจารณายกเลิกคำสั่งซื้อขายที่ยังไม่ได้ถูกจับคู่ในรายหลักทรัพย์หรือทั้งตลาดของบริษัทสมาชิกทุกราย ก่อนเปิดทำการซื้อขายใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะแจ้งให้บริษัทสมาชิกทราบล่วงหน้า รวมถึงแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบผ่านช่องทางสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์ฯ
- ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะจัดส่งรายละเอียดคำสั่งซื้อขายที่ถูกยกเลิกให้แก่บริษัทสมาชิกที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจสอบ นอกเหนือจากการส่งข้อมูลตามขั้นตอนปกติประจำวัน

การประกาศหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์

เมื่อตลาดหลักทรัพย์ฯ สั่งหยุดการซื้อขายหลักทรัพย์ จะแจ้งให้สมาชิกทราบ และกำหนดเวลาเปิดการซื้อขายใหม่ผ่านช่องทางสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์ฯ เช่น ผ่านระบบการซื้อขาย (admin message) ระบบเผยแพร่ข้อมูล ทางโทรศัพท์ หรือ SMS เป็นต้น

---

[3] ตัวอย่างเช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดความหมายของการก่อการจลาจลว่า หมายถึง การก่อความไม่สงบที่มีลักษณะคล้ายสงครามกลางเมือง คือมีมวลชนขนาดใหญ่รวมตัวกันเคลื่อนไหวเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และอาจจะไม่สามารถควบคุมมวลชนที่มารวมตัวกันนั้นได้ จนนำไปสู่การจลาจล สร้างความวุ่นวาย สับสนและเกิดความเสียหาย โดยเมื่อสถานการณ์พัฒนาสู่การจลาจลแล้วก็จะมีการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่รัฐ

[4] ตัวอย่างเช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดความหมายของการก่อการร้ายว่า หมายถึง การกระทำใดๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินที่สำคัญ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

วิธีปฏิบัติในการเปิดการซื้อขายภายหลังจากหยุดทำการซื้อขาย

ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเปิดทำการซื้อขายหลังจากที่มีการหยุดการซื้อขาย โดยพิจารณาตามเวลาซื้อขายปกติที่คงเหลือตามความเหมาะสม

ระบบสำรองที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ จัดเตรียมไว้

ในกรณีที่ระบบซื้อขายของสมาชิกเกิดเหตุขัดข้อง สมาชิกสามารถขอใช้ระบบสำรองที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ จัดเตรียมไว้ให้ โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ จะจัดสรรจำนวนการใช้งานตามความเหมาะสมในแต่ละกรณี

4.2.3 การเปิดบัญชีซื้อขาย

- ***หลักเกณฑ์ในการเปิดบัญชีซื้อขาย***

บริษัทหลักทรัพย์มีความรับผิดชอบในการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการพิจารณาคำขอเปิดบัญชี และการทำสัญญากับลูกค้าเป็นลายลักษณ์อักษร โดยต้องมีกระบวนการที่เพียงพอที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าลูกค้าเป็นบุคคลเดียวกับที่ปรากฏตามเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการขอเปิดบัญชี โดยกระบวนการดังกล่าวอาจประกอบด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีการรวมกันดังต่อไปนี้

1. การให้ลูกค้าลงนามในคำขอเปิดบัญชี และสัญญาแต่งตั้งให้บริษัทหลักทรัพย์เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ต่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในเรื่องการเปิดบัญชีลูกค้า
2. การตรวจสอบกลับไปยังลูกค้า หรือบุคคลที่ลูกค้าอ้างอิงตามที่ปรากฏชื่อในคำขอเปิดบัญชี เพื่อตรวจสอบความมีตัวตนของลูกค้า
3. การแต่งตั้งบุคคลที่เชื่อถือได้เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐาน และรับรองความมีตัวตนของลูกค้า
4. การให้ลูกค้ายื่นเอกสารที่สามารถยืนยันความมีตัวตนของลูกค้าในการขอเปิดบัญชี โดยในกรณีที่บริษัทหลักทรัพย์ใช้เอกสารดังกล่าวเป็นหลักในการพิจารณาความมีตัวตนของลูกค้า ให้บริษัทหลักทรัพย์ทำการตรวจสอบความมีอยู่จริงและความถูกต้องของเอกสารด้วย สำหรับกรณีที่ลูกค้ายื่นสำเนาบัญชีเงินฝากธนาคารให้บริษัทหลักทรัพย์ดำเนินการตรวจสอบเอกสารดังกล่าวกับธนาคารที่เกี่ยวข้อง
5. วิธีการอื่นใดที่บริษัทหลักทรัพย์แสดงไว้ว่าเพียงพอให้บริษัทหลักทรัพย์ใช้แนวปฏิบัติข้างต้นสำหรับการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นบัญชีเงินสด บัญชีมาร์จิ้น หรือบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และให้เก็บรักษาเอกสารหลักฐานไว้เพื่อให้ตรวจสอบได้

โดยที่ในแบบฟอร์มการขอเปิดบัญชี บริษัทหลักทรัพย์ต้องจัดให้มีข้อมูลและเอกสารหลักฐานของลูกค้าอย่างเพียงพอที่จะทราบถึง

- วัตถุประสงค์ในการลงทุน
- ระดับความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์
- ฐานะการเงิน และความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า โดยบริษัทหลักทรัพย์ต้องตรวจสอบสถานะบัญชีของลูกค้าก่อนทำการซื้อขายหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้า

ในส่วนของสัญญาที่บริษัทหลักทรัพย์ทำกับลูกค้า เพื่อมอบหมายให้บริษัทเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ต้องมีข้อความที่แสดงด้วยตัวอักษรที่มีขนาดเด่นกว่าข้อความอื่น เพื่อเป็นการเน้นข้อความดังกล่าว เพื่อให้ลูกค้าทราบถึง

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

1. ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของหลักทรัพย์ หรือหลักประกันอันอาจมีผลให้ลูกค้าขาดทุนหรือต้องวางหลักประกันเพิ่มเติมตามจำนวนที่กำหนด
2. การที่ลูกค้าอาจถูกบริษัทหลักทรัพย์ดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ หากลูกค้าไม่ชำระราคา ไม่ส่งมอบหลักทรัพย์หรือไม่วางหลักประกันภายในระยะเวลาที่กำหนด

    - การบังคับหลักประกัน
    - การบังคับขายหลักทรัพย์ (forced sale) หรือการบังคับซื้อคืนหลักทรัพย์ (buy in)
    - การระงับการชำระเงินที่ลูกค้ามีสิทธิได้รับจากบริษัทหลักทรัพย์ เพื่อนำมาชำระหนี้ที่ลูกค้าค้างชำระ
    - การบอกเลิกสัญญา สัญญาที่บริษัทหลักทรัพย์ทำกับลูกค้ารายย่อยต้องไม่มีข้อความตอนใดที่ทำให้บริษัทหลักทรัพย์สามารถปฏิเสธความรับผิดต่อลูกค้าจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของบริษัทหลักทรัพย์หรือพนักงานของบริษัทหลักทรัพย์
3. ขั้นตอนและวิธีการในการซื้อขายหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้า ให้เป็นไปตามลำดับก่อนหลังรวมทั้งเงื่อนไขในการซื้อขาย ต้องกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการแก้ไขรายการซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

- ***ประเภทบัญชีซื้อขาย***

บัญชีเงินสด (cash account)

เป็นบัญชีสำหรับลูกค้าที่ต้องการซื้อหลักทรัพย์ โดยชำระค่าหลักทรัพย์เต็มจำนวนด้วยเงินสด โดยบัญชีเงินสดนี้บริษัทนายหน้าจะพิจารณาอนุมัติวงเงินที่เหมาะสมกับฐานะการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า โดยที่บริษัทนายหน้าจะไม่มีการปล่อยเงินกู้ใดๆ แก่ลูกค้า สำหรับการซื้อขายผ่านบัญชีเงินสด มีข้อกำหนดว่าลูกค้าจะต้องชำระราคาค่าซื้อหลักทรัพย์ให้แก่นายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ทันที หรือภายใน 2 วันทำการนับจากวันที่สั่งซื้อหลักทรัพย์ และบริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์จะส่งมอบเงินค่าขายหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้าที่ขายหลักทรัพย์ในวันทำการที่ 2 นับแต่วันที่สั่งขายหลักทรัพย์ โดยบัญชีเงินสดนี้แบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ

- บัญชีเงินสดปกติ (normal cash) คือบัญชีที่ได้มีการกำหนดวงเงินแก่ลูกค้าโดยพิจารณาจากข้อมูลต่างๆ เช่น หน้าที่การงาน รายได้ประจำ ประวัติ ฐานะและหลักฐานทางการเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ ลูกค้าต้องชำระค่าซื้อหลักทรัพย์ภายใน 2 วันทำการถัดจากวันที่ซื้อหลักทรัพย์ และบริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์จะส่งมอบค่าขายหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้าภายในวันทำการที่ 2 ถัดจากวันที่ขายหลักทรัพย์ โดยลูกค้าสามารถขอขยายวงเงินในการซื้อขายได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามนโยบายการพิจารณาอนุมัติวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์
- บัญชีเงินสดแบบมีหลักประกันเต็มจำนวน (cash balance) เป็นบัญชีที่วงเงินซื้อขายหลักทรัพย์จะเปลี่ยนไปตามจำนวนเงินคงเหลือที่ลูกค้าฝากไว้กับบริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์หักด้วยมูลค่าซื้อขายหลักทรัพย์ที่ยังไม่ได้ชำระราคา

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บัญชีมาร์จิ้น (margin account)

ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้นำระบบเครดิตบาลานซ์ (credit balance system) มาใช้ สำหรับลูกค้าที่ต้องการกู้ยืมเงินจากบริษัทหลักทรัพย์เพื่อซื้อหลักทรัพย์ หรือต้องการยืมหลักทรัพย์เพื่อขายชอร์ต โดยบัญชีมาร์จิ้นเป็นการเพิ่มอำนาจในการลงทุนในหลักทรัพย์ให้กับผู้ลงทุนโดยมีการจัดการกับความเสี่ยงในระดับที่เหมาะสม

ระบบ Credit Balance เป็นระบบการให้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อหลักทรัพย์ที่พิจารณาสถานะของลูกค้าและสภาวะของการลงทุนในลักษณะเป็นพอร์ตการลงทุนโดยไม่ต้องคำนึงถึงต้นทุนของแต่ละหลักทรัพย์ โดยกำหนดให้ลูกค้านำเงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นๆ ที่กำหนดไว้มาวางเป็นหลักประกันการชำระหนี้ โดยมีมูลค่าอย่างน้อยเท่ากับอัตรามาร์จิ้นเริ่มต้น (initial margin) ตามที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด (คือ มูลค่าหลักทรัพย์ที่ซื้อหรือขายชอร์ต x อัตรามาร์จิ้นเริ่มต้น) หากจำนวนเงินสดที่ลูกค้าวางเป็นหลักประกันสูงกว่ายอดหนี้ จะเรียกว่า Credit Balance ลูกค้าก็จะได้รับดอกเบี้ยจากบริษัทหลักทรัพย์ ในทางกลับกันหากยอดหนี้สูงกว่าเงินสดที่วางเป็นประกัน จะเรียกว่า Debit Balance ลูกค้าก็ต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้บริษัทหลักทรัพย์

นอกจากนี้หลักทรัพย์ที่ลูกค้าซื้อในบัญชี Credit Balance จะต้องมีการปรับมูลค่าตามราคาตลาด (mark to market) ทุกวันเพื่อให้สะท้อนถึงมูลค่าที่เป็นจริงตามราคาตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งทำให้อำนาจซื้อหลักทรัพย์ (purchasing power) ของลูกค้าแปรผันตามมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ หากราคาของหลักทรัพย์ที่ซื้อไว้ปรับตัวสูงขึ้น จะมีผลให้กำลังซื้อของลูกค้าเพิ่มสูงขึ้นเท่ากับมูลค่าที่สูงขึ้นของหลักทรัพย์ แต่ถ้าหลักทรัพย์ที่ซื้อไว้มีราคาลดลง กำลังซื้อของลูกค้านั้นก็จะลดลงตามมูลค่าหลักทรัพย์ที่ลดลง

การลงทุนด้วยระบบมาร์จิ้นมีความซับซ้อน สิ่งที่ต้องระวังอยู่ที่วงเงินกู้ที่ลูกค้าใช้ลงทุนอยู่นั้นสามารถเพิ่มขึ้นหรือลดลงตลอดเวลา และอาจรวดเร็วรุนแรงตามสภาพการณ์ของหลักทรัพย์ที่ลูกค้าถือ ดังนั้นจึงควรศึกษากฎระเบียบอย่างละเอียด โดยเฉพาะในกรณีเมื่อราคาตลาดของหลักทรัพย์ลดต่ำลงมาจนต่ำกว่ามูลค่าหลักประกันที่ตราไว้ บริษัทหลักทรัพย์ต้องเรียกให้ลูกค้านำเงินหรือทรัพย์สินมาวางเป็นประกันเพิ่ม ตลอดจนการบังคับขายหุ้นในบัญชีลูกค้าซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายในการลงทุนด้วย

4.3 การกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ฯ ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ในการสร้างความเป็นธรรม ความโปร่งใสในการซื้อขาย รวมถึงการคุ้มครองผู้ลงทุน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการซื้อขายหลักทรัพย์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับตลาดทุน

4.3.1 ความสำคัญของการกำกับดูแลการซื้อขาย

หนึ่งในภารกิจที่สำคัญของตลาดหลักทรัพย์ฯ คือ การสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นต่อผู้ลงทุน เนื่องจากการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นเป็นการซื้อขายผ่านระบบของตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งผู้ที่จะทำการซื้อและผู้ที่จะทำการขายต่างไม่ทราบว่าฝ่ายตรงข้ามเป็นบุคคลใด และมีวัตถุประสงค์ใดในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ดังนั้นสิ่งเดียวที่จะทำให้ผู้ลงทุนเกิดความเชื่อมั่นในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ให้เกิดความยุติธรรม โปร่งใส น่าเชื่อถือ และถูกต้อง เพื่อคุ้มครองประโยชน์ให้แก่ผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และหากการซื้อขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

หลักทรัพย์ ณ ขณะใดที่มีความผิดปกติเกิดขึ้นซึ่งอาจนำมาซึ่งความไม่น่าเชื่อถือ หรือความไม่เป็นธรรมในการซื้อขายแล้ว ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาความผิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

การกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ยังมีความสำคัญต่อหน่วยงานต่าง ๆ ของตลาดทุน ไม่ว่าจะเป็นบริษัทสมาชิก (brokers) บริษัทจดทะเบียน (listed companies) และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนี้

ความสำคัญต่อผู้ลงทุน

ตลาดทุนถือเป็นช่องทางออมอีกช่องทางหนึ่ง ที่ผู้ลงทุนซึ่งมีเงินออมเหลือสามารถนำเงินออมส่วนเกินของตนเองมาลงทุน เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนตามที่ผู้ลงทุนได้ตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้น การสร้างความยุติธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ตลอดจนการสร้างความน่าเชื่อถือในระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอันนำมาซึ่งความเชื่อถือของผู้ลงทุนที่จะเข้ามาซื้อขายหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ในอนาคต และส่งผลให้ตลาดทุนมีการพัฒนา และเติบโตขึ้นในระยะยาว

ความสำคัญต่อบริษัทสมาชิก

การกำกับดูแลการซื้อขายที่มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ จะทำให้ผู้ลงทุนทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในปริมาณที่มากขึ้น ส่งผลต่อมูลค่าธุรกรรมและค่าธรรมเนียมที่บริษัทสมาชิกจะได้รับ และยังทำให้บริษัทสมาชิกสามารถเสริมบริการต่าง ๆ รวมถึงการออกบทวิเคราะห์ที่ดีให้กับลูกค้าได้มากขึ้น

ความสำคัญต่อบริษัทจดทะเบียน

การกำกับดูแลการซื้อขายที่ดีจะทำให้บริษัทจดทะเบียนเกิดความสนใจที่จะนำหุ้นมาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ มากขึ้น เนื่องจากการซื้อขายที่ยุติธรรม โปร่งใส จะทำให้บริษัทจดทะเบียนเกิดความเชื่อมั่นว่าราคาหุ้นของบริษัทจะสะท้อนผลการดำเนินการของบริษัทได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ถือหุ้นของบริษัทจะได้รับประโยชน์จากการถือหุ้นของบริษัทอย่างเต็มที่

ความสำคัญต่อตลาดทุนและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

การกำกับดูแลการซื้อขายที่ดีและมีประสิทธิภาพจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อระบบการลงทุนของประเทศ ผู้ที่มีเงินออมจะให้ความสนใจลงทุนผ่านการลงทุนในหลักทรัพย์ หรืออาจลงทุนทางอ้อมผ่านกองทุนรวม (ที่เน้นลงทุนในหลักทรัพย์) มากขึ้น ทำให้ความมั่งคั่งของประชากรในประเทศมีมากขึ้น ส่งผลต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจโดยรวม

นอกจากนี้ การกำกับดูแลการซื้อขายยังมีส่วนช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อประเทศในการเป็นกลไกส่วนสำคัญของความเชื่อมั่นต่อระบบการเงินโดยรวม ซึ่งจะทำให้ผู้ลงทุนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศเกิดความเชื่อถือต่อระบบการเงินของประเทศและมีการติดต่อทำธุรกรรมมากขึ้น

4.3.2 ลักษณะการซื้อขายที่ไม่เป็นธรรม

ลักษณะของการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เป็นธรรมอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดนั้น ในที่นี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. การกระทำที่เป็นความผิดตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์
2. การกระทำที่เป็นความผิดตามข้อกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

การกระทำที่เป็นความผิดตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย

ตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ฯ เรื่อง การซื้อขาย การชำระราคา และการส่งมอบหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2555 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2555 มีเกณฑ์ที่**เกี่ยวกับการส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม หรือ False Market** ซึ่งเป็นลักษณะของการเสนอซื้อหรือเสนอขายหลักทรัพย์ หรือซื้อหรือขายหลักทรัพย์ที่อาจมีหรือมีผลทำให้ราคา หรือปริมาณการซื้อขายของหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงไป หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด โดยการกระทำลักษณะดังกล่าวรวมถึงการซื้อขายลักษณะดังต่อไปนี้

- การซื้อหรือขายหลักทรัพย์ที่ทำให้ราคาเปิดหรือราคาปิดของหลักทรัพย์นั้น หรือดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ (SET Index) สูงขึ้นหรือลดลงผิดไปจากสภาพปกติของตลาด
- การซื้อและขายหลักทรัพย์ที่ผู้ซื้อและผู้ขายในรายการนั้นเป็นบุคคลคนเดียวกัน หรือการซื้อและขายหลักทรัพย์ในขณะเดียวกันหรือในวันเดียวกัน ที่ทำให้มูลค่าการซื้อหลักทรัพย์นั้นของผู้ซื้อและมูลค่าการขายหลักทรัพย์ของผู้ขายที่เกี่ยวข้องกับผู้ซื้อเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน (wash sales)
- การซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยมีการสมรู้ร่วมคิดกันเพื่อประโยชน์ร่วมกันหรือต่างได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ (pool) โดยการสมรู้ร่วมคิดให้พิจารณาจากพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือความสัมพันธ์ทางการค้าเป็นสำคัญ
- การซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในลักษณะต่อเนื่องไม่ว่าจะโดยบุคคลเดียวกันหรือบุคคลหลายคน โดยราคาของหลักทรัพย์ที่เปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงนั้น เป็นประโยชน์ต่อฐานะตามบัญชีการลงทุนของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือทุกบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันในทางใดทางหนึ่ง (series of transaction) โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวให้พิจารณาจากพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ของบุคคลเหล่านั้นเป็นสำคัญ
- การซื้อหลักทรัพย์เพื่อมิให้บุคคลอื่นสามารถส่งมอบหลักทรัพย์ตามหน้าที่ที่เกิดจากการที่บุคคลอื่นนั้นขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือตามหน้าที่ซึ่งบุคคลอื่นนั้นมีตามข้อตกลงอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย (cornering)
- การซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยบุคคลใดหรือผู้ที่สมรู้ร่วมคิดได้แพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ อันอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง โดยข้อเท็จจริงนั้นยังไม่ได้มีการแจ้งต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยผู้มีหน้าที่ต้องแจ้ง (false dissemination) ทั้งนี้การสมรู้ร่วมคิดให้พิจารณาจากพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือความสัมพันธ์ทางการค้าเป็นสำคัญ

การกำกับดูแลและการตรวจสอบการส่งคำสั่งที่ไม่เหมาะสม (false market) อันเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ฯ นั้น หากตลาดหลักทรัพย์ฯ ตรวจสอบพบการกระทำที่เข้าข่ายตามลักษณะดังกล่าวข้างต้นก็จะดำเนินการตรวจสอบ และลงโทษทางปกครองตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ฯ ต่อไป

การกระทำที่เป็นความผิดตามข้อกฎหมาย (พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์)

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 หมวด 8 เรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์และการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ ในส่วนที่ 1 การป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ได้กล่าวถึงลักษณะของการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

1. การเผยแพร่ข่าวหรือข้อความเท็จ หรืออาจก่อให้เกิดความสำคัญผิด ที่น่าจะส่งผลต่อราคาหรือการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ (misstatement) ตามมาตรา 240 ได้ระบุว่า
   "ห้ามมิให้บุคคลใดบอกกล่าว เผยแพร่ หรือให้คำรับรองข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความอันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน ราคาซื้อขายหลักทรัพย์ หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ โดยประการที่น่าจะทำให้มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์"
2. การห้ามมิให้บุคคลซึ่งรู้ข้อมูลหรือครอบครองข้อมูลภายใน เช่น กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุมกิจการ พนักงานหรือลูกจ้าง บุคคลซึ่งอยู่ในฐานะที่สามารถรู้ข้อมูลภายในจากการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนบิดามารดา พี่น้อง คู่สมรสที่มีพฤติกรรมซื้อขายผิดไปจากปกติของตน เป็นต้น ใช้ข้อมูลภายในเพื่อซื้อหรือขายหลักทรัพย์ หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ (insider trading) หรือเปิดเผยข้อมูลภายในแก่บุคคลอื่น (inside information) (รายละเอียดระบุไว้ในมาตรา 242-244)
3. ห้ามผู้ครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับคำสั่งซื้อหรือขายของลูกค้ารายใดของบริษัทนั้น มาใช้เป็นโอกาสให้ตนสั่งซื้อหรือขายก่อนคำสั่งของลูกค้า หรือเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคำสั่งของลูกค้าให้แก่บุคคลอื่น (front run) ตามมาตรา 244/1 และ244/2 ห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์หรือจัดการกองทุน รวมทั้งพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทหลักทรัพย์ดังกล่าวซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับการสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของลูกค้ารายใดของบริษัทหลักทรัพย์นั้น ทำการส่ง แก้ไข หรือยกเลิกคำสั่ง โดยใช้โอกาสดำเนินการก่อนที่ตนจะดำเนินการตามคำสั่งของลูกค้ารายดังกล่าวแล้วเสร็จ
4. การสร้างราคาหลักทรัพย์ หรือ การปั่นหุ้น (market manipulation) ตามมาตรา 244/3, 244/5, 244/6, 244/7 ได้มีข้อกำหนดในการห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดเกี่ยวกับราคาหรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยมีเจตนาหลอกลวงให้ผู้อื่นเข้าใจผิดเกี่ยวกับการปรับตัวเพิ่มขึ้น หรือลดลงของราคาและปริมาณการซื้อขายของหลักทรัพย์นั้นๆ และคาดหวังผลประโยชน์จากการกระทำการดังกล่าวข้างต้น

4.3.3 หลักการและแนวทางการกำกับดูแล

หลักการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์

การกำกับดูแลการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ จะยึดหลักการที่สำคัญ คือ การกำกับการซื้อขายให้เกิดความเป็นธรรม (fair trading) แก่ผู้ลงทุนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนี้ การทำหน้าที่ดังกล่าวต่างจากการจับผิดการซื้อขาย เนื่องจากการจับผิดนั้นจะเป็นลักษณะของการเฝ้าระวังและดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้เมื่อมีความผิดปกติในการซื้อขายเกิดขึ้น แต่การทำหน้าที่กำกับดูแลการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเป็นกระบวนการตั้งแต่การพิจารณากรอบของการซื้อขายที่เข้าข่ายความผิดปกติ การหามาตรการป้องกันการซื้อขายในลักษณะผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น จากนั้นจึงจะทำการตรวจสอบเมื่อมีความผิดปกติในการซื้อขายเกิดขึ้นจริง

แนวทางการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์

จากหลักการกำกับดูแลการซื้อขายข้างต้น จึงนำไปสู่แนวทางในการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยแนวทาง 2 ประการ ได้แก่

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

1. การป้องกันไม่ให้เกิดการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เป็นธรรม (prevention)
2. การติดตามและตรวจสอบการซื้อขายหลักทรัพย์ (investigation)

- *การป้องกันไม่ให้เกิดการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เป็นธรรม (prevention)*

เพื่อให้การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปอย่างโปร่งใส และยุติธรรมนั้น ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้กำหนดมาตรการป้องกันมิให้มีการกระทำที่อาจนำไปสู่ความผิดทั้งในเรื่องการฝ่าฝืนเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ และ/หรือการกระทำผิดข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. **มาตรการกำกับดูแลการส่งคำสั่งไม่เหมาะสม** โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ดำเนินการทำความเข้าใจกับบริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นสมาชิก เจ้าหน้าที่รับอนุญาตในการส่งคำสั่งซื้อขาย (trader) ผู้แนะนำการลงทุน (investment consultants) หน่วยงานกำกับดูแลของบริษัทหลักทรัพย์ (compliance unit) และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางการส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ รวมถึงลักษณะของการส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสมและอาจส่งผลต่อภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ (false market) ประกอบตัวอย่างพฤติกรรมลักษณะคำสั่งที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจที่ดีขึ้นแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในการซื้อขายหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม หากตลาดหลักทรัพย์ฯ ตรวจพบลักษณะของการส่งคำสั่งที่ไม่เหมาะสม จะดำเนินการตรวจสอบและบังคับใช้บทลงโทษตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนต่อไป

2. **มาตรการกำกับการซื้อขายที่ตัวหลักทรัพย์** เพื่อป้องกันความเสี่ยงให้กับผู้ลงทุนและระบบการซื้อขายหลักทรัพย์โดยรวม ด้วยการกำกับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่สภาพการซื้อขายเปลี่ยนแปลงไปโดยไม่มีปัจจัยพื้นฐานรองรับ โดยผู้ลงทุนยังคงสามารถซื้อขายหลักทรัพย์นั้นได้บนเงื่อนไขเพิ่มเติมบางประการ แบ่งเป็นมาตรการ 3 ระดับขั้นจากอ่อนไปเข้ม ดังนี้

<u>มาตรการระดับ 1:</u>

- ห้ามนำหลักทรัพย์ที่กำหนดมาคำนวณเป็นวงเงินซื้อขาย และ
- ให้ซื้อหลักทรัพย์ที่กำหนดด้วยการวางเงินสดล่วงหน้าเต็มจำนวนก่อนซื้อ (หรือซื้อด้วยบัญชี cash balance)

<u>มาตรการระดับ 2:</u>

- ห้ามหักกลบค่าซื้อและค่าขายหลักทรัพย์เดียวกันในวันเดียวกัน (ห้าม net settlement) และ
- ห้ามนำหลักทรัพย์ที่กำหนดมาคำนวณเป็นวงเงินซื้อขาย และ
- ให้ซื้อหลักทรัพย์ที่กำหนดด้วยการวางเงินสดล่วงหน้าเต็มจำนวนก่อนซื้อ (หรือซื้อด้วยบัญชี cash balance)

<u>มาตรการระดับ 3:</u>

- ห้ามซื้อขายเป็นการชั่วคราว 1 วันทำการ (เฉพาะวันแรก) เมื่ออนุญาตให้ซื้อขายยังคงใช้มาตรการดังนี้
- ห้ามหักกลบค่าซื้อและค่าขายหลักทรัพย์เดียวกันในวันเดียวกัน (ห้าม net settlement) และ
- ห้ามนำหลักทรัพย์ที่กำหนดมาคำนวณเป็นวงเงินซื้อขาย และ
- ให้ซื้อหลักทรัพย์ที่กำหนดด้วยการวางเงินสดล่วงหน้าเต็มจำนวนก่อนซื้อ (หรือซื้อด้วยบัญชี cash balance)

3. **มาตรการกำกับการซื้อขายที่ตัวบุคคล** เมื่อตลาดหลักทรัพย์ฯ พบข้อเท็จจริง และ/หรือเอกสารหลักฐานซึ่งเชื่อได้ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมีพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ทำให้ราคา และ/หรือปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์นั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างรุนแรง หรือมีลักษณะของการซื้อขายกระจุกตัวอยู่ในหลักทรัพย์ใด

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

หลักทรัพย์หนึ่งเป็นจำนวนมากอย่างมีนัยสำคัญ โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ จะได้ประสานงานไปยังบริษัทหลักทรัพย์เพื่อให้บริษัทหลักทรัพย์ ติดตามดูแล เพิ่มมาตรการกำกับการซื้อขายของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลดังกล่าว เช่น การพิจารณาปรับลดวงเงินที่บริษัทหลักทรัพย์กำหนดให้ลูกค้า การห้ามส่งคำสั่งซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต โดยให้ส่งคำสั่งผ่านเจ้าหน้าที่รับอนุญาตแทน ดำเนินการให้ลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์ซื้อหลักทรัพย์ด้วยบัญชีแคชบาลานซ์ (cash balance) เป็นการชั่วคราว หรือการระงับการให้กู้ยืมเงินของบริษัทหลักทรัพย์แก่ลูกค้าเพื่อซื้อหลักทรัพย์ หรือมาตรการอื่นใดที่เหมาะสม เป็นต้น

นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ฯ ยังมีมาตรการในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจดทะเบียน กล่าวคือ ในกรณีที่มีสารสนเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อการปรับตัวของราคา และ/หรือปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ เช่น ข่าวลือเกี่ยวกับการควบรวมกิจการ การเปิดเผยตัวเลขกำไรผ่านสื่อใดสื่อหนึ่งในช่วงเวลาใกล้กับการประกาศผลการดำเนินงานของบริษัทรายไตรมาส หรือรายปีของผู้บริหารก่อนที่จะแจ้งผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นต้น ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะดำเนินการเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนนั้นชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวลือดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับทราบข้อมูลที่เป็นทางการอย่างครบถ้วน เท่าเทียมกันและทั่วถึงก่อนการตัดสินใจลงทุน เพื่อเป็นการป้องกันการใช้ข้อมูลภายในของบริษัท (inside information) เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ หรือการเอาเปรียบผู้ลงทุนรายอื่นของบุคคลวงใน (insider) หรือผู้ที่รู้ข้อมูลภายในดังกล่าว

การดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลและสนับสนุนการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญในการสนับสนุนให้ข้อมูลข่าวสารสามารถเผยแพร่สู่ผู้ลงทุนได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ อันจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และยุติธรรมในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ในระยะยาว

- *การติดตามและตรวจสอบการซื้อขายหลักทรัพย์ (investigation)*

การตรวจสอบการซื้อขายเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญในการกำกับดูแลการซื้อขาย โดยหากพบว่าบริษัทหลักทรัพย์หรือเจ้าหน้าที่รับอนุญาตรายใด มีการกระทำที่เข้าข่ายการส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสมโดยรวมของทั้งบริษัทซ้ำบ่อยครั้ง ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะดำเนินการตรวจสอบและส่งเรื่องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาความผิดและลงโทษทางวินัยต่อไป

นอกจากนี้ หากตลาดหลักทรัพย์ฯ พบว่ามีการกระทำที่เข้าข่ายความผิดตามข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ.2546 จะดำเนินการส่งเรื่องการกระทำความผิดดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อดำเนินการตรวจสอบและลงโทษตามกฎหมายต่อไป

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รูปที่ 4-3 กระบวนการตรวจสอบการซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ

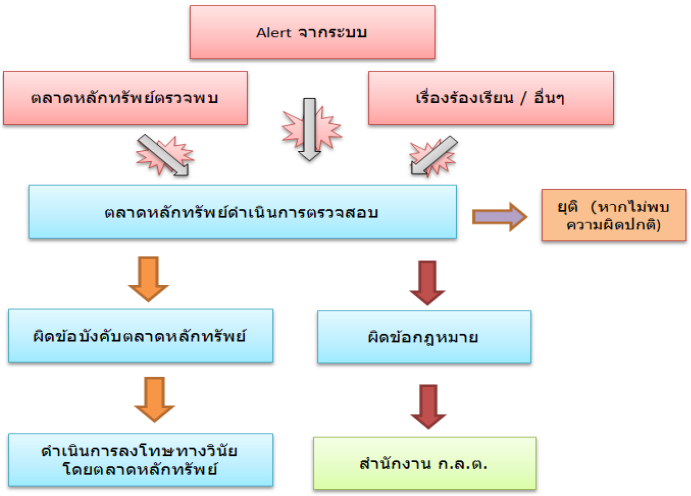

การดำเนินการตรวจติดตาม และตรวจสอบการกระทำความผิด สามารถทำได้ 2 ลักษณะคือ

1. การตรวจสอบและติดตามการซื้อขายด้วยระบบคอมพิวเตอร์
2. การตรวจสอบและติดตามรายการซื้อขายโดยใช้เจ้าหน้าที่ทำการวิเคราะห์ข้อมูลรายการซื้อขาย

- *การตรวจสอบและติดตามการซื้อขายด้วยระบบคอมพิวเตอร์*

ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับและตรวจสอบการซื้อขายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถติดตามและกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ให้เป็นไปอย่างเป็นธรรม (fair trade) โดยระบบดังกล่าว เรียกว่าระบบ WATCHs (**W**arning **A**bnormal **T**rading & **C**atching **H**ostile **S**ystem)

WATCHs เป็นระบบการกำกับและตรวจสอบการซื้อขายที่ช่วยให้สามารถติดตามสภาพการซื้อขายได้แบบ Real Time และยังสามารถค้นหาข้อมูลย้อนหลังในช่วงเวลาที่ต้องการได้ ด้วย Function หลักที่สำคัญที่สามารถแสดงและประมวลผล เช่น

- แสดงภาพรวมของทั้งตลาด (index) และรายหลักทรัพย์ เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาและปริมาณการซื้อขายแบบ Real Time
- แสดงการเตือน (alert) รายหลักทรัพย์ เมื่อพบการเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณที่ผิดปกติไปจากลักษณะการเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์นั้นๆ ในอดีต รวมถึงการเคลื่อนไหวที่ผิดไปจากค่าสถิติที่กำหนดไว้
- สามารถค้นหาสภาพการซื้อขายทั้งแบบ Real Time และแบบย้อนหลัง (historical) ของหลักทรัพย์ที่มีสภาพผิดปกติได้ เป็นต้น

ดังนั้น ระบบ WATCHs จึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถสังเกตการซื้อขายได้แบบ Real Time ซึ่งจะช่วยให้มีการป้องปราม (preventive action) การซื้อขายที่ไม่เป็นธรรมได้อย่างทันเหตุการณ์ จึงเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับ และใช้ในการกำกับดูแลการซื้อขายในหลายประเทศทั่วโลก

- *การตรวจสอบและติดตามรายการซื้อขายโดยใช้เจ้าหน้าที่ทำการวิเคราะห์ข้อมูลรายการซื้อขาย*

นอกจากข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามการซื้อขายด้วยระบบคอมพิวเตอร์แล้ว เจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ยังอาจตรวจพบความผิดปกติเพิ่มเติมจากการติดตามด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และได้รับข้อมูลจากการให้ข้อมูล และ/หรือการร้องเรียนของผู้ลงทุนผ่านทางช่องทางการเปิดรับข้อร้องเรียนของตลาดหลักทรัพย์ฯ เมื่อตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ทำการ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่าข้อมูล และ/หรือรายการซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำที่เข้าข่ายการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะทำการตรวจสอบ เพื่อค้นหากลุ่มบุคคลและพฤติกรรมการส่งคำสั่งซื้อขายในช่วงเวลาที่ผิดปกติของหลักทรัพย์นั้นๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์มาจากบริษัทหลักทรัพย์แห่งใดบ้าง มีสารสนเทศอื่นใดที่อาจเป็นมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดหรือไม่ และข้อมูลข้อเท็จจริงอื่นใดอันจะเป็นประโยชน์ และเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เป็นต้น จากนั้นหากตลาดหลักทรัพย์ฯ พิจารณาแล้วพบว่ามีพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงพอ และมีมูลเหตุจูงใจที่เชื่อได้ว่าจะมีการกระทำความผิดตามข้อกฎหมายก็จะทำการส่งเรื่องไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อดำเนินการตรวจสอบในเชิงลึกและลงโทษต่อไป

4.3.4 บทกำหนดโทษสำหรับการกระทำที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

ในส่วนของการกำหนดโทษสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม และสร้างผลกระทบต่อบุคคลอื่นนั้นสามารถแบ่งการพิจารณาออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์
2. บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์

การดำเนินการของตลาดหลักทรัพย์ฯ หากตรวจสอบพบการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เมื่อตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้รวมรวบหลักฐาน ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดก็จะดำเนินการพิจารณาโดยคณะกรรมการชุดหนึ่งของตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาการลงโทษตามบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาดำเนินการลงโทษในส่วนของตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเป็นการลงโทษในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นสมาชิก เจ้าหน้าที่ผู้ส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ (trader) เป็นต้น

ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยกรอบอำนาจตามข้อกฎหมายจะไม่สามารถลงโทษผู้ลงทุนและ/หรือบุคคลอื่นใดที่อยู่นอกเหนือการกำกับดูแลของตลาดหลักทรัพย์ฯ สำหรับโทษที่กำหนดนั้น คณะกรรมการที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ แต่งตั้งขึ้นจะเป็นผู้พิจารณาบทลงโทษ ซึ่งจะเป็นไปในรูปแบบของการภาคทัณฑ์ การปรับเป็นจำนวนเงิน การพักการปฏิบัติงาน เป็นต้น

บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ในกรณีที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ส่งเรื่องกรณีการตรวจสอบให้กับสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. หากต่อมาสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตรวจสอบพบข้อเท็จจริงอันเชื่อได้ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดจะเป็นไปได้ 2 ทาง คือ การดำเนินคดีอาญาหรือการดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่ง (civil sanction) โดยสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละคดีว่าควรดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำความผิด ซึ่งในการพิจารณาว่าจะเลือกใช้มาตรการลงโทษใด สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะคำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ผลกระทบต่อตลาดทุน พยานหลักฐานที่อาจนำมาใช้พิสูจน์ความผิดและความคุ้มค่าในการดำเนินมาตรการนั้นๆ หากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. พิจารณาแล้วเห็นว่าควรดำเนินคดีอาญา

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

กับผู้กระทำความผิด ก็จะดำเนินการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน แต่หากเห็นว่าควรดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่ง ก็จะเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง ให้ความเห็นชอบในการดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำความผิด หากคณะกรรมการฯ ไม่เห็นชอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะดำเนินการกล่าวโทษไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดต่อไป แต่หากคณะกรรมการฯ เห็นชอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ก็จะฟ้องคดีขึ้นสู่ศาลแพ่งเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำความผิดต่อไป ทั้งนี้ มาตรการลงโทษทางแพ่ง ได้แก่ 1) ค่าปรับทางแพ่ง 2) ชดใช้เงินในจำนวนที่เท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับหรือพึงได้รับจากการกระทำความผิด 3) ห้ามเข้าซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกิน 5 ปี 4) ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทหลักทรัพย์ ภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกิน 10 ปี และ 5) ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบการกระทำความผิดคืนให้แก่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีการดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่ง แต่ยังมิได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง กฎหมายได้เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดสามารถตกลงเข้าทำบันทึกการยินยอมที่จะปฏิบัติตามมาตรการลงโทษทางแพ่งตามที่คณะกรรมการฯ กำหนดได้ โดยอาจมีทั้งมาตรการลงโทษที่เป็นตัวเงินและมาตรการที่ห้ามมิให้กระทำการบางอย่าง ซึ่งเมื่อผู้กระทำความผิดชำระเงินตามบันทึกการยินยอมครบถ้วนแล้ว การดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญาสำหรับคดีนั้นจะยุติลง (ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการลงโทษทางแพ่งเพิ่มเติมได้ที่ www.sec.or.th)

ปัจจุบันภายใต้ความร่วมมือระหว่างตลาดหลักทรัพย์ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัทหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. รวมถึงหน่วยงานอื่นๆ ในภาคธุรกิจตลาดทุน ส่งผลให้กระบวนการตรวจสอบการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการสร้างความโปร่งใส ยุติธรรม และเป็นการปกป้องผู้ลงทุนที่เข้ามาซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ อันจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของตลาดทุนในระยะยาว

4.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตราสารทุน

4.4.1 รายงานสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน

เพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลในการวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจลงทุนอย่างเพียงพอ ตลาดหลักทรัพย์ฯ และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จึงได้มีการทำความตกลงร่วมกัน โดยการกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.และตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นผู้ดูแลติดตามให้การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทต่างๆ ในตลาดทุน มีความเพียงพอ และเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน (ข้อบังคับ บจ/ป 01-00)

สารสนเทศที่สำคัญได้แก่ สารสนเทศที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์หรือสำคัญต่อการตัดสินใจในการลงทุน หรือมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ การเปิดเผยสารสนเทศตามหน้าที่ของบริษัทจดทะเบียนแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. รายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานตามรอบบัญชี (periodic reports)
2. สารสนเทศสำคัญตามเหตุการณ์ (non-periodic reports)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานตามรอบบัญชี (periodic reports)

วัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องนำส่งรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานตามรอบบัญชีนั้น เป็นไปเพื่อให้ผู้ลงทุนได้มีข้อมูลที่สำคัญประกอบการตัดสินใจการลงทุน เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์อย่างมาก โดยให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำและนำส่งงบการเงิน รายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนให้แก่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังต่อไปนี้

1. งบการเงินรายไตรมาสที่ผู้สอบบัญชีได้สอบทานแล้ว นำส่งภายใน 45 วันนับแต่วันสุดท้ายของแต่ละไตรมาส
2. งบการเงินประจำงวดการบัญชีที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว นำส่งภายในภายใน 3 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี (กรณีได้นำส่งงบการเงินไตรมาสที่ 4) ทั้งนี้ บริษัทจดทะเบียนอาจเลือกที่จะนำส่งงบการเงินประจำปีฉบับที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีภายใน 60 วัน แทนการนำส่งงบการเงินไตรมาส 4 ได้โดยบริษัทจดทะเบียนต้องแจ้งตลาดหลักทรัพย์ฯ ล่วงหน้าก่อนดำเนินการภายใน 30 วันนับแต่วันที่สิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีนั้น
3. แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1 one report) นำส่งภายใน 3 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการที่สำคัญของบริษัทจดทะเบียนในรอบปีที่ผ่านมา เช่น โครงสร้างและการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท การบริหารจัดการความเสี่ยง การขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (MD&A) นโยบายการกำกับดูแลกิจการ รวมถึงงบการเงิน พร้อมทั้งให้บริษัทเผยแพร่ผ่านระบบเผยแพร่ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ

โดยเอกสารที่ต้องจัดส่งพร้อมงบการเงินผ่านระบบ SETLink ประกอบด้วย

(1) งบการเงินฉบับเต็ม

(2) รายงานสรุปผลการดำเนินงาน (F45)

(3) การวิเคราะห์และคำอธิบายระหว่างกาลของฝ่ายจัดการ (interim MD&A) กรณีบริษัทมีรายได้ หรือกำไรสุทธิแตกต่างจากงวดเดียวกัน ของปีก่อนมากกว่า 20%

สารสนเทศสำคัญตามเหตุการณ์ (non-periodic reports)

สารสนเทศตามเหตุการณ์สำคัญแบ่งเป็น 3 ประเภท ตามความสำคัญเร่งด่วนของข้อมูลที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์

- *สารสนเทศหรือข้อมูลที่เข้าข่ายต้องเปิดเผยทันที*

  ได้แก่ สารสนเทศที่มีลักษณะเข้าหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

  - มีผลต่อราคาซื้อหรือขายหลักทรัพย์ของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ
  - เมื่อสารสนเทศนั้นถือได้ว่าสำคัญต่อผู้ลงทุนที่ใช้ผลการวิเคราะห์สารสนเทศของนักวิเคราะห์หรือผู้เชี่ยวชาญในการเลือกตัดสินใจลงทุน
  - เมื่อสารสนเทศนั้นมีหรือจะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น

  ทั้งนี้ สารสนเทศหรือข้อมูลที่ต้องรายงานโดยไม่ชักช้า เมื่อมีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้เกิดขึ้น (ตามข้อบังคับ บจ/ป 11-00) ตัวอย่างเช่น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- กำหนดวันประชุมผู้ถือหุ้น
- วันกำหนดรายชื่อผู้ถือหุ้นเพื่อสิทธิใดๆ (record date) / วันปิดสมุดทะเบียน (book closing) (แจ้งล่วงหน้า 14 วัน ก่อนวัน Record Date / วันปิดสมุดทะเบียน (book closing))
- การได้มา/จำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ รายการที่เกี่ยวโยงกัน
- การเพิ่มทุน/การลดทุน การออกหลักทรัพย์ใหม่
- การซื้อหุ้นคืน/การจำหน่ายหุ้นที่ซื้อคืน
- การจ่าย/ไม่จ่ายปันผล
- การได้มาหรือสูญเสียทางการค้าที่สำคัญ
- การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บุคคลหรือนิติบุคคลอื่น
- การผิดนัดชำระหนี้สถาบันการเงิน หรือผิดนัดชำระหนี้ หรือไม่สามารถ ปฏิบัติตามภาระผูกพันตามนิติกรรมเกี่ยวกับการออกตราสารหนี้
- กรรมการผู้จัดการลาออก / คณะกรรมการบริษัทหรือคณะกรรมการตรวจสอบลาออกทั้งคณะ
- เปลี่ยนแปลงผู้จัดการหรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น หรือมี การเปลี่ยนแปลงกรรมการเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด
- ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือมีเหตุอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
- ยื่นขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลาย และเมื่อมีการดำเนินการใด ๆ หรือมีความคืบหน้าที่เกี่ยวเนื่องกับการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

- *สารสนเทศที่ให้จัดส่งภายใน 3 วันทำการ*

ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยสารสนเทศโดยรายงานต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ ภายใน 3 วันทำการ นับแต่วันที่มีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น

- การย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่
- การเปลี่ยนแปลงกรรมการ/ผู้สอบบัญชี
- ผู้รับผิดชอบสูงสุดสายงานบัญชีและการเงิน/ผู้ควบคุมดูแลการทำบัญชี
- บริษัทจดทะเบียนมีการเปลี่ยนแปลงนายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งของนายทะเบียนหลักทรัพย์

- *สารสนเทศที่ต้องนำส่งเพื่อเก็บเป็นหลักฐาน*

ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนนำส่งสารสนเพื่อเก็บเป็นหลักฐานภายใน 7 วันทำการ ตัวอย่างเช่น

- การนำส่งประวัติกรรมการ
- การส่งประวัติกรรมการตรวจสอบ (F24-2)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

สารสนเพื่อเก็บเป็นหลักฐานภายใน 14 วันทำการ ตัวอย่างเช่น

- รายงานการประชุมสามัญหรือประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น
- รายงานการกระจายการถือหุ้น

ตารางที่ 4-4 ประเภทสารสนเทศและการกำหนดระยะเวลาการเปิดเผย

ประเภทข้อมูล	ระยะเวลาเปิดเผย (นับจากวันที่มีเหตุการณ์)	ตัวอย่าง
1. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทหรือข้อมูลที่มีผลกระทบต่อราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท ต่อการตัดสินใจลงทุน หรือต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น	**ทันที** (ภายในวันที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น โดยรายงานก่อนเวลาการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ในแต่ละรอบอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนมีเหตุสุดวิสัยไม่อาจเปิดเผยสารสนเทศตามระยะเวลาดังกล่าวได้ให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยก่อนเวลาการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ในรอบแรกอย่างน้อย 1 ชั่วโมงของวันทำการถัดไป)	- กำหนดวันประชุมผู้ถือหุ้น - วันกำหนดรายชื่อผู้ถือหุ้นเพื่อสิทธิใดๆ - การได้มา/จำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ รายการที่เกี่ยวโยงกัน - การเพิ่มทุน/การลดทุน การออกหลักทรัพย์ใหม่ - การซื้อหุ้นคืน/การจำหน่ายหุ้นที่ซื้อคืน - การจ่าย/ไม่จ่ายปันผล - การได้มาหรือสูญเสียทางการค้าที่สำคัญ
2. ข้อมูลที่ไม่ส่งผลกระทบโดยตรง แต่ควรเผยแพร่ให้นักลงทุนทราบ	ภายใน 3 วันทำการ	- การย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่ - การเปลี่ยนแปลงกรรมการ/ผู้สอบบัญชี
3. ข้อมูลที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ต้องรวบรวมไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงต่อไป	ภายใน 7 วัน	- การนำส่งประวัติกรรมการ - การส่งประวัติกรรมการตรวจสอบ (F24-2)
	ภายใน 14 วัน	- รายงานการประชุมสามัญหรือประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น - รายงานการกระจายการถือหุ้น

4.4.2 ดัชนีหลักทรัพย์ที่เผยแพร่โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ

ความสำคัญและประเภทของดัชนีราคาหลักทรัพย์

ดัชนีราคาหลักทรัพย์เป็นค่าสถิติที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดที่สะท้อนภาพรวมการเคลื่อนไหวของระดับราคาซื้อขายหลักทรัพย์ว่า มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอย่างไรในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับวันที่เริ่มมีการคำนวณดัชนีราคานั้น (วันฐาน) หรือวันอื่นๆ ก่อนหน้านั้น นอกจากนี้ ยังสามารถใช้เป็นตัวเปรียบเทียบ (benchmark) เพื่อวัดผลการบริหารของกองทุนรวม และใช้เป็นปัจจัยอ้างอิงในการออกตราสารอนุพันธ์ หรือตราสารทางการเงินต่างๆ

ตลาดหลักทรัพย์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างก็มีดัชนีราคาหลักทรัพย์ เพื่อให้ผู้ลงทุนทั้งประเภทบุคคลและสถาบันใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบการตัดสินใจลงทุน ดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่กล่าวนี้ ตลาดหลักทรัพย์อาจเป็นผู้จัดทำขึ้นหรือองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้จัดทำขึ้นก็ได้ ดัชนีราคาหลักทรัพย์จึงมีชื่อเรียกเฉพาะที่หลากหลายตามชื่อองค์กรผู้จัดทำดัชนี หรือตามหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดทำดัชนีนั้นๆ โดยตลาดหลักทรัพย์แต่ละแห่งอาจมีดัชนีราคาหลักทรัพย์ไว้อ้างอิง

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

เพียงดัชนีเดียว หรืออาจมีดัชนีอ้างอิงมากกว่าหนึ่งดัชนีก็ได้ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและพัฒนาการของตลาดหลักทรัพย์แต่ละแห่ง รวมทั้งความต้องการของผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้น

การคำนวณดัชนีราคาหลักทรัพย์สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีก็มีข้อสมมติฐานและหลักเกณฑ์ในการคำนวณที่แตกต่างกัน โดยทั่วไป อาจกล่าวได้ว่า แนวทางการคำนวณดัชนีราคาหลักทรัพย์มี 4 รูปแบบ[5] คือ

1. ดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยราคาตลาด (price weighted index)

การคำนวณค่าดัชนี คือการหารผลรวมของราคาหลักทรัพย์ทุกหลักทรัพย์ด้วยจำนวนหลักทรัพย์ทั้งหมด

$$\text{ดัชนีราคาหุ้น} = \sum_{t=1}^{n} P_{it} \; / \; D_{adj}$$

ตัวหารของดัชนี (D_{adj}) อาจต้องมีการปรับเมื่อหลักทรัพย์ใดๆ มีการปรับเปลี่ยนจำนวนอันเนื่องมากจาก Corpate Action บางกรณี เช่น การแตกหุ้น (stock split) หรือการจ่ายหุ้นปันผล ในกรณีนี้ จะต้องมีการปรับตัวหารของดัชนีเสียใหม่ด้วย

ดัชนีราคาแบบนี้ หลักทรัพย์ที่มีราคาสูงที่สุดจะมีอิทธิพลต่อค่าของดัชนีราคามากที่สุดด้วย ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดของดัชนีประเภทนี้ เนื่องจากได้ให้ความสำคัญกับหุ้นที่มีราคาสูงมากกว่าหุ้นที่มีราคาต่ำกว่า ตัวอย่างดัชนีราคาประเภทนี้ ได้แก่ NIKKEI 225 ของญี่ปุ่น และ DOW JONES Industrial Average หรือ DJIA ของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

2. ดัชนีราคาชนิดไม่ถ่วงน้ำหนัก (equally weighted index)

ดัชนีราคาชนิดไม่ถ่วงน้ำหนัก จะถือว่าหลักทรัพย์ทุกตัวมีน้ำหนักเท่ากันไม่ว่าจะมีราคาเท่าไรหรือมีมูลค่าตลาดเท่าใด และมูลค่าตลาดทั้งหมดของแต่ละหุ้นไม่มีความสำคัญ เนื่องจากข้อสมมติในการสร้างดัชนีที่ให้จำนวนเงินลงทุนซื้อหุ้นแต่ละหุ้นมีจำนวนเท่าๆ กันทุกหุ้นในตอนต้นงวด

การเปลี่ยนแปลงค่าดัชนีจะคำนวณโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตหรือการหาค่าเฉลี่ยเรขาคณิตของเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นหรือมูลค่าหุ้น (หรือผลตอบแทนของหุ้น) ที่อยู่ในดัชนีนั้น ขอยกตัวอย่างประกอบความเข้าใจดังนี้

หากมีหลักทรัพย์ 3 ตัวคือ A ราคา 18 บาท B ราคา 35 บาท และ C ราคา 50 บาท ในวันคำนวณเริ่มต้นกำหนดให้ Index = 100

หากราคาหุ้นทั้ง 3 ตัวเปลี่ยนแปลงไปเป็น A ราคา 19 บาท B ราคา 40 บาท C ราคา 56 บาท ดังนั้น สามารถหาเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเลขคณิตของหุ้นทั้ง 3 ตัวได้ว่า

{[(19 - 18) / 18] + [(40 - 35) / 35] + [(56 - 50) / 50]} / 3 = 10.61% เมื่อได้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงแล้ว นำไปคูณกับดัชนีเริ่มต้น จะได้ว่าดัชนีในวันถัดมาเท่ากับ 100 + (100 x 10.61%) = 110.61

การใช้เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาจะทำให้ความแตกต่างระหว่างหุ้นที่มีระดับราคาสูงและหุ้นที่มีระดับราคาต่ำหรือมูลค่าตลาดที่แตกต่างกันไม่ใช่สิ่งสำคัญ เนื่องจากเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงแต่ละเปอร์เซ็นต์มีน้ำหนักเท่ากัน

ตัวอย่างดัชนีแบบนี้ ได้แก่ Value Line Index และ Financial Times Ordinary Share Index Composite ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ยเรขาคณิตของเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้น (หรือผลตอบแทนของหุ้น) ในการคำนวณหาการเปลี่ยนแปลงของดัชนี

[5] ศึกษาเพิ่มเติมการคำนวณดัชนีแบบต่างๆ จาก Chartered Financial Analyst Institute (CFA), Equity and Fixed Income, CFA Program Curriculum 2018, Level 1, Volume 5, Wiley, pp. 83-91.

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ข้อจำกัดของการใช้ดัชนีประเภทนี้คือการถือว่าหุ้นแต่ละตัวในดัชนีมีความสำคัญเท่าๆ กัน หรือเท่ากับการให้น้ำหนักมากอย่างไม่เหมาะสมกับหลักทรัพย์ของธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งอาจสร้างโอกาสในการลงทุนน้อยกว่าธุรกิจขนาดใหญ่

3. ดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าตามราคาตลาด (market capitalization weighted index)

หลักการคำนวณดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าตามราคาตลาด คือ การคำนวณมูลค่าตลาดรวม (market value) ของหุ้นที่อยู่ในดัชนีในวันปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมูลค่าตลาดรวมในวันที่ผ่านมา อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปจะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงค่าของดัชนี สมการที่ใช้ในการคำนวณจะเป็นดังนี้

$$\text{ดัชนีราคาหุ้น} = \frac{\sum P_t Q_t}{\sum P_b Q_b} \times \text{ค่าดัชนีเริ่มต้น}$$

โดยที่

P_t = ราคาปิดของหุ้น ณ วันนั้น

Q_t = จำนวนหุ้นทั้งหมด ณ วันนั้น

P_b = ราคาปิดของหุ้น ณ วันฐาน

Q_b = จำนวนหุ้นทั้งหมด ณ วันฐาน

ข้อดีของการใช้ดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าตามราคาตลาดคือไม่จำเป็นต้องปรับค่าใดๆ จากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับราคาหุ้นในกรณีที่มีการแตกหุ้น เนื่องจากมูลค่าตลาดจะถูกปรับโดยอัตโนมัติ โดยการเพิ่มขึ้นของจำนวนหุ้น อย่างไรก็ดี ข้อจำกัดของการใช้มูลค่าตลาดถ่วงน้ำหนักนั้น การเปลี่ยแปลงมูลค่าตลาดของหุ้นบริษัทขนาดใหญ่จะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงมูลค่าตลาดของหุ้นบริษัทเล็กๆ ในเปอร์เซ็นต์เท่ากัน

ตัวอย่างของดัชนีราคาประเภทนี้ ได้แก่ SET Index ของไทย HangSeng Index ของฮ่องกง Straits Times Index ของสิงคโปร์ และ NYSE Index ของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

4. ดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่ถ่วงน้ำหนักด้วยปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์ (fundamentally weighting index)

ดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่ถ่วงน้ำหนักด้วยปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์ เป็นการนำปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ของหลักทรัพย์ เช่น มูลค่าตามบัญชี กระแสเงินสด รายได้ ผลกำไร เงินปันผล จำนวนพนักงาน หรือค่า free float มาประกอบการคำนวณดัชนีเพิ่มเติม ทำให้ดัชนีราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันมีความหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และเป็นการลดข้อเสียของอิทธิพลด้านมูลค่าตลาดของบริษัทใหญ่ที่มีผลต่อดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าตามราคาตลาด

นอกจากนี้ ยังมีการคำนวณดัชนีในลักษณะของดัชนีผลตอบแทนรวม (total return index) ซึ่งสะท้อนผลตอบแทนทุกประเภทของการลงทุนนหลักทรัพย์ ทั้งผลตอบแทนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงมูลค่าหลักทรัพย์ที่ลงทุน (capital gain/loss) สิทธิในการจองซื้อหุ้น (right) และเงินปันผล (dividend)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ดัชนีที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วยดัชนีที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นผู้จัดทำเอง (SET Index series) และดัชนีที่เกิดขึ้นภายใต้ความร่วมมือของตลาดหลักทรัพย์ฯ กับหน่วยงานภายนอก (partner indices) โดยสำหรับ SET index series นั้นประกอบด้วยดัชนีราคา (price index) ซึ่งสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ที่เป็นส่วนประกอบในดัชนี และดัชนีผลตอบแทนรวม (total return index) ซึ่งสะท้อนผลตอบแทนทุกประเภทของการลงทุนในหลักทรัพย์ ทั้งผลตอบแทนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าหลักทรัพย์ที่ลงทุน (capital gain/loss) สิทธิในการจองซื้อหุ้น (rights) และเงินปันผล (dividends)

ดัชนีราคาที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดทำ ประกอบด้วยดัชนีต่างๆ ดังต่อไปนี้

- *ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index)*

SET Index เป็นดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization weighted) ที่ใช้แสดงความเคลื่อนไหวโดยรวมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (composite index) เริ่มต้นเผยแพร่เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 และมีค่าดัชนีเริ่มต้นที่ 100 จุด สำหรับการปรับฐานการคำนวณดัชนีจะเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ ได้แก่ มีหลักทรัพย์จดทะเบียนเข้าใหม่ (new listing) มีการเพิกถอนหลักทรัพย์จากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน (delisting) มีการเพิ่มทุนจดทะเบียน (capital increase) หรือลดทุนจดทะเบียน (capital decrease) ของหลักทรัพย์ มีการย้ายตลาด (change market) ของหลักทรัพย์ และมีการเพิ่มหรือตัดหลักทรัพย์จากการคำนวณดัชนี (include and exclude)

- *ดัชนีราคากลุ่มอุตสาหกรรมและดัชนีราคาหมวดธุรกิจ (industry group index and sector index)*

Industry Group Index และ Sector Index เป็นดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization weighted) คำนวณจากหลักทรัพย์ที่อยู่ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (industry group) หรือแต่ละหมวดธุรกิจ (sector) โดยไม่รวมหลักทรัพย์ที่ถูกสั่งห้ามการซื้อขาย (SP) เกิน 1 ปี ค่าดัชนีเริ่มต้นของแต่ละ industry group index หรือ sector index จะเท่ากับ100 จุด ส่วนการปรับฐานการคำนวณดัชนีนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อมีกรณีต่างๆ เช่นเดียวกับกรณีของดัชนีราคา SET Index รวมทั้งเมื่อมีการย้าย industry group หรือย้าย sector ของหลักทรัพย์

เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทุนในการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างหลักทรัพย์เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน และเพื่อเปรียบเทียบการเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ไทยกับตลาดอื่นๆ ได้ ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้จัดแบ่งหลักทรัพย์ออกเป็นหมวดธุรกิจ (sector) ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 และมีการจัดรวมหมวดธุรกิจ (sector) ที่มีลักษณะการดำเนินธุรกิจที่ใกล้เคียงกันเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม (industry group) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 โดยปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์ฯ แบ่งหลักทรัพย์ออกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม (industry group) รวม 8 กลุ่ม และหมวดธุรกิจ (sector) รวม 28 หมวด

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 4-5 โครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรม (8 กลุ่ม) และหมวดธุรกิจ (28 หมวด) ของตลาดหลักทรัพย์ฯ

ชื่อกลุ่มอุตสาหกรรม	Sector Name (En)	ชื่อหมวดธุรกิจ (ไทย)	ชื่อย่อดัชนี
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร Agro & Food Industry [AGRO]	Agribusiness	ธุรกิจการเกษตร	AGRI
	Food & Beverage	อาหารและเครื่องดื่ม	FOOD
สินค้าอุปโภคบริโภค Consumer Products [CONSUMP]	Fashion	แฟชั่น	FASHION
	Home & Office Products	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	HOME
	Personal Products & Pharmaceuticals	ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์	PERSON
ธุรกิจการเงิน Financials [FINCIAL]	Banking	ธนาคาร	BANK
	Finance & Securities	เงินทุนและหลักทรัพย์	FIN
	Insurance	ประกันภัยและประกันชีวิต	INSUR
สินค้าอุตสาหกรรม Industrials [INDUS]	Automotive	ยานยนต์	AUTO
	Industrial Materials & Machinery	วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	IMM
	Packaging	บรรจุภัณฑ์	PKG
	Paper & Printing Materials	กระดาษและวัสดุการพิมพ์	PAPER
	Petrochemicals & Chemicals	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	PETRO
	Steel	เหล็ก	STEEL
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง Property & Construction [PROPCON]	Construction Materials	วัสดุก่อสร้าง	CONMAT
	Construction Services	บริการรับเหมาก่อสร้าง	CONS
	Property Development	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	PROP
	Property Fund & REITs	กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์	PF&REIT
ทรัพยากร Resources [RESOURC]	Energy & Utilities	พลังงานและสาธารณูปโภค	ENERG
	Mining	เหมืองแร่	MINE
บริการ Services [SERVICE]	Commerce	พาณิชย์	COMM
	Media & Publishing	สื่อและสิ่งพิมพ์	MEDIA
	Health Care Services	การแพทย์	HELTH
	Tourism & Leisure	การท่องเที่ยวและสันทนาการ	TOURISM
	Professional Services	บริการเฉพาะกิจ	PROF
	Transportation & Logistics	ขนส่งและโลจิสติกส์	TRANS
เทคโนโลยี Technology [TECH]	Electronic Components	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	ETRON
	Information & Communication Technology	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ICT

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- *ดัชนีราคาสำหรับกลุ่มหลักทรัพย์ที่มีเกณฑ์คัดเลือกเฉพาะ*

ดัชนีราคา SET50 (SET50 Index)

SET50 Index เป็นดัชนีราคาชนิดถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization weighted) คำนวณจากมูลค่าหุ้นสามัญจำนวน 50 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูง มีสภาพคล่องสูง มีมูลค่าการซื้อขายสูงอย่างสม่ำเสมอ และมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยรายชื่อหุ้นสามัญที่อยู่ใน SET50 Index จะมีการทบทวนทุกๆ 6 เดือน ในเดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคมของทุกปี

การคำนวณ SET50 Index เริ่มต้นเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2538 มีค่าดัชนีเริ่มต้นที่ 1,000 จุด และมีการปรับฐานการคำนวณดัชนีเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เช่นเดียวกับ SET Index นอกจากนี้ อาจมีการพิจารณานำหุ้นสามัญในดัชนีที่ถูกสั่งห้ามการซื้อขาย (SP) ติดต่อกันเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 20 วันทำการขึ้นไปออกจากการคำนวณ SET50 Index

ดัชนีราคา SET 100 (SET 100 Index)

SET100 Index เป็นดัชนีราคาชนิดถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization weighted) คำนวณจากมูลค่าหุ้นสามัญจำนวน 100 หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูง มีสภาพคล่องสูง มีมูลค่าการซื้อขายสูงอย่างสม่ำเสมอ และมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยหุ้นสามัญ 50 ลำดับแรกจะเป็นหลักทรัพย์เดียวกันกับที่เป็นองค์ประกอบของ SET50 Index และการทบทวนรายชื่อหุ้นสามัญที่อยู่ใน SET100 Index จะทำพร้อมกับการทบทวนรายชื่อหุ้นสามัญใน SET50 Index

การคำนวณ SET100 Index เริ่มต้นเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 มีค่าดัชนีเริ่มต้นที่ 1,000 จุด และมีการปรับฐานการคำนวณดัชนีเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เช่นเดียวกับ SET Index นอกจากนี้ อาจมีการพิจารณานำหุ้นสามัญในดัชนีที่ถูกสั่งห้ามการซื้อขาย (SP) ติดต่อกันเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 20 วันทำการขึ้นไปออกจากการคำนวณ SET100 Index

ดัชนีราคา SETHD (SET High Dividend 30 Index)

SETHD เป็นดัชนีราคาชนิดถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization weighted index) ประกอบด้วยหุ้นสามัญ 30 หลักทรัพย์ ที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูง มีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ และมีอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลสูงและต่อเนื่อง การทบทวนรายชื่อหุ้นสามัญในดัชนีจะทำพร้อมกับการทบทวนรายชื่อหุ้นสามัญใน SET50 Index และ SET100 Index โดยกระบวนการคัดเลือกเริ่มจากการพิจารณาหุ้นที่เป็นองค์ประกอบของ SET100 Index ที่มีอัตราส่วนการจ่ายปันผลต่อกำไรสุทธิไม่เกิน 100% ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปีย้อนหลัง หลังจากนั้น จะเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผล 3 เดือนล่าสุด โดยหุ้นสามัญที่มีอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลสูงสุด 20 ลำดับแรกจะได้รับคัดเลือกให้เป็นองค์ประกอบของ SETHD ก่อน ส่วนหุ้นสามัญซึ่งอยู่ในลำดับที่ 21-40 จะพิจารณาหุ้นสามัญที่เคยเป็นองค์ประกอบใน SETHD รอบก่อนหน้าแล้วจึงพิจารณาหุ้นสามัญที่เหลือจนกระทั่งมีหลักทรัพย์ใน SETHD ทั้งหมด 30 หลักทรัพย์

การคำนวณ SETHD เริ่มต้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 มีค่าดัชนีเริ่มต้นที่ 1,000 จุด และมีการปรับฐานการคำนวณดัชนีเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เช่นเดียวกับ SET Index

ดัชนีราคา sSET

sSET Index เป็นดัชนีที่สะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญซึ่งอยู่นอกเหนือดัชนี SET50 และ SET100 ที่มีอยู่เดิม กลุ่มหุ้นดังกล่าวเป็นหุ้นสามัญที่มีสภาพคล่องในการซื้อขายสม่ำเสมอและมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยตามที่กำหนด เริ่มใช้ดัชนี sSET Index ตั้งแต่มกราคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai Index)

mai Index เป็นดัชนีราคาชนิดถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization weighted) ที่ใช้แสดงความเคลื่อนไหวโดยรวมของตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (composite index) เริ่มคำนวณเมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2545 และมีค่าดัชนีเริ่มต้นที่ 100 จุด มีการปรับฐานการคำนวณดัชนีเมื่อมีกรณีต่างๆ เช่นเดียวกับ SET Index

ดัชนีผลตอบแทนรวม (total return index)

เป็นดัชนีที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดทำขึ้น เพื่อสะท้อนผลตอบแทนทุกประเภทของการลงทุนในหลักทรัพย์ ทั้งผลตอบแทนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าหลักทรัพย์ที่ลงทุน (capital gain/loss) สิทธิในการจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน (rights) และเงินปันผล (dividends) โดยมีสมมติฐานเพิ่มเติมว่าเงินปันผลที่ได้รับนี้จะถูกนำไปลงทุนในหลักทรัพย์ด้วย (reinvest) โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้จัดทำการคำนวณค่าดัชนีผลตอบแทนรวมตลาดหลักทรัพย์ (SET TRI) ดัชนีผลตอบแทนรวม SET50 (SET50 TRI) ดัชนีผลตอบแทนรวม SET100 (SET100 TRI) ดัชนีผลตอบแทนรวม SETHD (SETHD TRI) ดัชนีผลตอบแทนรวมตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (mai TRI) และดัชนีผลตอบแทนรวมรายอุตสาหกรรม (Industry TRI)

ดัชนีราคา SETESG (SETESG Index)

เนื่องด้วยปัจจุบันแนวทางการลงทุนระยะยาวในต่างประเทศเริ่มให้ความสนใจกับการลงทุนในบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งพิจารณาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (Environmental, Social and Governance หรือ ESG) ของบริษัทในการตัดสินใจลงทุนควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของบริษัท

ดังนั้น ตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงได้จัดทำรายชื่อหุ้นยั่งยืนผลประเมินหุ้นยั่งยืน (SET ESG Ratings) เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้ลงทุนที่ต้องการลงทุนในหุ้นของบริษัทจดทะเบียนที่มีความโดดเด่นด้าน ESG รวมถึงเป็นการสนับสนุนบริษัทจดทะเบียนที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอย่างครอบคลุมทั้งด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการบริหารจัดการเพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่องค์กร เช่น การบริหารความเสี่ยง การจัดการห่วงโซ่อุปทาน และการพัฒนานวัตกรรม

พร้อมทั้งได้จัดทำดัชนี SETESG ขึ้น เพื่อเป็นดัชนีที่สะท้อนการเคลื่อนไหวราคาของกลุ่มหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนซึ่งมีขนาดและสภาพคล่องผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยบริษัทที่อยู่ในดัชนีจะเป็นบริษัทที่อยู่ในผลประเมินหุ้นยั่งยืน SET ESG Ratings ที่ประกาศล่าสุด เป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization) ไม่น้อยกว่า 5,000 ล้านบาท มีสภาพคล่องตามที่กำหนดและไม่เป็นหลักทรัพย์ที่ถูกขึ้นเครื่องหมาย SP โดยใช้การคำนวณดัชนีแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization weight) และจำกัดน้ำหนักของแต่ละหลักทรัพย์ที่เป็นองค์ประกอบในดัชนีไม่เกินร้อยละ 5 โดยดัชนีมีค่าเริ่มต้น 1,000 จุด

ดัชนีราคา SETWB (SET Well-Being Index)

เป็นดัชนีที่สะท้อนการเคลื่อนไหวของกลุ่มหลักทรัพย์ 30 หลักทรัพย์ใน 7 หมวดธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย หมวดธุรกิจการเกษตร (agribusiness) หมวดธุรกิจพาณิชย์ (commerce) หมวดธุรกิจแฟชั่น (fashion) หมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (food and beverage) หมวดธุรกิจการแพทย์ (health care service) หมวดธุรกิจการท่องเที่ยวและสันทนาการ (tourism & leisure) และหมวดธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ (transportation & logistics) ซึ่งเป็นหมวดธุรกิจที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และเป็นธุรกิจที่ผู้ลงทุนต่างชาติให้ความสนใจ ซึ่งการเติบโตของธุรกิจเหล่านี้มีผลต่อการขยายตัว

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) นำมาสู่การสร้างรายได้แก่คนในประเทศ และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนไทย

โดยหลักทรัพย์ที่เป็นองค์ประกอบของดัชนีจะต้องมีกำไรอย่างน้อย 2 จาก 3 ปีล่าสุด เมื่อพิจารณาจากงบการเงินรวม มีสัดส่วนผู้ถือหลักทรัพย์รายย่อย (free-float) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของทุนชำระแล้ว มีจำนวนหุ้นซื้อขายไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของจำนวนหุ้นจดทะเบียนของบริษัท เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 9 ใน 12 เดือน และมีมูลค่าตามราคาตลาดสูงสุด 30 อันดับแรก โดยเริ่มเผยแพร่ดัชนีตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562 ดัชนีมีค่าเริ่มต้น 1,000 จุด

ดัชนีราคา SETCLMV (SET CLMV Exposure Index)

เป็นดัชนีที่สะท้อนการเคลื่อนไหวราคาของกลุ่มหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีรายได้จากประเทศในกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ พิจารณารายได้จากประเทศในกลุ่ม CLMV จากข้อมูลล่าสุดที่บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งรวมถึงข้อมูลรายละเอียดแหล่งรายได้ที่บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยในงบการเงินประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และข้อมูลที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้รับจากการสำรวจข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียน

โดยหลักทรัพย์ที่เป็นองค์ประกอบของดัชนีจะต้องมีรายได้จากประเทศในกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) อย่างน้อยร้อยละ 10 ของรายได้รวมของบริษัท หรือมีมูลค่าไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท เป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization) ไม่ต่ำกว่า 5,000 ล้านบาท สัดส่วนผู้ถือหลักทรัพย์รายย่อย (free-float) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของทุนชำระแล้วของบริษัท จำนวนหุ้นซื้อขายไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของจำนวนหุ้นจดทะเบียนของบริษัท เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 9 ใน 12 เดือน และไม่จำกัดจำนวนหลักทรัพย์ในดัชนี

ดัชนีราคา FTSE SET (FTSE SET Index Series)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ทำความร่วมมือกับ FTSE Group ซึ่งเป็นองค์กรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการสร้างและบริหารจัดการดัชนีรวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับดัชนี ในการพัฒนาและเผยแพร่ดัชนีราคา FTSE SET (FTSE SET Index Series) เพื่อส่งเสริมให้ดัชนีของตลาดทุนไทยมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล รวมทั้งเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศให้มากขึ้น

FTSE SET Index Series เป็นดัชนีราคาชนิดถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดที่ปรับด้วยการกระจายการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย (free-float adjusted market capitalization) ประกอบด้วยหลักทรัพย์ที่ผ่านเกณฑ์สภาพคล่องในการซื้อขาย (liquidity screen) และเกณฑ์การกระจายหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้นรายย่อย (free-float screen) ที่มีการทบทวนทุกๆ 6 เดือนเช่นเดียวกับ SET50 Index

FTSE Group เป็นผู้คำนวณค่าดัชนีและกำหนดให้ใช้วันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นวันฐาน มีค่าดัชนีเริ่มต้นที่ 1,000 จุด โดยหลักทรัพย์ในดัชนีที่ถูกสั่งห้ามการซื้อขาย (SP) ติดต่อกันเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 20 วันทำการขึ้นไป อาจถูกนำออกจากการคำนวณ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 4-6 รายละเอียดของ FTSE SET Index Series

ชื่อดัชนีราคา	รายละเอียด
FTSE SET Large Cap Index	ประกอบด้วยหลักทรัพย์ 30 ตัวแรกในกระดานหลัก (SET main board) ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก
FTSE SET Mid Cap Index	ประกอบด้วยหลักทรัพย์ที่อยู่ใน 90% แรกของกระดานหลักที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและไม่อยู่ใน FTSE SET Large Cap Index
FTSE SET Small Cap Index	ประกอบด้วยหลักทรัพย์ที่อยู่ใน 98% แรกของกระดานหลักและไม่อยู่ใน FTSE SET Large Cap Index และ FTSE SET Mid Cap Index
FTSE SET All- Share Index	ประกอบด้วยหลักทรัพย์ทุกตัวที่อยู่ใน FTSE SET Large Cap Index, FTSE SET Mid Cap Index และ FTSE SET Small Cap Index
FTSE SET Mid/Small Cap Index	ประกอบด้วยหลักทรัพย์ทุกตัวที่อยู่ใน FTSE SET Mid Cap Index และ FTSE SET Small Cap Index
FTSE SET Fledgling Index	ประกอบด้วยหลักทรัพย์ในกระดานหลักที่มีขนาดเล็กเกินกว่าที่จะรวมอยู่ใน FTSE SET All-Share Index
FTSE SET All-Share Industry Indices	เป็นการจัดแบ่งหลักทรัพย์ตามมาตรฐาน Industry Classification Benchmark (ICB) ประกอบด้วยดัชนีราคากลุ่มอุตสาหกรรม (industry group indices) รวม 10 กลุ่ม ดัชนีราคาหมวดธุรกิจหลัก (super sector indices) รวม 19 หมวด และดัชนีราคาหมวดธุรกิจย่อย (sector indices) รวม 39 หมวด
FTSE SET Shariah Index	ประกอบด้วยหลักทรัพย์ที่เป็นส่วนประกอบในดัชนีราคา FTSE SET All-Share Index ที่ได้รับการพิจารณาจากบริษัทที่ปรึกษาทางการเงินที่เชี่ยวชาญเรื่องการลงทุนตามหลักศาสนาอิสลามที่ชื่อว่า Yasaar Limited ซึ่งมีคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านศาสนาอิสลาม (Shariah Board) ว่าไม่ขัดกับหลักชาริอะฮ์ (ระบบกฎหมายและจริยธรรมอิสลาม) นั่นคือ ผ่านเกณฑ์การดำเนินธุรกิจ (business activity screening) และเกณฑ์โครงสร้างทางการเงิน (financial ratios screening) ดังนี้ เกณฑ์การดำเนินธุรกิจ (business activity screening) บริษัทที่ดำเนินธุรกิจดังต่อไปนี้จะถูกคัดออกจากการคำนวณ 1) ธนาคารสถาบันการเงินหรือประกันภัยที่ไม่ได้ดำเนินธุรกิจตามหลักศาสนาอิสลาม 2) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ 3) ธุรกิจที่มีผลิตภัณฑ์เกี่ยวข้องกับสุกร 4) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับบันเทิงประกอบด้วย คาสิโน การพนัน โรงภาพยนตร์ ดนตรี สื่อลามก และโรงแรม 5) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับยาสูบ 6) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือจำหน่ายอาวุธ เกณฑ์โครงสร้างทางการเงิน (financial ratios screening)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ชื่อดัชนีราคา	รายละเอียด
	1) ส่วนของหนี้ต้องน้อยกว่า 33% ของสินทรัพย์รวม 2) ส่วนของเงินสดและดอกเบี้ย ต้องน้อยกว่า 33% ของสินทรัพย์รวม 3) สัดส่วนของบัญชีลูกหนี้และเงินสด ต้องน้อยกว่า 50% ของสินทรัพย์รวม 4) ดอกเบี้ยรวม และรายได้อื่นๆ ที่ไม่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามไม่ควรเกินกว่า 5% ของรายได้รวม

ดัชนีราคา FTSE ASEAN (FTSE ASEAN Index Series)

เป็นดัชนีที่สร้างขึ้นภายใต้โครงการความร่วมมือครั้งแรกของตลาดหลักทรัพย์อาเซียนทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์มาเลเซีย ตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย ตลาดหลักทรัพย์ฟิลิปปินส์ ตลาดหลักทรัพย์โฮจิมินห์ ตลาดหลักทรัพย์ฮานอย ตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสินค้าภายใต้แบรนด์ “อาเซียน” ให้โดดเด่น เป็นตลาดที่น่าสนใจสำหรับการลงทุน

ดัชนีดังกล่าวมีการคำนวณทั้งแบบ Price Return และ Total Return และแสดงผลในลักษณะเรียลไทม์ (เฉพาะ FTSE/ASEAN 40) และราคา ณ สิ้นวัน กลุ่มดัชนี FTSE ASEAN ประกอบไปด้วย

- FTSE ASEAN All-Share เป็นดัชนีอ้างอิงเพื่อใช้วัดผลการลงทุนในบริษัทขนาดใหญ่ กลาง และเล็กของตลาดหลักทรัพย์ อาเซียนทั้ง 7 แห่ง
- FTSE ASEAN All-Share Shariah เป็นดัชนีที่สะท้อนถึงบริษัทจดทะเบียนที่มีการดำเนินงานเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม ที่ผ่านการคัดเลือกโดย Yasaar โดยคัดเลือกจากดัชนี FTSE ASEAN All-Share
- FTSE ASEAN Sector เป็นดัชนีที่คำนวณจาก FTSE ASEAN All-Share โดยแบ่งเป็นรายอุตสาหกรรม ตามนิยามของ Industry Classification Benchmark
- FTSE/ASEAN 40 เป็นดัชนีที่คำนวณจากราคาหลักทรัพย์จำนวน 40 หลักทรัพย์ที่มี ขนาดมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงที่สุดในภูมิภาคอาเซียน
- FTSE ASEAN Stars เป็นดัชนีซึ่งประกอบด้วยบริษัทขนาดใหญ่ 30 บริษัท (ยกเว้นประเทศเวียดนามจะเลือกจากตลาดหลักทรัพย์โฮจิมินห์ 15 บริษัท และตลาดหลักทรัพย์ฮานอย 15 บริษัท) จากการคัดเลือกโดยตลาดหลักทรัพย์แต่ละประเทศตามเกณฑ์มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization) รวมเป็น 180 บริษัท เพื่อใช้อ้างอิงวัดผลการลงทุน

3.4.3 ข้อมูลราคา สถิติการซื้อขาย

ตลาดหลักทรัพย์ฯ มีให้บริการข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ (SET information services) ซึ่งเป็นแหล่งรวมข้อมูล ณ ขณะเวลาซื้อขาย (real-time) และข้อมูลราคาซื้อขายในอดีต (historical) ของตลาดตราสารทุน (SET/ mai) และตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) รวมถึงข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ข้อมูลข่าว งบการเงิน รายชื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่ คณะกรรมการ สิทธิประโยชน์การลงทุน ฯลฯ ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนำเสนอเพื่อให้บริการแก่บริษัทสมาชิก (brokers) ผู้ขายข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ สื่อหนังสือพิมพ์ สถาบันการศึกษา กองทุน องค์กรภาครัฐ และนักลงทุนทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ไม่ว่าจะเป็นการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ หรือเพื่อใช้ศึกษาข้อมูลเพื่อประกอบการลงทุน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บริการข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นบริการที่พัฒนาและประมวลผลโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อนำเสนอข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง ทันสมัย และง่ายต่อการใช้งาน พร้อมด้วยบริการในหลากหลายรูปแบบที่ผู้รับบริการสามารถเลือกใช้งานให้ตรงกับความต้องการ ทำให้ประหยัดต้นทุนและเวลาในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ประเภทข้อมูลที่มีการเผยแพร่

ประเภทบริการข้อมูลที่ที่การเผยแพร่ แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะของการนำไปใช้ต่อดังนี้

- *กลุ่มข้อมูลที่ต้องมีการพัฒนาข้อมูลต่อ (datafeed)*

ข้อมูลซื้อขายและข่าวระหว่างวัน (real time / delay)

เป็นบริการข้อมูลซื้อขายและข่าวระหว่างวันที่ส่งตรงจากระบบซื้อขาย ประกอบไปด้วยข้อมูลราคาซื้อขายรายหลักทรัพย์ในตลาดหุ้นและตลาดอนุพันธ์ และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในรูปแบบ Real Time และรูปแบบ Delay 15 นาที

ข้อมูลราคาปิดของหลักทรัพย์และดัชนี ณ สิ้นวันทำการ รวมถึงข้อมูลย้อนหลัง (end of day / historical)

เป็นบริการข้อมูลราคาปิดของหลักทรัพย์และดัชนีหลักทรัพย์ ณ สิ้นวันทำการ รวมถึงข้อมูลย้อนหลัง ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ได้แก่

- ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ (equity market)
  - ข้อมูลราคา ปิดสิ้นวันและค่าสถิติสำคัญรายหลักทรัพย์,ดัชนีหลักทรัพย์และภาพรวมตลาดแยกตามนักลงทุน
  - ข้อมูลความผันผวนของการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์เทียบกับดัชนีหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Beta)
  - ข้อมูลภาพรวมการซื้อขายของแต่ละบริษัทสมาชิกรายวัน
  - ข้อมูลภาพรวมการถือครองหุ้นสามัญต่างประเทศ (foreign stock)
  - ข้อมูลผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และเปอร์เซ็นต์ของผู้ถือหุ้นรายย่อย (% free float)
  - ข้อมูลจำนวนหุ้นที่มีสิทธิ์ออกเสียง (voting stock) และข้อมูลหุ้นซื้อคืน (treasury stock)
  - ฐานข้อมูลราคาซื้อขาย ข่าว งบการเงิน และข้อมูลบริษัทจดทะเบียน ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ย้อนหลังตั้งแต่ตลาดเปิดทำการ (ปี 2518)
  - ข้อมูลและรายละเอียดพื้นฐานของบริษัท เช่น Corporate Action, การเปลี่ยนชื่อและ ข้อมูล ผู้ถือหุ้นย้อนหลังตั้งแต่ตลาดเปิดทำการ
- ข้อมูลตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (derivatives market)
  - ข้อมูลราคาปิด ณ สิ้นวันทำการ ของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ได้แก่ ข้อมูลราคาปิดสิ้นวันและค่าสถิติสำคัญรายซีรีย์ และภาพรวมตลาดแยกตามนักลงทุน
  - ฐานข้อมูลราคาซื้อขายของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ย้อนหลังตั้งแต่ตลาดเปิดทำการ (ปี 2549)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

SMART Marketplace

เป็นบริการข้อมูล SET และ TFEX แบบออนไลน์ ที่มีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลผ่าน API (application programming interface) เพื่อให้ผู้พัฒนาระบบสามารถเข้าถึงและนำข้อมูลไปใช้งานได้สะดวกยิ่งขึ้น ได้แก่

- ข้อมูลซื้อขายระหว่างวันในตลาดหลักทรัพย์และตลาดอนุพันธ์ในรูปแบบไฟล์
- ข้อมูลรายละเอียดหลักทรัพย์หรืออนุพันธ์ที่จะซื้อขายในวันทำการถัดไป
- ข้อมูลรายงานประจำปี (one report) ในรูปแบบข้อมูลที่มีโครงสร้าง (structured data) ประกอบด้วย ข้อมูลการประกอบธุรกิจและผลการดำเนินงาน ข้อมูลการกำกับดูแลกิจการ และข้อมูลงบการเงิน
- ข้อมูลด้านความยั่งยืนของธุรกิจบริษัทจดทะเบียน ประกอบด้วย ข้อมูลด้านความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม (Environment), มิติสังคม (Social) และมิติบรรษัทภิบาล (Governance)
- ข้อมูล Corporate Action ของบริษัทจดทะเบียน

- *กลุ่มข้อมูลซึ่งตลาดหลักทรัพย์ฯ พัฒนาระบบงานเพื่อใช้งานข้อมูลต่อ (application)*

ซึ่งบริการนี้จะ มีชื่อว่า “SETSMART” (SET Market Analysis and Reporting Tool) มี 3 ประเภท ได้แก่

SETSMART for Investor

เว็บไซต์สำหรับนักลงทุนที่แสดงข้อมูลในรูปแบบขณะเวลาซื้อขาย (real-time) และข้อมูลย้อนหลัง (historical) 5 5 ปี ประกอบด้วยข้อมูลราคาซื้อขายหลักทรัพย์, อนุพันธ์ และดัชนีหลักทรัพย์ ข้อมูลในเว็บไซต์ยังประกอบไปด้วยข้อมูลกองทุนรวม, ข้อมูลสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน รวมถึงข้อมูลงบการเงิน ข้อมูลทางสถิติที่สำคัญ และข้อมูลการขึ้นเครื่องหมายต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียน

SETSMART for Corporate

เว็บไซต์สำหรับองค์กรหรือสถาบันที่แสดงข้อมูลในรูปแบบขณะเวลาซื้อขาย (Real-time) และข้อมูลย้อนหลัง (Historical) ประกอบด้วยข้อมูลราคาซื้อขายหลักทรัพย์, อนุพันธ์ และดัชนีหลักทรัพย์ ข้อมูลในเว็บไซต์ยังประกอบไปด้วยข้อมูลกองทุนรวม, ข้อมูลสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน รวมถึงข้อมูลงบการเงิน ข้อมูลทางสถิติที่สำคัญ และข้อมูลการขึ้นเครื่องหมายต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียน แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ Professional, Advance และ Multi-market ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

	SETSMART-Professional	**SETSMART-Advance**	**SETSMART-Multi Market**
ข้อมูลที่ได้รับ	• ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ • ข้อมูลกองทุนรวม	• ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ • ข้อมูลกองทุนรวม	• ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ • ข้อมูลตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฯ • ข้อมูลกองทุนรวม
ข้อมูลย้อนหลัง	• ข้อมูล SET ย้อนหลัง 5 ปี • ข้อมูล Fund ย้อนหลัง 5 ปี	• ข้อมูล SET ย้อนหลังตั้งแต่ปี 2518 • ข้อมูล Fund ย้อนหลัง 10 ปี	• ข้อมูล SET ย้อนหลังตั้งแต่ปี 2518 • ข้อมูล TFEX ย้อนหลังตั้งแต่ปี 2549 • ข้อมูล Fund ย้อนหลัง 10 ปี

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

SETSMART Enterprise

เป็นระบบฐานข้อมูล พร้อมโปรแกรม SETSMART สำหรับติดตั้ง ณ สถานที่ของผู้รับบริการ ที่มีข้อมูลย้อนหลัง (historical) ประกอบด้วยข้อมูลราคาซื้อขายหลักทรัพย์, อนุพันธ์ และดัชนีหลักทรัพย์ ข้อมูลสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน รวมถึงข้อมูลงบการเงิน ข้อมูลทางสถิติที่ สำคัญ และข้อมูลการขึ้นเครื่องหมายต่าง ๆของบริษัทจดทะเบียน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ SETSMART Enterprise, SETSMART Enterprise Multi-Market ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

	SETSMART Enterprise	SETSMART Enterprise Multi-Market
ข้อมูลที่ได้รับ	ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ	• ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ • ข้อมูลตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฯ
ข้อมูลย้อนหลัง	ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ ย้อนหลังตั้งแต่ปี 2518	• ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฯ ย้อนหลังตั้งแต่ปี 2518 • ข้อมูลตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฯย้อนหลังตั้งแต่ปี 2549

4.4.4 บทวิเคราะห์หลักทรัพย์

องค์ประกอบสำคัญในบทวิเคราะห์

ด้านตารางและข้อมูล

หน้าแรก

- ตารางสรุปตัวเลขการดำเนินงานในอดีต (อย่างน้อย 2 ปี) และความคาดหมาย (อย่างน้อย 3 ปี) อาทิ Revenue, EBIT, net profit, net profit margin, #of shares, EPS, EPS growth (%), DPS, dividend payout (%), net debt/equity, EBIT/I, DSCR, FCFF, free cash flow/share, EBITDA, EV/EBITDA, P/E, P/BV
- ตารางข้อมูลที่สำคัญของหุ้นและของบริษัท อาทิเช่น คำแนะนำ, ราคาเป้าหมาย (price target), มูลค่าตลาด (market capitalization), ปริมาณการซื้อขายเฉลี่ยต่อวัน (average daily turnover), ราคาปิดสูงสุด / ต่ำสุด ในรอบ 1 ปี (52-week high/low) หรือเท่าที่มี, ค่า Beta, ผู้ถือหุ้นใหญ่ 5-10 รายแรก, ระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG score) โดยผู้อ่านบทวิเคราะห์ควรให้ความสนใจในด้านตรรกะหรือความสอดคล้องกันของข้อมูล เช่น ถ้าราคาเป้าหมาย (price target) ต่ำกว่าราคาหุ้นในตลาด คำแนะนำไม่ควรเป็น “ซื้อ”
- สำหรับคำแนะนำการลงทุน (investment recommendation) เช่น ซื้อ ขาย หรือถือ และ เหตุผลในการแนะนำดังกล่าว ในบทวิเคราะห์ที่ดีควรให้มุมมองอย่างมีเหตุมีผล นักวิเคราะห์ควรสามารถให้มุมมองทางด้านโอกาสและความเสี่ยงของธุรกิจนั้นๆ ในระยะปานกลาง (3 ปี) ถึงค่อนข้างยาว (5 ปี)

ภายในบทวิเคราะห์

- งบการเงินในอดีต (อย่างน้อย 3 ปี) และ งบการเงินประเมินในอนาคต (อย่างน้อย 2 ปี)
- งบการเงินที่สำคัญมี 3 งบ คือ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- งบกำไรขาดทุน ควรรวม ratios ที่สำคัญสำหรับงบการเงินนี้ อาทิเช่น gross margin, net margin, ROE
- งบแสดงฐานะการเงิน ควรรวม ratios ที่สำคัญสำหรับงบการเงินนี้ อาทิเช่น current ratio, D/E ratio
- งบกระแสเงินสด ควรรวม ratio ที่สำคัญสำหรับงบการเงินนี้ อาทิเช่น operating cash flow/dividends, operating cash flow/CAPEX
- สรุปโดยย่อ ตัวเลข ratios หรืออัตราส่วนทางการเงินต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนสภาพคล่อง สัดส่วนความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนความสามารถในการชำระหนี้ และ อัตราการเติบโต
- สำหรับการแสดงตัวเลขงบการเงิน อาจจะแสดงเป็นรายไตรมาส (quarter) ต่างๆ ด้วยเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาการของธุรกิจในแต่ละไตรมาสหรือเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

- สำหรับข้อมูลสถิติการดำเนินงานของบริษัทที่เป็นสาระสำคัญในการประกอบธุรกิจของบริษัท ควรเขียนเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่ามีข้อมูลสำคัญอะไรในบทวิเคราะห์ และควรแสดงในรูปแบบกราฟแนวโน้ม เช่น
  - ธุรกิจค้าปลีก ข้อมูลอัตราการเติบโตของยอดขายจากร้านเดิม (same store sales growth) จำนวนสาขา
  - ธุรกิจถ่านหิน ข้อมูลราคาขายเฉลี่ย ปริมาณจำหน่าย และราคาต้นทุนเฉลี่ย
  - ธุรกิจโรงพยาบาล ข้อมูลค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ย จำนวนผู้ป่วยไทยและต่างชาติ จำนวนเตียง และอื่นๆ

ด้านเนื้อหา

บทวิเคราะห์ส่วนใหญ่มักเขียนขึ้นเพื่อกล่าวถึงเหตุการณ์บางอย่างที่สำคัญ อาทิเช่น งบการเงินที่เพิ่งประกาศออกมา การปรับตัวเลขสมมติฐานของนักวิเคราะห์ (ราคาน้ำมัน และอัตราดอกเบี้ยพื้นฐาน) หรือข้อมูลใหม่ๆ ที่ได้รับจากการทำ company visit ในบทวิเคราะห์ประเภทนี้ จึงควรมีเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

- อธิบายเหตุการณ์ ประเมินอย่างมีเหตุผลว่า เหตุการณ์นี้มีนัยสำคัญอย่างไรกับบริษัท
- แสดงการปรับตัวเลขประเมิน (revenue, EPS) เนื่องจากเหตุการณ์นี้ (ในกรณีที่มีปัจจัยใหม่ที่ทำให้เกิดนัยยะในการปรับประมาณการใหม่ และควรอ้างอิงหรือเปรียบเทียบกับคำแนะนำเดิมหรือ price target เดิม) โดยในบทวิเคราะห์ที่ดีควรจะคำนึงถึง investment theme (idea) ในการลงทุนเสมอ
- การปรับตัวเลขราคาเป้าหมายใหม่นี้ต้องให้สมมติฐานที่เหมาะสมและชัดเจน เช่น GDP ดอกเบี้ย $/THB ราคาวัตถุดิบต่างๆ นักวิเคราะห์ควรมีความสม่ำเสมอในการใช้สมมติฐานนั้นๆ และหากการใช้สมมติฐานเปลี่ยนไปจากเดิมควรจะมีการอธิบายถึงเหตุผล มิฉะนั้นการปรับสมมติฐานบ่อยๆ จะทำให้เกิดความสงสัยถึงความไม่มีจุดยืน ขาดความรอบรู้ และมาตรฐานในการทำรายงาน (ทั้งนี้นักวิเคราะห์ยังต้องนำเสนอความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตด้วยที่อาจจะทำให้ราคาเป้าหมายนี้มีการเปลี่ยนแปลงไป)
- ราคาเป้าหมายควรระบุให้ชัดว่า เป็นราคาเป้าหมาย ณ วันใด (สิ้นปีปัจจุบัน หรือปรับเป้าหมายเป็นปีถัดไปแล้ว) ในกรณีธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด นักวิเคราะห์อาจจะทำการปรับ target price ได้เพื่อให้สะท้อนถึงภาวะหรือมูลค่าทางธุรกิจของบริษัทด้วย
  - ราคาเป้าหมายควรอธิบายว่าใช้เครื่องมือประเมินมูลค่าใด (เช่น P/E ratio, DCF, DDM) รวมถึงสมมติฐานและที่มาของการนำเครื่องมือนั้นๆ มาใช้ (beta, median P/E ratio, WACC)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

เนื้อหาที่สำคัญทั้งหมดเหล่านี้ ควรจะสรุปอยู่ภายในหน้าแรกของบทวิเคราะห์ ในกรณีที่เป็นบทวิเคราะห์เชิงลึก เช่น การออกบทวิเคราะห์ครั้งแรก (coverage initiation) องค์ประกอบสำคัญของบทวิเคราะห์เชิงลึก คือ

- การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของบริษัทโดยเน้นปัจจัยที่มีนัยยะในการทำกำไรของบริษัท (earnings or key drivers) อาทิเช่น ส่วนต่างราคาของผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี ราคาน้ำมัน การเพิ่มขึ้นของ backlog ต้นทุนวัตถุดิบ (สำหรับ initial coverage หรือหุ้นที่เพิ่งออก IPO ควรจะทำรายงานให้ละเอียดด้านอุตสาหกรรมควบคู่ไปกับลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท โครงสร้างผู้ถือหุ้น รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อตัวบริษัท เช่นการทำ five forces ในระยะกลางและระยะยาวด้วย เป็นต้น)
- การวิเคราะห์และประเมินทางด้านอุตสาหกรรม (industry outlook) และ peers comparison อย่างเหมาะสม ทั้งในและต่างประเทศ จะทำให้นักวิเคราะห์คาดการณ์อนาคตของบริษัท (earnings outlook) ได้อย่างแม่นยำมากขึ้น
- การวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ต้องมีสมมติฐานที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การประมาณราคาเป้าหมายที่แม่นยำขึ้น ซึ่งนอกเหนือจากการแสดงสมมติฐานที่เหมาะสมแล้ว ต้องแสดงถึงปัจจัยความเสี่ยงที่จะมากระทบต่อราคาเป้าหมายในอนาคตด้วย
- Sensitivity Analysis: ราคาเป้าหมายควรนำเสนอเป็น 3 กรณี คือ best, base, worst และมีระดับความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นของแต่ละเหตุการณ์ ซึ่งรวมถึงเหตุผลและสมมติฐานต่างๆ ในการประเมินรายได้หรือการคาดการณ์ในแต่ละระดับ ความเสี่ยงประกอบการให้น้ำหนักของแต่ละกรณี (เป็น optional แต่ถ้าสามารถแสดงในบทวิเคราะห์ได้ก็จะดีมาก แสดงถึงความละเอียดรอบคอบในการทำบทวิเคราะห์)
- ทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การให้คำแนะนำที่สมเหตุสมผลและน่าเชื่อถือ

4.4.5 ภาษีของการลงทุนในตราสารทุน

ภาษีเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของเราค่อนข้างมาก ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เช่น การซื้อหาสินค้าและบริการก็จะต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือแม้กระทั่งการใช้รถใช้ถนนในทุกๆ วัน ก็จะต้องมีการจ่ายภาษีในรูปของภาษีรถยนต์ที่ต้องมีการจ่ายเป็นประจำทุกปี ในส่วนของการลงทุนก็เช่นเดียวกัน ผู้ลงทุนที่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ เมื่อมีกำไรที่เกิดจากการลงทุนนั้นๆ มีภาระที่ต้องเสียภาษีให้รัฐ ยกเว้นกำไรที่เกิดจากการลงทุนบางประเภทเท่านั้นที่ได้รับการยกเว้นโดยไม่ต้องเสียภาษี ซึ่งรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับภาษีอันเนื่องมาจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ สามารถแจกแจงได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีของผู้ลงทุนที่เป็นบุคคลธรรมดา และผู้ลงทุนที่เป็นนิติบุคคล ในแต่ละกรณีมีรายละเอียด ดังนี้

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2567

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 4-7 ภาษีอากรของนักลงทุนไทยและนักลงทุนต่างชาติที่ประกอบกิจการในประเทศไทย

ประเภทเงินได้จากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	อัตราภาษี
กำไรจากการขายหลักทรัพย์	
• บุคคลธรรมดา • นิติบุคคล	• ได้รับยกเว้นภาษี • ไม่มีภาษีหัก ณ ที่จ่าย แต่ต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามอัตราที่กฎหมายกำหนด
เงินปันผล	
• บุคคลธรรมดา	• 10% ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ถ้าได้รับเงินปันผลจากบริษัทจดทะเบียน หรือบริษัทจำกัด • เลือกให้หัก 10% ภาษีหัก ณ ที่จ่าย หรือเลือกนำเงินปันผลไปรวมเสียภาษีปลายปี ถ้าได้รับเงินปันผลจากกองทุนรวม • ได้รับยกเว้นภาษี ถ้าได้รับเงินปันผลจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม BOI
• นิติบุคคล	• 10% ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ถ้าผู้มีเงินได้ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน • ได้รับยกเว้นภาษี ถ้าผู้มีเงินได้เป็นบริษัทจดทะเบียนและได้ถือหุ้นเป็น เวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนจ่าย และ 3 เดือนหลังจ่ายเงินปันผล จากบริษัทไทยหรือกองทุนรวม • ได้รับยกเว้นภาษี ถ้าผู้มีเงินได้ถือหุ้นในบริษัทผู้จ่ายเงินปันผลอย่างน้อย 25% ของหุ้นทั้งหมดเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนจ่าย และ 3 เดือนหลังจ่ายเงินปันผล และบริษัทดังกล่าวมิได้ถือหุ้นในบริษัท ผู้มีเงินได้ • ได้รับยกเว้นภาษี ถ้าได้รับเงินปันผลจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (BOI)

ตารางที่ 4-8 ภาษีอากรของนักลงทุนต่างประเทศที่มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย

ประเภทเงินได้จากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	อัตราภาษี
กำไรจากการขายหลักทรัพย์	
• บุคคลธรรมดา • นิติบุคคล	• ได้รับยกเว้นภาษี • 15 % ภาษีหัก ณ ที่จ่าย
เงินปันผล	
• บุคคลธรรมดา • นิติบุคคล	• 10% ภาษีหัก ณ ที่จ่าย • 10 % ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand